

N° 3 MÄRTS 2014 hind 2.50 €

muusika

Wilhelm
Faun Racket
Arete Teemets
Epifolium

TMW

Kirke Karja
& Pae
Kollektiiv

Johan Randvere
Elephants from Neptune

Eesti
Jazzliit
10

TALLINN MUSIC
WEEK 2014
27,28,29
March

Katie Melua
Tallinnas

Sündmused
"Mustonen-
Festilt"

Helen
Sildna

TALLINN MUSIC WEEK 2014 eripakkumine

muusika

TMW

12 KUU tellimus
6 KUU HINNAGA!
Vaid

14 EUR

Pakkumine kehtib ainult 27, 28, 29 märtsil

Telli: www.tellimine.ee/muusika14

Telefoni teel: 6177717; Märkusõna: muusika14

EESTI FILHARMOONIA KAMMERKOOR

Eesti Filharmoonia Kammerkoor on üks tuntumaid Eesti muusikakollektiive maailmas. Koori repertuaar ulatub gregooriuse laulust kuni 21. sajandi muusikani. Eesti esinduskollektiivina osaletakse rahvusvahelises muusikaelus.

KUULUTAB VÄLJA KONKURSI LAULJATE LEIDMISEKS KÕIKIDESSE HÄÄLERÜHMADDESSE

◆ KUULAMINE TOIMUB 10.-12. APRILLIL 2014 ◆

ETTE VALMISTADA:

- J. S. Bachi motetist „Singet dem Herrn“ lõik „Die Kinder Zion“, I koor (taktid 75–150)
- oma häälepartii A. Schönbergi teoses „Friede auf Erden“
- vabalt valitud laul või aaria
- noodist lugemine

KANDIDAATIDELT EELDATAKSE:

- muusikalist haridust ja vokaalset ettevalmistust
- head noodilugemisoskust
- valmisolekut iseseisvaks tööks ja kontserdireisideks

EFK PAKUB:

- mitmekülgset loominguulist tööd professionaalse lauljana
- võimalust teha koostööd tippdirigentide ja -orkestritega nii Eestis kui välismaal
- arenguvõimalust ja vokaalset koolitust
- konkurentsivõimelist palka

Avaldus koos ettevalmistatava kava ja CV-ga palun saata meiliaadressile: epcc@epcc.ee
või posti teel EFK kontorisse (Toompuiestee 20, 10149 Tallinn) hiljemalt 31. märtsiks 2014. Lisainfo tel 660 9604, 5626 2555, www.epcc.ee

3/2014

Ajakiri Muusika teeb märtsinumbris koostööd Tallinn Music Weekiga. Avaloos kõneleb festivali looja Helen Sildna lähemalt, kuidas Tallinn Music Week alguse sai ning milliseid protsesse see hõlmab, lisaks väike valik tutvustusi tänavuse festivali artistidest.

Muusikat on märtsikuust alates võimalik tellida ja lugeda ka elektroonilisel kujul. Oleme jõudnud elektroonilisse tellimiskeskonda **Fingler** aadressil www.fingler.com.

Ia Rimmel

Peatoimetaja **Ia Rimmel** ia@ema.edu.ee
Toimetaja **Virge Joamets** virgejoamets@gmail.com
Toimetaja **Joosep Sang** joosep@ema.edu.ee
Reklaam **Herje Tamm** herje@ema.edu.ee
Kujundaja **Ande Kaalep** ande.kaalep@gmail.com
Keeletoimetaja **Kulla Sisask**

Rahastaja EV Kultuuriministerium
Ajakirja ilmumist toetab Eesti Kultuurkapital
Väljaandja SA Kultuurileht
Voorimehe 9, 10146 Tallinn

Toimetuse kolleegjum: Eesti Muusikanõukogu juhatus
Toimetus: Voorimehe 9, Tallinn 10146
Toimetuse telefon **6 833 107**
Kodulehekülj: www.ajakirimuusika.ee
Trükitud **Pajo trükikojas**
Pärnu mnt. 58, Sindi linn, 86703 Pärnumaa
ISSN 1406-9466
© Eesti Muusikanõukogu

Tellimine: AS Express Post
Peterburi tee 34-5,
Tallinn 11415
Tel 617 7717, www.tellimine.ee
Tellimisindeks 00679
E-arve püsimumbriga **1,60** eurot number
Aastatellimus **23** eurot
**Muusikaõpetajatele ja
-õpilastele aastatellimuse
soodushind 19** eurot.
Soodushind kehtib ka pensionil
olevatele muusikaõpetajatele.
Tellimine: ia@ema.edu.ee,
Online-tellimus: www.fingler.com.

FOTO KEN OJA, THEPLACE2.RU

KAVA

- 2** Ia Rimmel. Eesti on nagu uus Island. Intervjuu Helen Sildnaga
- 8** TMW. Epifolium
- 9** Nele-Eva Steinfeld, Ivo Heinloo. Muusikauudiseid maailmast
- 12** Madli-Liis Parts. Julge superstaar Gruusiast. Katie Melua
- 14** Ivo Heinloo. Mõtisklusi Jazzliidu juubeli puhul
- 15** TMW. Arete Teemets
- 16** Hannu Wuorela. Muusika enne tsirkust
- 17** TMW. Elephants From Neptune
- 19** Lauri Leis. Elu nagu Ameerika mäed. Raamatust "Tühjad pihud. Gunnar Grapsi elu ja muusika"
- 20** Virge Joamets. Eesti muusika ja muusikud Londonis
- 21** TMW. Sandra Sillamaa Trad. Attack!
- 22** Maris Valk-Falk. Rahvusvaheline muusikateooria konverents "Performatiivsus"
- 24** Sandra Kalmann. Rännak läbi aja ja ruumi. "MustonenFest 2014"
- 27** TMW. Faun Racket
- 28** Tanel Veeremaa. 90 aastat Eesti Teatri- ja Muusikamuuseumi
- 29** Madli-Liis Parts. Jäine muusika Põhja-maises öös
- 30** TMW. Johan Randvere
- 31** TMW. Wilhelm
- 31** Muusikauudiseid Eestist
- 37** TMW. Kirke Karja
- 38** Heliplatide tutvustus
- 40** Jazzisessioon nr 2

muusika

Eesti on nagu uus Island

Intervjuu
Helen
Sildnaga

IA REMMEL

FOTO ANU HAMMER

Kohtume Helen Sildnaga jaanuarikuus Telliskivi Loomelinnakus. On esimene väga külm päev pärast ootamatult sooje jõule ja aastavahetust. Õhk on tõmbunud klaasjaks ja klaariks, mõtted niisamuti. Ootan Helenit F-hoones, meeoleukas paigas, kus taaskasutatud mööbel ja ökokeskkond loovad hubase õhkkonna. Ta saabub koos oma koerakese Pipraga, kes tõmbub peagi laua all mõnusalt kerra ning vestlus võib alata.

Tallinn Music Week on viie aastaga kujunenud omaette nähtuseks ja võiks öelda brändiks nii Eestis kui ka välismaal. Kuidas TMW alguse sai? Kust tuli idee midagi sellist luua?

Olin läinud tööle kontserdikorraldusfirmasse BDG, kus minu ametiks oli eelkõige rahvusvaheliste staaride Baltikumi toomine. Tol ajal suured firmad konkureerisid sellel liinil üksteisega välisartistide siiatoomisel. Kui olin selles ametis mitu aastat töötanud ja rahvusvaheliste kolleegidega suhelnud, tekkis ühel hetkel arusaamine, et mingi osa muusikaturust on täiesti puudu, mitte ainult meil, vaid ka Lätis, Leedus ja teistes endistes Nõukogude Liidu maades. Professionaalsed ettevõtted vahendasid ainult rahvusvahelisi artiste ning kohalike muusikute kogukonnale ei pööratud peaaegu üldse tähelepanu. Kontserdid muidugi toimusid, korraldati suvetuure, aga see oli tõesti eelkõige kohalik meelelahutustööstus. Ei tegeldud teadlikult artisti karjääri arendamise ja rahvusvaheliste võimaluste loomisega.

Siis tekkis õhku küsimärk, et milles on asi, kas Eestis pole piisavalt andekaid muusikuid? Klassikalises muusikas olid sel ajal juba olemas rahvusvahelised suured nimed, Arvo Pärt muidugi, Erkki-Sven Tüür. Aga igal juhul oli selge, et asi pole mitte selles, et Eestis poleks talente, vaid selles, et nendega ei tehta tööd, puuduvad elementaarsel tasemel kontaktid rahvusvaheliste tegijatega ning oskused karjääri arendada.

Hakkasin siis sihipäraselt suhtlema Soome, Islandi, Norra, Taani kolleegidega ning käima muusikaekspordile suunatud üritustel. Norras on selline festival nagu By:Larm, Soomes Music & Media Finland, Hollandis Eurosonic. Need kõik on

showcase-festivalid ehk artistide esitus- või talendifestivalid, kuhu kutsutakse kokku rahvusvahelised otsustajad, kellele pannakse valmis programm regiooni kõige lootustandvamatel artistidel. Lihtne, aga geniaalne süsteem. Ja kuna oli näha, et sellised festivalid annavad tulemusi, siis soovisime ka endale siia midagi sellist luua.

1990ndate aastate *playback*-artistide laviin oli (laiemale avalikkusele) tekitanud tunde, et Eesti popmuusikas ei olegi peale meelelahutusliku "pääpikudisko", *cover*-bändide või šlaager-muusika eriti midagi toimumas. Lõhe meelelahutustööstuse ja puhtast loomerõõmusest ja eneseväljendusvajadusest ajendatud nn *underground*'i ja keldribändide vahel, kel keerukamad kunstilised ambitsioonid, oli tohutult suur. 2008. aastal, kui juba tõsiselt festivalimõtteid arutasime ja muusikaekspordi suundi planeerima hakkasime, oli aga näha, et nagu paisu tagant hakkas peale kasvama uue generatsiooni tegijaid, kunstiliste ambitsioonidega omanäolisi muusikuid. Tundus, et Eestis oli aeg selliseks ettevõtmiseks küps. Õnneks leidis ka piisavalt eesti muusika käekäigule südamest kaasa elavaid inimesi, kes mõtlesid samas suunas ja nii saigi ühise pingutsena TMW loodud. Esimene partner, kes siis meie ideesse uskus, oli rahvusvahelise kogemusega Mikko Fritze ja tema "Tallinn – kultuuripealinn 2011" meeskond, sealt tekkis esimesteks aastateks ka oluline rahastusvõimalus.

Millise mulje on TMW arvukatele välisvaatlejatele jätnud Eesti ja eesti muusika?

Eks see oli ju suur hüpe tundmatusse. Me ise olime küll otsustanud uskuda, et oleme andekad ja teeme head muusikat, aga hingevärin oli ikka sees, et millised need reaktsioonid on. Juba esimesel aastal olid arvamused tohutult julgustavad. Paljud väliskülalised olid üldse esimest korda Eestis, võibolla olid nad ainsa nimena eesti muusikast kuulnud Arvo Pärti, mõni oli kuulnud ka Kerlit. Tüüpiline reaktsioon: kuidas on võimalik, et see kõik on siin kogu aeg olemas olnud ja meie ei tea sellest midagi? Eesti muusika suhtes olid ju tekkinud ka teatud eelarvamused ja hoiakud. Eesti popmuusikast oli kuulnud ainult seoses "Eurovisiooniga" ja eks siis eeldati, et kogu sinne muusikaskene ongi umbes selline. Aga see, mis neid ees ootas, oli täiesti unikaalne, igas mõttes algupärane oma looming, mis ei üritanudki tingimata pimesi matkida lääne formaate.

Nüüdseks on viie aastaga toimunud selline areng, et kui varem välisfestivalidel viibides kuuldi, et olen Eestist, öeldi ikka et: oi, me ei tea eesti muusikast midagi, mis teil seal siis toimub? Nüüd on see muutunud; isegi kui ei osata konkreetsete artistide nimesid nimetada – mida osatakse ka aina rohkem ja rohkem –, siis vähemalt ollakse kuulnud, et midagi seal ikka toimub. Viimastel aastatel öeldakse sageli, et Eesti on nagu uus Island. Väike riik, kust tuleb usumatult huvitavaid asju. Lisaks sellele, et teatakse konkreetsete artistide nimesid, on ääretult oluline lihtsalt fakt, et Eesti on üldse rahvusvahelise muusikaringkonna teadvusse sisse murdnud – ühtäkki oleme me olemas. Kui ühe riigi või muusikakogukonna vastu tekib selline huvi, hakkab see positiivselt mõju-

Tallinn Music Week 2013
 avamisel koos president
Toomas Hendrik Ilvese ja
Rein Langiga. Tagumises
 reas festivali staarkülali-
 ne **Seymour Stein.**
 FOTO TMW / RASMUS JURKATAM

ma ka igale üksikule tegijale. Uutel nimedel on selles tuules oluliselt lihtsam lõõgile saada. Midagi sellist juhtus ka Islandiga. Björk oli küll sealne esimene rahvusvaheline nimi, aga kui juba kasvõi üks artist on suutnud riigist välja minna, muutub see võimalikuks ka kõigile teistele. Ühest küljest on see puhtalt psühholoogiline – hetkest, mil keegi on suutnud end väikeriigist välja rebida, ei saa enam öelda, et see pole võimalik, teisest küljest hakkab üks edulugu alati genereerima rahvusvahelist huvi riigi vastu laiemalt. Edulooga omakorda käivad alati kaasas ka praktilised teadmised ja olulised kontaktid, millest ühel või teisel moel hakkab olema kasu ka teistel tegijatel. Edulood ei sünni aga reeglina juhuslikult, vaid suure töö tulemusena.

Kas oleks võimalik tuua näiteid ekstreemsematest arvamustest, mida head või ka kriitilist on öeldud?

Päris ekstreemseid arvamusi nagu ei meenuki, pigem pisut ootamatuid ja silmiavavaid hinnanguid. Näiteks üht briti ajakirjanikku, kes kirjutab muuhulgas ka Mojole ja keda huvitab põhjamaade muusika, lummas täielikult Seksoundi plaadikataloog ja sellised artistid nagu Imandra Lake, Tartu Popi ja Roki Instituut, Maarja Nuut ning Mari Kalkun. Iidne korduspõhine laul, koorimuusikatradsioonist tulenev laulustilistik, mis on nende artistide tõlgenduses jõudnud popmuusikasse, on tema silmis midagi ainulaadset. Kui meie näeme Seksoundi toodangus eeskätt *indie*-rocki ja *shoegaze*'i, siis väljapoolt tulev inimene võib selles tajuda väga sügavaid kultuuriloolisi mõjutusi. See tõestab, et miski, mille olemasoluga oleme ise nii harjunud, võib olla väliskuulaja jaoks väga eriline ja ainulaadne ja vastupidi – mida ise peame väga huvitavaks või edukaks, ei pruugi teiste jaoks seda üldse olla.

Agas kriitika osas... seda on muidugi olnud, aga pigem

konstruktiivses võtmes. Kõige äkilisemad on selles vallas olnud TMW konverentsi raames toimuv muusika pimetestimisel “Check my demo” (iga programmiartist saab demokasti visata oma muusikat, kastist valitakse juhuslikkuse printsiibil mõned välja ja 5–6 välispetsialisti arvustavad neid), kus väliseksperptide suust on kohati kostnud hõikeid stiilis “nemad peaksid küll tegelema millegi muu kui muusikaga!”. Hävitava kriitika osaliseks saavad enamasti need, kes üritavad lihtsalt matkida, teha midagi, mida on juba kuskil mujal väga hästi tehtud. Kunagi pole kritiseeritud, kui luuakse midagi unikaalset, endale olulist ja hingelähedast. Sama loogika kehtib igavesele küsimusele: “kas eesti keeles lauldes on võimalik rahvusvaheliselt tuntuks saada?”. Klassikaline vastus on see, et on

kordades mõttekam laulda enesekindlalt oma emakeeles kui halvas või keskpärasel inglise keeles. Igaüks tehku seda, mis on talle loomuomane ja milles on tema tugevus.

Kes Eesti muusikutest on väliskuulajatele eriti muljet avaldanud ja neid vaimustanud?

Edulugusid, nagu Ewert and The Two Dragons jt ju teatakse, aga väiksemaid sähvatusi on olnud lugematu arv.

Näiteks toimuvad TMW raames nn lin-

nalava kontserdid, kus artistid mängivad plaadipoodides või kohvikutes. Ühel sellisel linnalaval – Biit Me plaadipoes ja Foxy Vintage butiigis *second hand vintage* kleitide vahel folgitüdrukute pundi Midrid esinemist näinud välisajakirjanik ütles, et ta sai sellest aasta suurima muusikaelamuse. Tugevaid elamusi on saanud meie nüüdsklassika *showcase*'idel, kas siis Vox Clamantise kontserdil või eelmisel aastal Ülo Kriguli teose “Luigeluulinn” ettekandel, kus osales ka Iiris. Ja ka meie folgiskenest välja kasvanud muusikud, näiteks Mari Kalkun, on tundunud väga erilistena. Neilt kontsertidelt on tulnud sõnadega “see oli nagu mingi religioosne kogemus”, “täiesti

Muusika kuulamine on tunnetuslik protsess. Muusikavaldkond ise ja kriitikud on selle valdkonna žanrinimetustega ära lahterdanud.

teistmoodi, lummas”, “ürgne tunnetus”. Mõned aastad tagasi vaimustuti festivalil rocktroonika bändist Opium Flirt – oli neid, kes ütlesid nende laulja Andres Lõo kohta, et, vau, tema võiks olla uus David Bowie! Mainimist väärib ka see, et rahvusvahelised spetsialistid on tihti väga laia huvide spektriga, mitmetes popmuusikaväljaannetes on mainimist leidnud meie nüüdisheliloojad, popmuusikaplaadifirmad on tundnud huvi avangardse heliloomingu vastu. Üldse – julgen uskuda, et Eesti heliloojate praegune loomingu on ääretult potentsiaalikas, tuleb selle üle uhke olla ja seda uhkusega ka väljaspool tutvustada.

On hetki, kus inimesed on tabanud ära, et siit võiks tulla midagi täiesti geniaalset. Ei ole küll alati nii läinud, et järgneks kohe tohutu karjäärivõimalus. See ei olegi kunagi nii. Meie muusikutel on tihti selline illusioon, et teda ju nähti ja küllap hommepäev saabub meilile vägev ettepanek. Tegelikult on need protsessid palju keerulisemad. Näiteks Ewert and The Two Dragonsi puhul oli nii, et 2010. aastal olid nad programmis ilma suurema tähelepanuta, 2011 neid n-ö märgati ja nad said meie Skype'i auhinna (delegaatide hinnangul lootustandvaim artist) ning oma suure plaadilepinguni jõudsid nad 2012. aasta lõpus. See on aga mõistagi alles rahvusvahelise töö algus, sugugi mitte veel läbimurre. Kui mõni firma kavatseb sinusse panustada, siis vaadatakse millega sa tegeled: ok, koduturul on läinud hästi, Euroopa turul ka, nüüd vaatame, kuidas sa end promod jne. Sind testitakse igal tasemel hoolikalt. Suured plaadifirmad teevad praegusel ajal plaadidiile võibolla paarikümne uue artistiga aastas, väikesed plaadifirmad isegi kahe-kolme kuni viie artistiga. Otsused kaalutakse igakülgset läbi. Ei piisa sellest, et teed head muusikat – seda teevad tõenäoliselt tuhanded sinusarnased muusikud veel. Vaimustushüüded, mis bändidele siin festivalil osaks saavad, on olulised, sellest saab ka enesekindlust juurde, aga kunagi ei allkirjastata esimese vaimustuse pealt lepingut. Muidugi on ka vaimustuse tekitamine keeruline ja sellest saabki kõik alguse, suur kunst ja tarkus on aga vaimustust säilitada.

Keda te veel peale Ewert and The Two Dragonsi esile tooksite rahvusvahelist edu saavutanud muusikutest?

Kindlasti Kerli. Kuigi ta on Eestist nii kaua ära olnud, et me mõnes mõttes vahel ei adu, kui kaugele ta tegelikult on jõudnud. Kasvõi see uudis, mis siin enne jõule läbi käis, et tema lugu, mitte küll tema esituses, jõudis Briti top 40 edetabelisse. Me peaksime mõistma, et see on väga kõva sõna!

Samuti ka see, et ta Ameerikas üldse püsib sellises staatuses, nagu ta on!

Just nimelt. Ja võtmesõna on see, et ta püsib. Me näeme välist

Festivali vastuvõtul restoranis Gloria.

FOTO TMW / RASMUS JURKATAM

tulemust, aga keegi ei näe, kui kõvasti ta töötab. Kerli on nii tõsise suhtumisega, ei jäta päevagi vahele, kirjutab üha uusi laule. Kui on selline tootlikkus ja distsipliin, siis muutub ka tõenäolisemaks, et võibolla üks su sajast loost jõuab kunagi edetabelisse, selle tõenäosuse nimel sa võitledk. Selleks, et üks lugu saaks edukaks, tulebki võibolla sada kirjutada, neid viimistleda, paremaks lihvida, kuulajate ja spetsialistide peal testida.

Ja teine asi, mis on plahvatuslikult Eestist maailma läinud ja millest on häbiväärselt vähe räägitud, on progressiivne tantsumuusika ehk EDM. Sellised tegijad, nagu näiteks Mord Fustang või Syn Cole – tema “Miani 82” (Avicii edit) on juba praegu saanud Spotifys 715 000 kuulamist. Ilmselt ongi tema praegu Eesti artistidest kõige lähemal läbilöögile. Metsatööl te gutseb jõudsalt, neil on mastaapsed tuurid nii Euroopas kui USAs. Siis Maria Minerva, kes nüüd elab New Yorgis, tuuritab väga palju, on oma skenes väga hinnatud artist. Iiris te gutseb väga nutikalt, on võtnud täiesti uue, ütleme nii, et 21. sajandi strateegia, ei keskendugi enam albumitele vaid EP-dele. Tema lugu “Tigerhead” kuulati Spotifys üle 500 000 korra, see on päris märkimisväärne. Iirises on sellist artistimaterjali, et võib päris kindel olla – midagi põnevat ja suurt saadab ta ühel päeval kindlasti korda.

Meie artistid – Sibyl Vane, Tallinn Daggers, Talbot, Elephants From Neptune, Svjata Vatra, Paabel, Odd Hugo, Tenfold Rabbits, Mari Kalkun on hakanud Baltikumis, Soomes, lähiregioonis kontserdituure tegema, varem seda praktiliselt ei eksisteerinud. Selline pidev tegevus regionaalselt on ääretult oluline, siit tekivadki artistile reaalsed karjäärivõimalused, sest nende publik suureneb ju pidevalt.

Päris paljud meie bändid on saanud hea stardi “Noortebändist”. Millised muljed teil viimasest “Noortebändist” on?

“Noortebänd” on väga oluline üritus ja igal aastal kasvab seal peale uusi andeid. Paljud on ka olnud meie artistide nimekirjas, näiteks varasematest Frankie Animal või Slippery Slope. Sel aastal on meil viiest “Noortebändi” finalistist kavas neli: Wilhelm, väga sümpaatne ansambel ja ma arvan, et neilt hakkab tulema midagi väga huvitavat, siis The Boondocks ja Ouu. Võitjapäev Ziggy Wild on samuti väga äge tegija. Ka Sibyl Vane tuli ju samuti “Noortebändist”. “Noortebänd” hakkab lahti rulluma juba sügisel, aasta lõpuks on võitjad teada ja siis on just parajasti aega, et eredamad jõuaksid osalema ka Tallinn Music Weekil. Meie festivali esindaja on alati “Noortebändi” žüriis, valime oma lemmiku välja ja üldjuhul võitja lülitatakse ka alati meie programmi.

Kui keeruline on TMWI hoida balanssi klassikalise muusika ja muude muusikastiilide vahel?

Programmi koostamine on meil alati meeskonnatöö. Iga *showcase*’i paneb kokku organisatsioon või inimene, kes on selles skenes kõige aktiivsem ja asjatundlikum. Jazzi esitluslava esinejate rivi paneb kokku Jazzliit või “Jazzkaar”, folgi kava Pärinusmuusika keskus ja nii edasi. Klassikas on meie partneriks mitmendat aastat Pille Lille Muusikute Fond ja Eesti Muusika Arenduskeskus, möödunud aastatel ka Interpreetide Liit. Nüüdisklassika programm valmib koostöös Eesti Muusika Päevade ja Heliloojate Liiduga. Oleme arutanud, kas klassikalise muusika osa võiks olla meie festivali raames suurem, aga praegusel hetkel tundub, et programm on tasakaalus. See on orgaaniline protsess ja kasvab koos publiku ja publikuhuviga. Kanname hoolt, et kohale oleks kutsutud ka iga žanri spetsiifikale keskendunud välisdelegaadid, aga teisest küljest tahame, et saalid oleksid publikut täis. Näiteks nüüdisklassika *showcase* on alati välja müüdnud. Klassikalise interpretatsiooniga on see häda, et TMW raames pole olnud ideaalset saali. Sel korral toimub esitluskontsert esimest korda Nokia kontserdimajas, kasutame sealseid ruume päris uuel moel ja usun, et see saab olema põnev. Olengi isiklikult seda meelt, et kui me tahame, et klassikaline muusika jõuaks ka kohalikul tasandil uue publikuni, peame ise julgema olema. Inglismaal ja Hollandis toimuvad baarides klassikalise muusika kontserdisarjad, mis on saanud ääretult populaarseks ja toovad võrreldes ootuspärastes saalides toimuvatele kontsertidele sedalaadi muusika juurde täiesti uut publikut. Meie kõigi ühine eesmärk on ju see, et võita erinevatele muusikaliikidele uut publikut juurde ja seda ka kasvatada. See aga eeldab, et me peame aeg-ajalt oma mugavustsoonist välja tulema. Ma saan aru, et pianist vajab parimat klaverit, aga vahel tuleb teha selle nimel mõõndusi, et minna huvitavasse konteksti, atmosfääri ja tõmmata ligi uusi inimesi. Lõpuks sõltub aga kõik loomulikult sellest, millised soovid või ambitsioonid muusikul on. Sundida ei saa kedagi, saab ainult julgustada ja aidata, uusi ideid välja pakkuda.

Aina olulisemaks muutub muusika autor. Liigutakse järjest suurema autori-kesksuse suunas.

Üks TMW osa on alati olnud ka paneeldiskussioonid. Mis on seal olnud eriti põnevad ja kaasamõtlemist tekitanud teemad?

Eredaid hetki on palju. On paneele, kus on läinud tuliseks vaidluseks, näiteks kui arutluse all oli ACTA, mis tol hetkel oli väga aktuaalne, või autoriõiguse teema, kus olid paneelis ka Rein Lang ja Kalev Rattus. Aeg-ajalt oleme korraldanud ka eestikeelseid diskussioone, kus kodumaised tegijad on aktiivselt polemiseerinud, kuidas paremini Eesti muusikaturgu arendada. Kui paneelis on koos jazz, rocki, tantsumuusika taustaga inimesed, siis on huvitav tõdeda, et murekohad on olemuslikult sarnased. Igal aastal on meil olnud värvikaid kuulustest külalisi (*celebrity speakers*), eelmisel aastal näiteks Seymour Stein, elav muusikatööstuse legend, kes kunagi sõlmis plaadilepingud artistidega nagu Madonna ja Depeche Mode. Ta on nüüd juba 82-aastane ja on kuidagi tähendusrikas, et Ewert and The Two Dragons olid viimased, kellega ta lepingu sõlmis.

Konverentsidel on alati kaks poolt. Kõigepealt kuulad saalis arutelu, see läheb sulle korda ja siis pärast ringi navigeerides kuuled paremalt ja vasakult, mida inimesed omavahel räägivad. Kui tihti me tegelikult ikka kasvõi muusikavaldkonna kolleegidegagi leiame aega, et süvitsi arutleda meie valdkonna käekäigu üle?

Pole ju aega.

Just nimelt! Pole aega või kui kokku saadakse, siis räägitakse konkreetselt projektist või koostööst. Aga sellistel üldistel teemadel, kuidas arendada Eesti muusikaturgu või teha koostööd, on väga oluline arutada! Selleks ongi paneelid head – korjad seal mõtteseemne ja arendad selle õhtul kolleegidega kasvõi baaris hoopis teisele tasemele. Ja kui tihti on meil võimalust, et siin on rahvusvahelised kolleegid, kes mõtlevad ja räägivad kaasa ning aitavad vahel teemad laiemasse konteksti paigutada. Teine oluline ja tegelikult ka rahvusvahelises kontekstis uudne aspekt on see, et meie konverentsi teemades ja aruteludes kohtuvad erinevate skenede inimesed, klassikalise muusika, jazz, maailmamuusika, tantsumuusika ja popmuusika asjaajajad. Pean ütleva, et sellest on tekkinud väga silmi avavaid ja eluterveid arutelusid. Tihti on need olnud just ka klassikavaldkonna delegaadid, kes on pärast öelnud, et neil on popmuusika kogemusest tohutult õppida. Kasvõi turundusest, sponsorlusest, üldse laiemalt ettevõtlikkusest. On tunda, et festivalile järgneb alati mingi elavnemise periood, kõigil tulevad värsked mõtted. See käivitab vähemalt mingiks ajaks inimestes tuhina midagi uurida, teha, millestki rohkem teada saada. See ongi minu meelest konverentsi kõige olulisem osa.

Kas on olnud ka plaane mõni klassikavaldkonna legend siia tuua?

Väga tahaks tuua. Eelmisel aastal oli see juba plaanis, aga siis veel ei õnnestunud, tahtsime tuua ECMi bossi Manfred Eicherit.

“Positivuse” festivalil koos festivali peakorraldaja Girts Majorsi, Linda Andersone, Andis Zusti ja president Toomas Hendrik Ilvesega.

FOTO TMW / RASMUS JURKATAM

Tundub, et klassikalisel interpreedil on üldiselt raskem mõjule pääseda kui mitteklassikalisel?

Kui vaadata, mis nüüd popmuusikas on oluliseks saanud, siis kõik artistid seal esitavad enamasti oma loomingut. Kui see käib käsikäes, interpreet ja tema looming, siis on palju lihtsam huvi äratada. Väga suur on huvi eesti heliloojate vastu.

Aga interpreet, kes mängib Beethovenit?

Mulle tundub, et sedalaadi interpreetidega ongi ehk kõige keerulisem välisurgudel töötada (kindlasti aga mitte võimatu, mõtleme kasvõi Anneli Peebole või Mihkel Pollile), sest puudub toetav unikaalsuse faktor. Mis on seal sellist, mida maailma muusikapublik just nimelt Eestist ootab? Selles valdkonnas on meeletu konkurents ja esmaseks nõudeks muidugi absoluutne tehniline perfektsus.

Tehnilise perfektsuse puudumist võidakse vahel andeks anda, kui originaalsus seda kompenseerib. Eks loomulikult mängib ka interpreedi puhul suurt rolli tema tõlgendus, küpsus ja karakter, kogu tema isik. Aga seda on ikkagi keerulisem pakkuda ja müüa, omaloomingu osa selles puudub.

Tõepoolest, klassikalisel interpreedil enamasti pole ju oma loomingut võimalik välja pakkuda.

Jazzis on omalooming ka ainult üks komponent, sageli arendab see edasi midagi juba olemasolevat. Aga aina rohkem muutub oluliseks muusika autor. Liigutakse järjest suurema autorikesksuse suunas. Ja kui sa plaadistama lähed, siis on

Mitte kunagi ei ole mõtet süüdistada publikut, et nad ei ole piisavalt intelligentset või haritud, et muusikast “aru saada”.

plaadifirmade soov omalooming ja sa ise oled motiveeritud, sest autoritasud tulevad ju sulle.

Kas see on siis nagu mingi paradigma muutus? Kui varasematel aegadel olid olulised esitajad, siis nüüd on muutunud olulisemaks autor?

Sinnapoole asjad liiguvad jah. Võtame näiteks kasvõi Rootsi muusika edu- loo. Rootsi autorist Max Martinist on nr 1 hittide löikes olnud Ameerika Ühendriikides edukamad vaid John Lennon ja Paul McCartney. Artistide hulka, kes valivad oma singliteks rootslaste või norralaste loomingut, kuuluvad muuhulgas Katy Perry, Beyonce, Rihanna ja teised A-kategooria popstaarid. Siin liiguvad tege- likult kõige suuremad rahad.

Soomlased panevad ka sellele rõhku. Neil toimuvad sellised regulaarsed üritused nagu *songwriting camps*.

Laulukirjutajad kogunevad näiteks mõneks päevaks kuskile maamajja ja seal toimub laulukirjutamise laager.

Kohale tulevad rahvusvahelised pro- dutsendid, kuulavad valmivaid laule ja annavad tagasisidet.

See on täiesti uus osa karjäärist. Mina ja minu kirjutatud laul ei pea tingimata olema lahutamatud. Kui ma annan oma laulu vabaks ja seda võib laulda keegi teine, annab see uusi võimalusi. Tuleb osata olla ka enda suhtes kriitiline – võibolla olen super laulukirjutaja, aga äkki leidub laulja, kes suudab seda paremini esitada kui mina või siis äkki kellelgi teisel on paremad võimalused see lugu kuulsamaks laulda. Võtame kasvõi Kerli ja tema loo “Skyscraper”.

Milline muusika teile endale meeldib, millised on lähedased esitajad või muusikastiilid?

Mul on väga hea meel, et ma kasvasin üles kodus, kus kuulati klassika- list muusikat. Teismeeas tekkis mui- dugi ka protest, et tahtsin just nim- me midagi muud kuulata. Aga praegu ma kuulan tõesti kõike. Ma ei saaks vastata ühe žanrinimetusega või et mu lemmik on see või teine. See, et olen ise kunagi muusikat õp- pinud, on olnud eelkõige tunnetuse kasvatus, kuidas ma märkan muusi- kas nüansse, atmosfääri, dünaami- kat, hoopis teisi, žanriüleseid väärtu- si.

Klassikaline muusika õpetab seda kõige puhtamal kujul. Klassikaline muusika on mind aidanud ka muusikamaitse väljakujundamisel. Kui selle kooli oled läbi käinud, saad läbi selle spektri vaadelda kõiki neid erinevaid nüansse, koolkondi ja nähtusi, mida muusikas leida võib.

Muusika kuulamine on tunnetuslik protsess. Muusika-

valdkond ise ja kriitikud on selle valdkonna žanrinimetustega ära lahterdanud ning me oleme õpetanud kuulajaid lähemema sellest seisukohast. Tänapäeval on muusika kuulamise viisid ja kogemus kardinaalselt muutumas ja juba muutunud. Eelkõige seetõttu, et tarbime muusikat nüüd väga palju digitaalsel kujul. Nii lüüakse "kaardipakk segamini" ja ma usun, et see on väga eluterve, igal juhul kuulaja võidab sellest. Muusikatööstus ja -valdkond peab uue olukorraga leppima ja kiirelt kaasa minema, leidma muutunud olukorrast eelseid.

Oma töö tõttu kuulan palju uusi bände ja tahan kogu aeg uut teada saada. Ja siis jõuan vahel sellisesse faasi, et ma ei jaks enam uut muusikat kuulata ja tahan minna tagasi vanade lemmikute juurde. Siis panen pühapäeva hommikul plaadimasinasse Bob Dylani, Joni Mitchelli, Velvet Undergroundi, Robert Planti, Alison Kraussi või siis hoopis Arvo Pärdi või Nils Frahmi muusikat.

Plaadifirmad teevad ka väga palju põnevat. Mu lemmikud on mõned, kes viivad kokku eksperimentaalset rocki ja nüüdisklassikat, näiteks FatCat Records, kuhu kuulub selline saksa helilooja nagu Max Richter; Hauschka või siis Islandi plaadifirma Bedroom Community, kus on üks mu lemmikuid, ameerika nüüdishelilooja Nico Muhly. Või siis Taani bänd Efterklang, kes teeb koostööd islandi dirigendi Daniel Bjarnasoniga ja erinevate heliloojatega. Selliseid eksperimentaalset popmuusika ja nüüdisklassika puutepunkte tekib aina rohkem ja rohkem. Kui luua neile see ruum, keskkond ja kontekst, kus nad saavad koos tegutseda ja koos luua, siis sünnib sellest alati midagi uut ja head! Ja ainus, mida publik tegelikult tahab, on kuulata head muusikat. Neid ei huvita, kas see on klassika, jazz või avangardpop. Muusikaelu korraldajana tahaksin luua rohkem neid olukordi, kus erinevad stiilid kokku puutuvad ja kus saaksime palju vabamalt mõelda.

Peame rohkem mõtlema sellele, kuidas publikule uusi väärtusi ja kogemusi luua, kuidas muusikat ja publikut üksteisele lähemale tuua. Valdkonnana me ei saa ega tohigi jääda enesekeskseks, mõeldes vaid egoistlikult, mida MEIE vajame, peame endale pidevalt meenutama, et muusika "tööstuse" peamine missioon peaks olema muusika viimine publikuni, pidevalt ja põhjalikult, üle žanrite ja riigipiiride. Üks on kindel: mitte kunagi ei ole mõtet süüdistada publikut, et nad ei ole piisavalt intelligentsed või haritud, et muusikast "aru saada". See ongi meie töö publikut pidevalt harida, mõeldes välja uusi formaate, uusi kanaleid, uusi festivale ja koostöösid, uut tüüpi meediume. Publiku huvi tuleb välja võidelda. Pidevalt ja iga päev.

FOTO ARON URB

TALLINN MUSIC WEEK 2014 27,28,29 märts

Toimetaja veerg

la Remmel

Tallinn Music Weekil esitletakse igal aastal sadu muusikuid Eestist ja väljaspoolt Eestit. Nendesse päevadesse 27., 28. ja 29. märtsil keskendub tohult palju põnevat.

Muusika üritas aidata pisut esinejate-külluses orienteeruda ning tutvustab järgnevates "roosades" intervjuudes mõningaid artiste ehk "piisakest" selles meres.

29.03 Teater NO99 kell 00.00

EPIFOLIUM

Artistinime Epifolium taga on Kanadas üles kasvanud eestlane Iisak Sulev Andreller, kes andis tunamullu välja oma esikplaadi, millestarnast pole eesti muusikas varem olnud.

FOTO EPIFOLIUM.EE

Milline on olnud sinu senine muusikaline tegevus?

Kanadas elades mängisin peamiselt punk- ja funk-bändides kitarri, kolme ansambliga salvestasin ka plaadi. Kui ma 2008. aastal Eestisse tulin, hakkasin kannelt õppima ning sellest hakkaski vaikselt kujunema Epifolium. Kuni 2013. aastani eksisteeris Epifolium ainult salvestatud kujul, ent mullu hakkasin ka esinema. Lisaks Epifoliumile salvestasin hiljuti albumi ameerika lauljatar Jaime Banksiga. Mängin ka kitarri instrumentaalrocki ansambelis The General Vicinity.

Mida pead oma suurimateks saavutusteks? Millised on lähemad plaanid ja unistused?

Raske öelda. Arvan, et võin suurimate saavutustena nimetada debüütalbumi väljaandmist ning asjaolu, et andsin eelmisel aastal üle kahekümne kontserdi ja esinesin kõikidel Eesti suurematel folgifestivalidel. Hetkel töotan uue materjaliga ning loodan sel aastal uue albumi välja anda. Plaadi esitlemiseks tahan korraldada tuuri Balti riikides ja võimalusel ka mujal Euroopas.

Kuidas hindad Eesti muusikaelu? Kas otsid ka võimalusi väljaspool Eestit?

Ausalt öeldes naudin ma Eesti muusikaelu väga. Eesti on piisavalt väike, et kõigega kursis olla, kuid samas piisavalt suur, et kogu aeg midagi uut avastada. Peale suurepärase folgifestivalide on siin palju ägedaid väiksemaid kohti, kus kontserdist saab pigem vestlus minu ja publiku vahel. Naudin seda väga. Kuid armastan vist reisimist peaaegu sama palju kui muusika esitamist. Sel aastal esinesin esimest korda väljaspool Eestit, Rootsis. Tulevikus plaanin kindlasti veel välismaal kontserte anda.

NELE-EVA STEINFELD
muusikaajakirjanik
Claudio Abbado (1933–2014)

20. jaanuaril suri 80-aastaselt dirigent Claudio Abbado, kes oma muusikuteel juhatas maailma kõige väljapaistvamaid orkestreid. Abbado tõlgendused eelkõige Mahleri ja Beethoveni sümfooniatest on interpretatsioonikunsti ühed kõige tähelepanuväärsemad saavutused.

Abbado sündis Milanos ja lõpetas 1955. aastal sealse konservatooriumi. Viini Muusikaakadeemias sai ta õpetust Hans Swarowsky käe all, kelle matemaatiline lähenemine muusikale lõi Abbado interpretatsioonikunstile tugeva aluspõhja.

Abbado edu ei olnud kiire, tema läbimurre maailma areenile toimus Salzburgi festivalil 1965. aastal, mil ta juhatas seal Herbert von Karajani kutsel Viini Filharmoonikuid ning kavats oli Gustav Mahleri Teine sümfoonia. Viini Filharmoonikud jäidki Abbadole parimaks instrumendiks Mahleri muusika esitamisel. 1968–1986 töötas ta Milano La Scala peadirigendina. Ta liitis orkestresse mitte-itaallastest orkestrante, mis tõstis orkestri taset, ning laiendas repertuaari, jättes sellele vaatamata fookusse olulised itaalia ooperiheliloojad. Viini Riigiooperis tõi ta menukalt lavale Mussorgski “Hovanštšina” ja Bergi “Wozzecki”. 1989–2002 oli Abbado Berliini Filharmoonikute peadirigent, millele eelnes kaheksa aastat peadirigendi ametit Londoni sümfooniaorkestri juures.

Abbado pühendas palju energiat noorte muusikutega tegelemisele: ta rajas Euroopa Liidu Noorteorkestri, Gustav Mahleri nimelise Noorteorkestri, millest omakorda moodustati ka Mahleri Kammerorkester. Aastal 2004 sai Abbadost ka Mozarti Orkestri kunstiline juht, kus väljapaistvate orkestri kontsertmeistrite kõrval sai mängukogemusi palju noori muusikuid. Abbado soovitus noortele oli, et peab väga palju muusikat kuulama ja õppima seda kirglikult armastama ning et üles tuleb leida igasugune hea muusika.

Abbadol diagnoositi vähk juba üle

Grammy võitjad Tõnu Kaljuste ja Arvo Pärt.

FOTO G4.NH.EE

kümne aasta tagasi, aga isegi pärast seda puhus ta uue elu sisse Luzerni festivaliorkestrile ja oli erinevate orkestritega maailma lavadel aktiivselt tegev. Abbado viimane avalik esinemine oli möödunud aasta septembris Luzerni festivalil.

Kuldne Grammy eesti muusikutele

26. jaanuaril jagati Los Angeleses toimunud muusikaauhindade galal kuldseid grammofone. Eestlastele oli tänavune aasta erakordne, sest nii palju eesti muusikuid ei ole Grammysse kunagi varem kandideerinud. Arvo Pärt, Tõnu Kaljuste ja Neeme Järvi olid nimetatud viies kategoorias ning kuna kaks nominenti olid samas kategoorias, oli teoreetiline võimalus võita neli kuldset grammofoni.

Dirigent Tõnu Kaljuste juhatusel salvestatud CD “Arvo Pärt. “Adam’s Lament”” pälvis Grammy parima koorisutuse kategoorias. Võiduplaadi andis välja Müncheni plaadifirma ECM ja sellel musitseerivad Eesti Filharmoonia Kammerkoor, Sinfonietta Riga, Tallinna Kammerorkester, Läti Raadio Koor ja

ansambel Vox Clamantis ning solistid Tui Hirv ja Rainer Vilu. See plaat oli nominent veel parima nüüdismuusikateose kategoorias. Tõnu Kaljuste oli nomineeritud veel ka parima ooperiesituse kategoorias Ståle Kleiberi ooperiga “Taavet ja Patseeba”.

Parima orkestri- ja kooriplaadi kategoorias kandideeris dirigent Neeme Järvi, kellele need olid esimesed Grammy nominatsioonid, olgugi et maestro pagasis on ligemale 500 heliplaati. Orkestrisalvestuse kategoorias pakkusid Järville konkurentsi Esa-Pekka Salonen, sir Simon Rattle, Claudio Abbado ja Osmo Vänskä, auhinna pälvis Minnesota sümfooniaorkester (dir Osmo Vänskä). Sellel orkestril on juba üle aasta olnud probleeme juhtkonnaga ning kontserte ei antud. Grammy võitnud plaat Jean Sibeliusse sümfooniatega on salvestatud enne probleemide teket (BIS). Parima ooperisalvestuse Grammy sai Thomas Adəsi ooper “The Tempest” (DG). Parima instrumentaalsoolo Grammy võitis CD John Corigliano loominguga, sellel kõlab Kontsert löökpillidele ja keelpilliorkestrile, solist Evelyn Glennie (Naxos). Firma Artist-Share plaat “Winter Morning Walks”

pälvis parima soolovokaalplaadi ning plaadi nimiteos ühtlasi parima nüüdismuusikateose Grammy (helilooja Maria Schneider). Täpsem info internetilehel www.grammy.com.

Suure Teatri uus muusikajuht Tugan Sokhiev.
FOTO PATRICE NIN

Moskva Suure Teatri muusikajuhiks sai Tugan Sokhiev

Moskva Suur Teater sai uue muusikajuhhi, 36-aastase dirigendi Tugan Sokhievi. Temaga sõlmiti leping neljaks aastaks ja ametiaeg algas kohe. Möödunud aasta detsembri algul lahkus sellest ametist Vassili Sinaiski, põhjuseks ebakõlad peadirigendi ja uue teatridirektori vahel, kes on ametis olnud viis kuud. Sinaiski ei olnud rahul direktori muusikaliste valikutega. 66-aastane Sinaiski oli Suure Teatri peadirigent aastast 2010. Uuelt muusikajuhilt oodatakse, et ta parandaks viimasel ajal skandaalide ohvriks langenud teatri mainet.

Tugan Sokhiev alustas 24-aastaselt Walesi Rahvusoperi muusikajuhina. Teda on tunnustatud Mussorgski ja Tšaikovski loomingu salvestamise eest. Aasta tagasi esines Sokhiev ka Tallinnas Toulouse'i orkestriga, mille peadirigent ta on.

Milwaukees röövitud stradivaarius leitud

27. jaanuaril rööviti Milwaukee sümfooniaorkestri kontsertmeistrilt Frank Almondilt relvastatud kallaletungi käigus Antonio Stradivari valmistatud ja muusikamaailmas Lipinski nimega tuntud pill. Viil valmis 1715. aastal ja selle hind on umbes 5 miljonit dollarit. Nüüd on viil õnneks kätte saadud, see on heas seisukorras ega ole rikutud.

Kinni on peetud röövis kahtlustatavad kaks meest ja naine.

Seda viulit peetakse väga heaks. Tõenäoliselt on see omal ajal kuulunud Giuseppe Tartinile, 19. sajandil oli pill kuulsa poola viuldaja Karol Lipiński valduses. Alates 1960. aastatest kuulus see eesti viuldaja Evi Liivakule. Pärast Liivaku surma 1996. aastal jäi pill tema lesele ning oli mõnda aega hoiul pangas. Tema surma järel müüdi pill aastal 2008 perele, kes andis selle rendile Milwaukee orkestri kontsertmeistrile. Nüüd on pill taas Almondi valduses.

“Jaapani Beethoveniks” nimetatud Mamoru Samuragochil oli variautor

Kui Eestis on tõstatatud küsimus, et Austraalia helilooja Mark Bradshaw on plagieerinud Veljo Tormise teost, siis Jaapanis väga armastatud helilooja, “Jaapani Beethoveniks” või “digiajastu Beethoveniks” nimetatud Mamoru Samuragochi tunnistas, et enamiku tema teoseid on kirjutanud hoopis keegi teine. Samuragochi palkas 18 aastat tagasi endale variheliloojaks Tokyo muusikakolledži õpetaja Takashi Niigaki.

Samuragochi sai tuntuks 1990. aastate keskel, kui tema nimega seotud teoseid kasutati mitmetes arvutimängudes. Samuragochile kuulsust toonud teoste hulgas on nt 2003. aastal kirjutatud sümfoonia “Hiroshima”, mis on olnud 2011. aasta tsunami üle elanud jaapanlastele omamoodi hümniks ning saanud neilt hüüdnime “Lootuse sümfoonia”.

Niigaki tõi asja avalikkuse ette mõni päev enne Sotši olümpiamängude algust, kus Jaapani meeste üksiksõitja iluuisutamises Daisuke Takahashi pidi esitama kava Samuragochi Viilulisonatiini järgi. Niigaki olevat enda sõnul juba ammu tahtnud asja avalikustada, ent allunud Samuragochi survele seda mitte teha. Seoses Jaapani medalilootusega polevat ta seda pettust enam suutnud välja kannatada. Võistlustel helilooja nime ei öeldud.

Nelja-aastaselt klaverimänguga alustanud Samuragochi jäi enda väitel täielikult kurdiks 35-aastaselt. Nüüd avalikustati, et Samuragochi ei olegi kurt – kurtust oli tal tarvis, et luua enda ümber müstilist beethovenlikku aurat. Samuragochi on oma fännide ees vabandanud.

VARIA

29. jaanuaril toimus Austrias Salzburgi Suures Festivalimajas **Arvo Pärdi teose “Swan Song”** maailmaesiettekanne. Teose esitasid Viini Filharmoonikud Marc Minkowski dirigeerimisel. Kontsert kuulus festivali “Mozartwoche” programmi. Festivali peahelilooja oligi tänavu Arvo Pärt, kelle muusika kõlas paljudel kontsertidel.

Riccardo Muti pikendas lepingut Chicago sümfooniaorkestri peadirigendina aastani 2020. Muti asus sellele kohale aastal 2010, kui ametist lahkus Bernard Haitink. Enne seda tegutses Muti pikka aega La Scala ooperiteatri muusikajuhina (1986–2005).

Inglise Rahvusoperi uueks muusikaliseks juhiks saab **Mark Wigglesworth**. Tema ametiaeg algab 2015. aasta septembrist. Praegu töötab sellel kohal alates 2007. aastast Edward Gardner.

78-aastaselt suri saksa dirigent **Gerd Albrecht**, kes juhatas suure osa oma muusikuteest Saksamaa orkestreid, erandiks oli tegutsemine Zürichi Tonhalle orkestri juures ning neli aastat tööd ka Tšehhi Filharmoonikute peadirigendina, olles esimene välismaalane selles ametis. Tema interpretatsioonidest jäädvustati üle 50 heliplaadi.

Montreali rahvusvahelisel pianistide konkursil pandi teadaolevalt esmakordselt klaverikonkursside ajaloos välja improvisatsiooniahind. Konkursi žüriisse on määratud pianist Gabriela Montero, kes ise on hea improvisaator. Preemia suurus on 5000 dollarit.

83-aastaselt suri üks tunnustatumaid Austria muusikakriitikuid **Karl Löbl**, Herbert von Karajani kunsti suur austaja ja propageerija. Löbl oli kultuuri-toimetaja mitmes ajalehes ja aastast 1980 Austria televisiooni kunstiosakonna juhataja.

Hoolega maskeeritud Daft Punk.
FOTO TRAVELHYMNS.COM

Karin Krogile Norra jazziauhind

Jaanuari keskel jagati Norras Spellemanni auhindu, mida on nimetatud ka Norra Grammydeks. Jazzi kategoorias võitis Karin Krog ja John Surmani album "Songs About This and That", kus saavad kokku norra jazzi *grand old lady*, üks Euroopa kõigi aegade välja-paistvamaid jazzlauljaid Karin Krog ning briti multiinstrumentalist John Surman.

1937. aastal sündinud Krog võitis Norra muusikaauhinna juba 1974. aastal. Aasta hiljem kuulutas Euroopa jazziföderatsioon ta aasta lauljannaks. Kuuekümnendatel ja seitsmekümnendatel tegi ta aktiivselt koostööd ka sel ajal lühemat või pikemat aega Skandinaavias ja mujal Euroopas elanud ameerika muusikutega (Dexter Gordon, Kenny Drew, Archie Shepp jpt).

Jazzmuusikutest võitis Spellemanni ka pianist ja helilooja Christian Walumrød, kelle looming asetub jazzis,

nüüdismuusika ning klassika piirimaile. Uusim plaat "Outstairs" ilmus pärast nelja-aastast pausi ning kriitikud on leidnud selles nii baroki kui ka klassitsismi hõngu. Wallumrødil on see juba kuues firmale ECM salvestatud CD.

Popbändidest pärjati Bergenist pärit kollektiivi Real Ones, kellele see oli teine Spellemann. Tantsumuusika kategoorias võidutses Ralph Myerz, auhinatute seas oli ka kuueliikmeline *metal*-bänd Kvelerat, mille tegevust on märganud ja toetanud ka Metallica liikmed.

Daft Punk'i tähelend

Pole ime, et aasta albumi ning aasta singli kategoorias võitis hiljuti Grammy just Prantsuse elektroonilise muusika ansambel Daft Punk, mille hitt "Get Lucky" oli eelmisel aastal maailma *mainstream*-raadiojaamade mängituim muusikapala. Uue plaadi "Random Access Memories" müüginumbrid on olnud märkimisväärsed. Oma osa on selles ilmselt mänginud ka suurejoone-

line reklaamikampaania.

Massikultuuri tarbijate teadvusse jõudis Daft Punk sajandivahetuse paiku tänu loole "One More Time". 2009. aastal kontsertalbumi "Live 2007" eest võidetud Grammy oli esimene märk sellest, et kollektiiv tõuseb *electronic dance music*'u maailmas selgelt esile. Duo on tuntud selle poolest, et maskeerib end kontsertidel ja muusikavideotes kiivrite ja muu atribuutikaga. Intervjuusid annavad bändi liikmed väga harva, samuti ei astu nad üldjuhul üles televisioonis ega mujal meedias. Daft Punk'i ülemaailmne kuulsus kasvab aina. Näiteks Sotši olümpiamängude hiljutise avatseremoonia üks meeldejäävamaid lugusid oli Daft Punk'i hitt "Get Lucky" Vene politseikoori esituses.

Peter Gabriel peatselt Eesti naaberriikides

Ansambelis Genesis tuule tiibadesse saanud ning briti popmuusika kultusfiguuriks kujunenud Peter Gabriel läheb aprillis ja mais suurejoonelisele Euroopa tuurile, jõudes ka Vilniusse, Riiga ja Helsingisse. Viimasel ajal on Gabriel tuuritanud oma New Blood Orchestra, 2012. aastal alustas ta aga plaadi "So" ilmumise 25. aastapäevale pühendatud tuuri "Back to Front", kus ta annab viiskümmend kontserti, esitades selliseid kuulsaid hitte nagu "In Your Eyes", "Sledgehammer" ja "Mercy Street".

Kui Peter Gabrieli esinemisest jääb Eesti publik ilma, siis teise Genesis liikme, kitarrist Steve Hacketti kontserti on võimalik nautida juba aprilli lõpul Nokia kontserdimajas.

LASTE JA NOORTE MUUSIKAFESTIVAL
02.-16.03.2014
PÄRNUS
MUUSIKAMOOS
INDREK HIRV, RAIN SIMMUL ja LIISA HIRSCH
ALEKSEI TUROVSKI ja ANNE ADAMS
PÜHKPILLIKVINTETT ESTICA
EL SEKTETO
TIIT LAUK KVARTETT
HEAD OOD, YEND
MIKSET
PÄRNU MUUSIKAKOOLI ÕPILASED
PÄRNU LINNAORKESTER ja dirigent LILYAN RARY
ning paljud teised
Menüüga saab tutvuda: www.parnukontsert.ee
Meesti koedavad: 20 Pärnu Kontsertid

Julge superstaar Gruusiast Katie Melua

MADLI-LIIS PARTS
muusikaajakirjanik

FOTO COMMONS.WIKIMEDIA.COM

Katie Melua on münud miljooneid plaate, trooninud edetabelite tipus ja kindlustanud endale majandusliku heaolu vaid kümne lava-aastaga. Ometi on ta hingelt jäänud neiuks Thbilisist, kes hoiab nii muusikas kui ka elus lihtsuse poole. Ka tema Euroopa-tuur kannab nime "Simplified", mis toob Melua esmakordselt publiku ette trioga, kus lauljatar saadab end kitarri ning teda toetavad vaid klahvpillid ja basskitarr.

End sõna otseses mõttes miljonite inimeste südamesse laulda õnnestub vähestel. Selleks peab olema maagiline "miski", mis eksisteerib ka siis, kui produtsendid ja tehnilised võimalused pildilt kustutada, kui on lihtsalt lava, kuulaja ja lugu, mida räägitakse erilisel maagilisel viisil. Tänavu kolmekümneseks saav Katie Melua vestab lugusid, mille võti on liht-

suses, siiruses ja eluläheduses. Kaunid meloodiad ja tihti pigem dramaatilised laulusõnad on võlunud nii teismelisi kui ka küpses keskeas kuulajaid.

Hõrgult popilik, peenekoeliselt jazzilik, kohati bluusi- ja kantrivirvendustega. Jah, Katie Melua laulud mahuvad vajadusel selle kirjelduse raamesse, ent siiski tunduvad stiilisildid ülearused, sest domineerib lugu. Klaari pehme tooniga jutustab ta seiku elust ja maalib pilte, mis kontserdi lõpuks moodustavad justkui novelliraamatu. Ta on balladimeister.

"Esimene kord, kui kuulsin muusikat, mis mu täielikult endast välja viis, oli Beethoveni "Kuupaistesonaat", mida mu ema mängis. Olin siis kuuene, meil polnud elektrit, ema mängis küünlavalgel," meenutab Melua. "Mul oleksid nagu liblikad kõhus lennelnud. Mu süda tantsis. Pärast muusikat kirjutades olen püüdnud seda tunnet alati elus hoida."

Ka 1984. aastal Gruusias Kutaisis sündinud ning kaheksanda eluaastani Thbilisis ja Batumis elanud Ketevan "Katie" Melua enda lugu sarnaneb muinasjutuga. Intervjuudes meenutab ta

tihti elu Gruusias, mil näiteks veeämbrite tassimine viiendale korrusele või elektrikatkestuste tõttu küünlavalgel toimetamine oli osa argipäevast. Melua elu esimene suur kannapööre toimus 1993. aastal, mil tema südamekirurgist isa sai tööd Põhja-Iirimaa Belfastis. Edasi koliti Inglismaale, Surreyse. Melua oli veendunud, et temast saab ajaloolane või poliitik, ta kuulus ka kooli astronoomiaklubisse, kuid 2000. aastal, toona 15-aastasena, osales ta Briti ITV talendikonkursil "Stars Up Their Noses" ja võitis. See innustas teda astuma esituskunstide kooli BRIT School for Performing Arts Londoni äärelinnas Croydonis. Samal ajal alustas ta ka muusika loomist, millele aitas kaasa isa kingitud arvuti, mis sisaldas muusika kirjutamiseks olulisi programme. Tõsi küll, esialgu kirjutas Melua pigem *r'n'b* ja hiphopi elementidega tantsulugusid. "Tantsumuusika oli vahva, veetsime sõpradega lõbusalt aega, kuid tõeliselt nautisin olukorda, kus laulsin vaid kitarri saatel. Nii sain kõige paremini oma tundeid väljendada," kirjeldab lauljatar oma muusikutee algust.

Osalemine kooli traditsioonilisel *showcase*-kontserdil kujundas tema elu jäädavalt – ta kohtus oma tulevase mänedžeri, laulukirjutaja ja produtsendi Mike Battiga. Batt sõlmis kohe 18-aastase Meluaga lepingu, mis tegi lauljatarist väikese Dramatico plaadifirma ja mänedžmendi artisti ja veel samal aastal jõudis tema esimene singel “The closest thing to crazy” Briti edetabeli tippu. Kui esimese albumi “Call off the search” (2003) peadpööritava eduga kaasnevad võimalused ei jõudnud täiel määral 19-aastase Melua teadvusse, siis teisele sama edukale albumile “Piece by piece” (2005) järgnes tõsine teadlik töö, mis tagas edu kogu Euroopas. Ta tõestas end nii laulja kui ka laulukirjutajana.

Melua esimene kontsert toimus mainekas 2000-kohalises Londoni Shepherds Bush Empire'i kontserdisaalis. Batti võetud risk broneerida noore lauljataris esimeseks ülesastumiseks nii suur ja väärikas koht, kandis vilja, saal müüdi välja juba enne kontserdipäeva. Sellest ajast alates on Meluast saanud majanduslikult üks edukaim naisartist Suurbritannias. Ta on võitnud kahel korral ECHO muusikaauhinna ning olnud nomineeritud BRITi auhinnale. Pärast kolme ülmenukat albumit tegi ta koostöös Mike Battiga pausi ning lõi neljanda albumi “The House” (2010) produtseerimiseks käed legendaarse

William Orbitiga, kes on olnud näiteks ka Madonna, U2 ja Prince'i produtsent.

Inspiratsioon võib Melua sõnul olla kõikjal ja kõiges. “Asjad lihtsalt juhtuvad. Muusika loomisel on määrava tähtsusega tunne, see peab olema hea ja õige, igavikuline, vabastama su valust; see on nagu teraapia, armastus, religioon – kõik need asjad kokku. Usun, et muusika on olemas vaid siis, kui sellel on kuulaja.” Muusikas peab ta oma absoluutseks iidoliks Eva Cassidyt, samuti Queeni ja Freddie Mercury; Ella Fitzgeraldi ja Nina Simone'i. Joni Mitchell ja Bob Dylan muusika innustab noort lauljataris muusikat kirjutama.

Melua tunnistab, et on adrenaliinisõltlane. Ta armastab langevarjuhüppeid, sukelduda, Ameerika mägede taolisi atraktsioone. Tema lemmikuks on õudusfilmid. Ta on olnud Prantsuse kašmiirisaineri Eric Bompard'i reklaaminägu, osalenud filmides, näiteks 2007. aastal Quentin Tarantino ja Robert Rodriguez linateses “Grindhouse”. Adrenaliinisõltlasena on lauljataris senise karjääri tipphetkeks kontsert 303 jala sügavusel Põhjameres nafta-

puurimise platvormil Norras. Tema ja bändi julgustükk jõudis ka Guinnessi rekordite raamatusse. Kontserdi korraldas Statoil oma töötajatele ja see on jäädvustatud ka DVDle “Concert under the sea” (2007).

Samavõrra kui Melua armastab ekstreemsusi, peab ta oluliseks osaleda heategevuses. Nii on ta laulnud Lõuna-Aafrika Vabariigis Nelson Mandela korraldatud aidsiravi toetuskontserdil. 2005. aastal külastas ta heategevusliku organisatsiooni Save the Children saadikuna Sri Lankat. Mitme singli müügitulu on lauljatar annetanud

Punasele Ristile.

Ehkki praeguse Euroopa-tuuri raames kõlavad vaid ingliskeelsed lood, pole välistatud, et juba lähiajal võib kuulda Meluat laulmas ka oma emakeeles, gruusia keeles. Ta tunnistab, et just Gruusia rahvalaulud köidavad teda väga ja ta sooviks teha emakeelse plaadi. Kui lauljatarilt on uuritud, kellega ta sooviks tulevikus koos töötada, on ta maininud Kate Bushi. Jääb vaid hoida põialt, et lauljataris mõlemad soovid täituksid. Need tähistaksid kindlasti uusi verstaposte tema muusikuteel.

Muusika loomisel on määrava tähtsusega tunne, see peab olema hea ja õige, igavikuline, vabastama su valust; see on nagu teraapia, armastus, religioon.

FOTO POLARIMAGAZINE.COM

Katie Melua esineb Tallinnas Nokia Kontserdimajas 25. märtsil.

Mõtisklusi Jazzliidu juubeli puhul

IVO HEINLOO
jazzikriitik

2014 on Eesti jazzis juubelite aasta. Festival "Jazzkaar" saab kahekümneviieseks ning Eesti Jazzliidu loomisest möödus kümme aastat. Juubelit tähistab ka EMTA jazziosakond. Jazzliidu galal, mis kogus 1. veebruaril teatri NO99 lavale praktiliselt kõik meie hetkel aktiivsemad ja tunnustatud jazzmuusikud, mölgutasin ma mõtteid Jazzliidust ja Eesti jazzist laiemalt.

Kümme aastat, on seda vähe või palju? Kümneaastane laps astub elu käänulisel teel alles esimesi samme, kümneaastane vein pole veel oma täiust saavutanud. Tähtsam kui aastate arv on see, mida nende aastate jooksul on suudetud ära teha. Eesti jazzis seisukohalt on kümne aastaga juhtunud väga palju, jazzielu on muutunud tundmatuseni. Edusammud on seda hinnatavamad, et ühiskonnas, mille ahelatest oleme end vabaks võidelnud, olid tingimused sellise muusika arenguks teatavasti kõike muud kui soodsad.

Jazzliit ei ole esimene omalaadne organisatsioon, mis taasiseseisvunud Eestis loodi, kuid ta on kindlasti kõige olulisem. Liidu regulaarne kontserttegevus katab nüüdseks märkimisväärse osa Eestist. Just Jazzliidu initsiatiivil on mitmes linnas hakanud arenema täiesti omaette jazzielu, mis on eriti suured mõtted omandanud Tartus. Seal on viimaste aastatega jalad alla saanud korralik jazziklubi, väga selge suunitlusega rütmimuusikafestival ning isegi jazzile pühendatud ajaleht. Kui keegi oleks 2004. aastal rääkinud, et kümne aasta pärast tegutsevad erineva kultuurilise taustaga inimesi kokku toovad jazziklubid ka Narvas ja Sillamäel, oleks sellist juttu peetud ilmselt poole-

toobise sonimiseks.

Vahel ongi selleks, et suured plahvatused saaksid toimuda, vaja ainult väikest viitsütikut, *coup de pouce*'i ehk "pöidlatouget" nagu prantslased ilusasti ütlevad. Ja muidugi inimesi, kes teevad oma asja südame, hinge ja põlevate sil-

made, mitte rahateenimise eesmärgil. Inimesi, kes on nõus investeerima oma aega ja kompetentsi millessegi, mille viljad ei valmi üleöö, vaid pikema aja vältel. Teiselt poolt on vaja ka inimesi, kes eelistavad reedeõhtuti NO99 jazziklubi mõnele vanalinna pubile; inimesi, kes keeravad raadio esmaspäeviti Vikerraadio lainele, et "Õhtujazzi" saadet kuulates targemaks saada; inimesi, kes külastavad aasta-aastalt "Jazzkaart", sest usaldavad selle korraldajate maitset ning on julgenud lasta festivalil ka enda maitset kujundada.

Eesti jazz pole välismaal enam tundmatu. Meie saavutusi klassikalise muusika vallas teatakse hästi ning kül-

Lauljatar Kadri Voorand esines Eesti Jazzliidu galal oma trioga ning oli ka konferansjee rollis.
FOTO HEITI KRUSMAA

lap jõuab ka jazz järele. Euroopa äärealal oleval Eestil on trump, mida paljudel suu-rematel riikidel pole, nimelt eksootika, nagu Kadri Voorand jazzigalal lavalt väitis. Tal on tuline õigus. Meie juba rahvusvaheliselt tuntud muusikud Kristjan Randalu, Jaak Sooäär, Villu Veski, Maria Faust, Kadri Voorand ja paljud teised, keda siin ei jõua nimetada, on tõrvikukandjad, kelle jälgedes on teistel loodetavasti lihtsam läbi murda. Kontaktide loomine näib muusikamaailmas olevat justkui iseeneslik protsess, mis sõltub palju ka juhistest, kuid arvan, et muusikud nõustuvad, kui ütlen, et kontaktide hoogustamiseks ja koostööprojektide tekkeks on Jazzliidu-taolised toetusstruktuurid äärmiselt vajalikud. Vähetähtis polnud ka 2011. aastal Tallinnas korraldatud Europe Jazz Networki aastakonverents, mis tõi siia asjatundjaid kõikjalt Euroopast ja sai võimalikuks tänu kultuuripealinna sihtasutusele.

Eesti jazzi seisukohalt on kümne aastaga juhtunud väga palju, jazzielu on muutunud tundmatuseni.

Meie jazz võiks jõuda samale tasemele nagu Norras. Juba Norra riigi nimetamisest piisab, et veenduda muusika kvaliteedis. Nii nagu Norras, on ka meil riigipoolne toetus jazzi arengule olnud rõõmustavalt suur. Maailm *anno* 2014 on selline, kus kõigil on vaja pidevalt midagi tõestada – projektide kirjutamisel, rahastuse hankimisel, atesteeringu saamisel. See on maailm, kus igal elualal käib armutu ellujäämisvõitlus; maailm, kus sotsiaalmeediumid paiskavad meile iga päev rohkem infot, kui suudame vastu võtta, ning kus tehnika ja tehnoloogia on muutunud mitte vahendiks, vaid obsessiooniks. Hoolimata kõigest, nii puudustest kui ka voorustest, on see maailm meie jaoks siiski ainuvõimalik, mistõttu aina olulisem on oskus kiiresti muutustega kohaneda, unustamata ja ära tundes seda, mis on tõeliselt hea ja tähelepanuväärne. Jazz on. Võiksime kõik endas hoida ja aeg-ajalt ellu äratada umbes sellist tунnet, nagu valitses 1967. aasta Tallinna jazzifestivalil, kui Charles Lloyd'i kontserdi aplaus Kalevi spordihallis ei tahtnud kuidagi lõppeda.

27.03 Nokia kontserdimaja kell 19.15

ARETE TEEMETS

Lauljatar Arete Teemetsa haldjaku välimuse taga peitub tugev isiksus ning suurepärase hääli ja häälekool. Páris suur osa tema elust on seotud Itaaliaga, lauljate töötatud maaga.

Milline on olnud sinu senine muusikaline tegevus ja suured saavutused?

Arete Teemets: Minu esimene kokkupuude muusikaga algas kahe ja poole aastaselt ER laulustuudios, kus osalesin keskkooli lõpuni, paralleelselt õppisin ka Tallinna muusikakoolis. EMTAs õppisin algul Matti Pelo juures, hiljem Nadia Kuremi lauluklassis. Viimase aasta veetsin ERASMUSE programmiga Roomas Santa Cecilia konservatooriumis. See aasta muutis mind kardinaalselt, eemalolek lähedastest ning napid harjutamistingimused panid pingutama. Jätkasin Roomas Rebecca Bergi lauluklassis, 2012. aastal sain seal maksimumhindega magistrikraadi.

Millised on lähemad plaanid ja unistused?

Minu unistus on rakendada oma oskusi nii kõrgel tasemel kui võimalik. Oma suurimateks saavutusteks pean konkursivõite, neist enim hindan Premio Spoleto ja Premio Via Vittoria konkursse. Igal aastal valitakse Rooma konservatooriumi-

mis viis parimat lõpetajat ning arvestades lauljate kõrget taset ja rohkust õppeasutuses oli selle auhinna pälvimine väga suur tunnustus. Olen laulnud Itaalias galakontserdil koos maailmakuulsale baritonile, La Scala ooperistuudio juhatajale Renato Brusoniga, esinenud Saaremaa Ooperipäevadel, Suure-Jaani muusikafestivalil, Peterburis, Euroopas ja Aasias. Tänavu on kalendris mõned kontserdid Prantsusmaal, suvel annan Eestis kaks soolokontserti organist Kristel Aeruga. Plaanis on veel salvestada plaadifirmale Toccata Classics mõned Tobiase teosed koos organist Ines Maidregaga ning osaleda ka paaril Euroopa lauluvõistlusel.

Kuidas hindad Eesti muusikaelu? Kas otsid ka võimalusi väljaspool Eestit?

Eesti muusikaelu on mitmekesine. Vaadates kasvõi meie muusikafestivalide rohkust, siis valik on ju muljetavaldav. Meil on muusikute hulgas väga andekaid inimesi. Kuid muusikaelu "kaalukauss" on rohkem kerge muusika poole. Popartistide teatakse väga hästi, aga klassikalisi muusikuid praktiliselt mitte. Ehk aitab saade "Klassikatähed" seda viga nüüd parandada, see on väga hea projekt.

Võimalusi välismaal esineda olen alati otsinud ja leidnud, need avardavad silmaringi ning annavad uusi impulsse. Samas pole nende leidmine kerge ning iga ettelaulmine ja võistlus neelab meeletult raha. Nii palju kui võimalust on, käin väljas end arendamas ja ka näitamas.

TALLINN MUSIC WEEK 2014
27.28.29 märts

MUUSIKA enne tsirkust

HANNU WUORELA
pedagoog, helilooja
ja dirigent

Sibeliuse Neljas sümfoonia on üks 20. sajandi hiilgavamaid meistriteoseid ja helilooja põhjapanevamaid töid. See oli helilooja kaasajal väga modernne muusika, milles Sibelius eiras teadlikult esteetilisust ning selle iga teeseldud või võltsi magusat varjundit. “See on nagu vastuväide tänapäeva heliteosteile. Siin pole mitte põrmugi tsirkust,” märkis Sibelius teose kohta oma toetajale ja sõbrale Rosa Newmarchile selle valmimise aastal 1911.

Nüüd, tubli sada aastat hiljem, on Soome muusikaelu vallutanud tõeline tsirkus.

Kui veel mõnikümmend aastat tagasi räägiti Soomes muusikast, siis mõeldi

selle all ise-
enesestmõiste-
tavalt klassikalist
muusikat. Kuid

praegu on olukord teisiti, nüüd mõeldakse muusikast rääkides selle all pop-jazzmuusikat. Sibeliuse kardetud tsirkusest on saanud kuuldav ja nähtav tõelisus: metros ja kaubanduskeskuses kuuleme vaid popmuusikat, televiisoris on kõige vaadatamad saated “The Voice of Finland”, “Idols”, “Kuorosota” jne.

Soome klassikalise muusikahariduse kuldaeg oli 1980ndatel ja sellele eelnenud ajal. Selle tulemusi näeme kõikjal maailmas solistide, heliloojate ja dirigentide näol: Karita Mattila, Esa-Pekka Salonen, Magnus Lindberg,

Toimetaja veerg

Virge Joamets:

Nähes kõrvalt Eestis toimuvaid protsesse, nii tormlemisi meie kultuuriookeanil kui ümberkorraldusi haridusmerel, iseäranis muusikaõpetuse lahel, haarasid sõbrad Soomest sule. Hannu Wuorela on pedagoog, helilooja ja dirigent, kes on tegutsenud 35 aastat muusika- ning kunstioppeasutustes juhtival kohtadel, sh töötanud Soome Konservatooriumide Liidu juhatajana. Tema sidemed Eestiga ulatuvad aastakümnete taha. Seda justkui ühe hingetõmbega kirja pandud arvamust ei tuleks seega mitte suvalise eemalolija targutuseks arvata, vaid koputuseks hoogsate uutjate südametunnistusele, et nad ühes pesuveega ka lapsukest välja ei viskaks. Muusikal on plaanis meie muusikaõpetuse ümberkorralduse teemal kaasa mõelda, juba lähinumbrites.

Kaija Saariaho on neist üksnes mõned. 1990ndatel algas Soomes aeglane, kuid kindel muusikahariduse allakäik, mille tagajärgi hakkame juba nägema. Näiteks on Soome orkestrantidel raskusi oma maa orkestritesse pääsemise- ga, sest konkursil on välismaalaste tase palju kõrgem. Hariduse allakäigus on suur süü 90ndate majanduskriisil, mil küll soositi uusi kultuurisuundi ning nende õpetamist, kuid raha selleks ei eraldatud, pigem kärbiti ressursse.

Tulevik täis muusikat

Tallinna Muusikakeskkooli kontserdid märtsis

2. märts kell 13.00

EMTA orelisaal
**Esinevad Mart Laasi
tšelloõpilased**

2. märts kell 16.00

EMTA orelisaal
**Esinevad Raeli Florea
viuliõpilased**

8. märts kell 13.00

Keskraamatukogu suur saal
**Esinevad Niina Murdvee
viuliõpilased**

16. märts kell 12.00

EMTA orelisaal
**Esinevad Jekaterina Rostovtseva
klaveriõpilased**

14.–16. märts

EMTA kammersaal
**Rahvusvaheline kammermuusika
konkurssifestival “In corpore”**

25. märts kell 18.00

Nõmme muuseum
**Esinevad Külli Kiiveti laulu eriala
ja hääleseade õpilased**

29. märts kell 19.00

Estonia kontserdisaal
**TMKK sümfooniaorkester
Solistid Mariin Gill (klaver),
Robert Traksmann (viul)
Dirigent Mikk Murdvee**
Kavas:
Kerem “Fanfare”,
Mozart Klaverikontsert Es-duur
KV 449,
Sibelius Viulistikontsert d-moll
Pilet 3 / 1.50

On täiesti arusaamatu, et praegugi peavad Soome loovisikud ja õpetajad-õpilased Soomet endiselt muusika imemaaks. Pop-jazzi õpetatakse tänapäeval enamikus Soome muusikaõppeasutustes, mis on tore. Kuid probleem on selles, et rahastust muusika-haridusele pole lisandunud ja nii kahaneb klassikalise muusika toetus samm-sammult popmuusika arvelt. Samuti on tugevalt vähendatud õpetusmäära, võrdluseks: Rootsis saab õppur kaks korda rohkem õppetunde, Eestis on tundide arv kolmekordne.

Olen teinud pikki aastaid koostööd Rootsi ja Eesti muusikakoolidega ning nende maade haridussüsteemi imetlenud. Eesti on täis kogu maad hõlmavaid laste ja noorte konkursse, mis aitavad hariduse taset ühtlaselt kõrgel hoida. Samuti on Eestis tihedad rahvusvahelised kontaktid ning igati on soovitud õpilaste enesetäiendust rahvusvaheliste orkestripraktikate ning välisõppejõudude meistriklasse kaudu. Lisaks tuleb õpetajatel ennast pidevalt täiendada ning end uute, kaasagevete meetoditega kursis hoida, ja selleks luuakse väga häid võimalusi.

Šokolaadi ja karamelle on mõnus süüa, kuid siiski vajab inimene elamiseks toitu. Krimkasid ja sopakaid on kerge lugeda, kuid küsimus on, kas olla või mitte olla Shakespeare'i ja Tammsaareta? Sama lugu on muusikamaailmas – klassikata poleks olemas ka teisi, kergemaid žanreid.

Õnneks väheke enam õppinud teavad, et popi ja jazzi kolmainsus, bass, akordid ja südametuksed, mis tekitavad tantsumuusika, on alguse saanud barokiaja generaalbassist ja *basso continuo*'st.

Eesti on hiilgav muusikamaa ja Eesti muusika kõlab igal pool maailmas. See kõik toimib tänu kahele olulisele asjaolule: lapsed laulavad koolides ja koorides ning toimib väga hea, süstemaatiline haridussüsteem. Eesti muusikaõpetus on valmis pakett nagu näiteks hästitöötav Skype, mis ei paku vaid ainult tsirkust, vaid on eeskujuks paljudele maadele, esmajoones Soomele, lahetagusele naaberriigile.

Tõlkinud **Liina Wuorela**

29.03 Rock Cafe kell 22.00

ELEPHANTS FROM NEPTUNE

Elephants From Neptune'i (Robert Linna, Markko Reinberg, Rain Joona, Jon Mikiver) nakatavat riff-rokki on võrreldud nii Queens Of The Stone Age, Foo Fightersi kui ka teate-küll-mis-kutiga "Visast Hingest". 2013. aasta Tallinn Music Weekil võitis Elephants From Neptune Skype'i peaauhinna. 2014. aasta algul esines bänd ülemaailmselt hinnatud showcase-festivalil Eurosonic. Hetkel valmistatakse ette oma teist kauamängivat, mis peaks valmima enne 2014. aasta suve.

Kuidas iseloomustad ennast ja oma ansamblit? Millises stiilis muusikat te teete? Kust pärineb ansambli nimi?

Robert Linna: Elephants From Neptune'i muusika on nagu nahktagiga hüljes, kes ilmub keset ööd küttide telki ja ütleb maheda, ent domineeriva häälega: "Nüüd söön mina teid."

Me teeme muusikat, mida me ise kuulata tahame ja millest kodus puudust tunneme. Kaks kitarr, vokaal, bass ja trummid – kõlab tavaliselt, aga samamoodi tavaliselt kõlab ka ettepanek minna minu juurde. Kõik sõltub sellest, mis edasi saab... Bändi nimi tuli välguna selgest taevast. Reaalselt, taevast oli selge ja äkitselt lõi välg keset Vambola tänavat Võsul, ja pärast seda oli meie bändi nimi sinna graveeritud.

Millised muusikud/ansamblid on teid inspireerinud? Mislaadi muusika teid innustab?

Led Zeppelin, Jimi Hendrix, Frank Zappa, Onu Bella, Black Sabbath, Dr.

Feelgood, Michael Jackson, Wu-Tang Clan, Queens Of The Stone Age, Muddy Waters, AC/DC, Ans. Andur, Black Keys, Foo Fighters, Prince, Ruja ning kõik loomad, linnud, inimesed, muusikud, ansamblid, kellega oleme kokku puutunud. Üldiselt kokku võttes innustab meid muusika, mis tuleb südamest. Sellest saab väga lihtsalt aru – see jõuab MEIE südameteni. Lihtsalt ilusa näo tegemine ja suu maigutamine jõuab kuulajani täpselt sama tundetult kui esitaja panus sellesse.

Millised on lähimad plaanid ja unistused?

Kindlasti õppida suupilli ja oreli mängima ja hankida endale mootorrattad. See käib loomulikult käsi-käes uue albumi loomise ja teostamisega. Eesmärk on saada parimaks rockbändiks üldse ja mängida oma muusikat võimalikult paljudele inimestele.

Kuidas hindate Eesti muusikaelu? Kas Eestis on piisavalt esinemisvõimalusi? Kas otsite ka võimalusi väljaspool Eestit?

Eesti muusikaelu on väga põnev. On palju hästi huvitavaid artiste ja palju hästi igavaid artiste. Just praegu on aeg ennast maksma panna ja tõestada eestlastele ja muule maailmale, et siit tuleb põnevat, inspireerivat, kirega tehtud muusikat. Meie oleme siinkohal väga tänulikud Tallinn Music Weekile, mille abil on nii mõnigi välisriigi uks meie jaoks vaikselt avanema hakanud. Välismaale minekuks peab kindlasti iga artist otsima võimalusi, sest muusika iseenesest on universaalne ja kõik väärivad seda, hoolimata rahvusest, rassist, vaadetest ja keskmisest sissetulekust.

TALLINN MUSIC WEEK 2014
27.28.29
märts

- 11. 03** kell 17.30
Tallinna Kaarli kirik
Otsa kooli oreliõpilaste kontsert
- 13. 03** kell 12.30
Tallinna Jaani kirik
"Lõunamuusika"
Esinevad violaõpilased
- 22. 03** kell 16.00
KUMU auditoorium
Uno Naissoo loomingukonkursi
galakontsert koostöös "Jazzkaarega"
Esinevad konkursi võitjad ja laureaadid
erinevatest aastatest
- 24. 03** kell 18.00
Mustpeade maja valge saal
Otsa kooli kevadkontsert
Otsa kooli sümfooniaorkester
Dirigent Kaspar Mänd
Solist Madli Marje Sink (klaver)
- 24. 03** kell 20.00
TAFF Club
Rütmimuusika suuna lauljad ja
instrumentalistid
- 27. 03** kell 18.00
Eesti Arhitektuurimuseum
"Muuseumimuusika"
Esinevad keelpilliõpilased
- 6. 04** kell 15.00
Otsa kooli saal
30. Uno Naissoo nimelise loomingu-
ja interpretatsioonikonkursi finaal

Elu nagu Ameerika mäed

LAURI LEIS
muusik

Margo Vaino, Jaak Urmet. "Tühjad pi-
hud. Gunnar Grapsi elu ja muusika".
Kirjastus Pegasus, 2013

Sarnaselt paljude varalahnunud meistrite elu ja loomingu mõtestamisega kultuuriloos, õpime meiega oma ainsa tõelise rockitähne Gunnar Grapsi tegelikkude tähendust mõistma ja vääriliselt hindama alles tagantjärele. Käesolev koostamise käigus eepilised mõtted omandanud raamat on sel teel oluline tähis. Üleschitusel järgib Grapsi elulooaamat traditsioonilisele rockibiograafia oma linearset printsiipi, vaadeldes peategelase eluteed lapsepõlvest kuni selle enneaegse katkemiseni. Peale põhiautori Margo Vaino, kes 1980ndate aastate lõpul Filharmoonia helitehnikuna Grapsiga tihedalt kokku puutus, ning mahuka materjali tervikuks töödeldud Jaak Urmeti, kogus materjali töö algaasias ka ajakirjanik Valner Valme. Urmet tõdeb eessõnas, et nii tohutu infohulk nõuab lugejalt head keskendumisvõimet, kuid mõõnab, et need, kes on jaksanud süveneda Grapsi mitmekülgseesse loomingusse, leiavad eneses küllap jõudu ka sellest tellise mõõtu raamatust läbi närimiseks. Esinduslikult kujundatud ning rohketega täiendatud teoses saavad peale Grapsi lähedaste sõna ka pillimehed tema paljudest koosseisudest. Rockikangelase edu- ja langusperioodide vaheldumine erinevaid eluetappidel pakub lugejale värvikaid kontraste. Heitliku eraeluga Graps tegi enesele nime trummari, laulja, laulutekstide ja muusika autorina, eelkõige aga loomingulise bändiliidrina. Muusikueluga kaasnevad sagedased eemalolekud kodust ja nii on rockimehele tema teiseks perekonnaks bänd. Valdava osa raamatust hõlmavadki asjaosaliste

mälupildid ühiselt prooviruumides ja kontserdireisidel veedetud aastaist, millest moodustub peadpööriv sündmuste kangas. Need mahlakad lood kipuvad siin-seal üksteist kordama, kuid terviku köitvust see oluliselt ei kahjusta. Esimesed peatükid hõlmavad Gunnari lapse- ja koolipõlve ning varajasi katsetusi biitmuusika vallas gruppides Satelliidid, Toomapojad ja Mikronid, samuti meenutusi armeeteenistusest, millele lisavad värvi Grapsi sõjaväes peetud päevikute katkendid. Pärast sõjaväeteenistuse lõpu 1972. aastal astus Graps Tallinna Muusikakooli löökpillide erialale ning liitus Olav Ehalaga ansambliga. Peagi lisandus tema bändide nimistusse Eesti NSV rockikollektiivide seas kiiresti arvestatava positsiooni saavutanud Ornament, mis vastu publiku ootusi tegutses vaid paar aastat. Grapsi pika muusikute stiililiselt kõige mitmepalgelisem kollektiiv oli Magnetic Band, mille karjääri murdepunktiks kujunes Moskva ansambliga Mašina Vremeni festivalil "Tbilisi'80" jagatud võit, mis avas Grapsile lõplikult tee Nõukogude Liidu lavadele. Vastavalt ajavaimule oleks mõni teine esineja ehk püüdnud eelisolukorda kultuuriametnike ees lipitsedes kinnistada, Grapsile see aga ei sobinud. Teades oma väärtust, lubas ta endale sageli piirangutega riskides nõukogude oludes tegutseva artisti jaoks ennekuulmatut käitumist. Neilt päevilt pärineb rohkesti anekdootlikke stseene. Üks markantsemaid on juhtum ringreisilt Turkmeeniasse, kui bändilt varastati esinemiskostüümid ja Graps teatas, et keeldub tavalist riietega lavale minemast. Lepituseks kutsutud ansambel Turkmeenia kultuuriministri juurde. Graps tõusnud pidulauast, läinud ministri juurde ja teatanud, et vallandab ta ametist.

Isepäise loomuga Graps jäi oma loomingus kompromissituks ka hoolimata nõukogude süsteemi poolt lääneliku popkultuuri viljelejate teele veeretatud takistustest ja korduvatest esinemiskeeldudest. Sel ajal kui teised Venemaa avarustes gastroleerinud Nõukogude Eesti lauljad ja ansamblid esitasid ka venekeelset repertuaari, laulis Graps kõikjal järjekindlalt eesti keeles. Magnetic Bandist välja kasvanud 80. aastate teisel poolel tegutsenud GGG ehk Gunnar Grapsi Grupp viljeles edukalt heavyrocki, kuid üheksakümnendail mõjus ajatuultele jalgu jäänud ja lootusrikkalt lääne poole vaatav Graps kui viimane rockirüütel, kes ei leidnud enam oma õiget kohta. Ka lühikeseks jäänud põige Ameerika Ühendriikidesse valmistis pettumuse. 1991. aastal Tallinna Linnahallis suurejooneliselt ette võetud *come-back*-kontserdi kirjeldus pärineks justkui rockmuusikuile hästi tuttava paroodiafilmil "Spinal Tap" stsenaariumist. Läbi-kukkumisele Linnahallis järgnes pikk mõnaperiood, millest Graps enam päriselt ei toibunudki.

Raamat annab ulatusliku pildi Nõukogude Eesti rockmuusika arenguloost, ent Grapsiga seotud lugude hulk võinuks teoreetiliselt veelgi suurem olla. Näiteks on Grapsi toetatav suhtumist noortesse muusikutesse tänuga meenutanud 1980. aastate algul tegutsenud ansamblite Generaator M ja Punk T liikmed. Põnev oleks olnud lugeda ka mõne Venemaa poolelt Grapsiga kokku puutunud muusikategelase mälestusi tema kohta, üldse vääriks siinsete muusikute tuuritamine Nõukogude Liidus eraldi uurimustööd.

Peagi möödub Gunnar Grapsi lahkumisest kümme aastat, tema looming särab aga endiselt.

Kadri Voorandi trio.
FOTO MADLI-LIIS PARTS

Eesti muusika ja muusikud **LONDONIS**

Eesti muusika edust rahvusvahelisel muusikaareenil oleme kuulnud kõik. Vajadusest aidata ka eesti muusikud üleilmsel parnassile on viimastel aastatel samuti päris palju räägitud ning mõndagi ka tehtud. 22. jaanuaril korraldati Londonis selle nimel tegutseva Eesti Muusika Arenduskeskuse (EMAK) eestvedamisel Eesti ja välismaiste jõudude kohtumine pealkirjaga "Estonia – a music Powerhouse" (Eesti – muusika jõujaam). Kontaktürituse eesmärgiks oli tutvustada eesti klassikalist muusikat ning eesti interpreete Londonis tegutsevatele muusikaagentidele ja kontserdikorraldajatele.

Londoni St Giles' Cripplegate'i kirikus astus üles terve rida muusikuid: Eesti Filharmoonia Kammerkoor (dirigent Daniel Reuss), Klaaspärlimäng Sinfonietta (dirigent Andres Mustonen), laulja Monika-Evelin Liiv, pianist Sten Lassmann, viiuldaja Anna-Liisa Bezrodny, organist Ulla Krigul ning kavas oli muidugi eesti heliloojate looming (Pärt, Eller, Tüür, Kõrvits, Vähi, Rannap). Õhtul oli St Luke'i kirikus Eesti Filharmoonia Kammerkoori kontsert,

millega avati ühtlasi festival "A cappella".

Eesti muusikute, nende esindajate ja kontserdikorraldajatega oli kohtuma tulnud üle 40 muusikamändžeri, sh sellistest mainekatest agentuuridest nagu IMG Artists, International Concert Artists, Hazard Chace, Huddersfield, Margaret Murphy Management, samuti noortele muusikutele orienteeritud Live Music Now jpt ning festivalide korraldajaid. Esindatud olid muusikakirjastus Edition Peters ja plaadikompaniid

Toccata Classics ning ECM Records. Päev oli väga tõine ning asjaosaliste hinnangul vägagi tulemuslik. Toimunud kommenteeris Karen Pitchford, sealne EMAK koostööpartner.

Londonis, tegelikult igal pool, on nii-igi liiga palju muusikat. Miks peaks keegi tulema ja kuulama eesti muusikuid esitamas eesti muusikat?

Karen Pitchford: Me oleme siin Londonis hämmastavalt õnnelikus olukorras, meil on käe-jala juures kõige mitmekesisem valik kontserte ja muusikaüritusi ning need on kättesaadavad igal õhtul. Kuid alati mahub veel midagi juurde! Minu kogemuse kohaselt on inimesed, kes armastavad muusikat, loomupoolest uudishimulikud: kui sulle meeldib see, siis võib sulle meeldida ka too, seega alati jätkub kuulajaid. Eestil on muusikasse puutuvus ja enese maailmas kuuldavaks tegemises väga avatud ja edumeelse maa kuulsus, see on väga hea näide ettevõtliku vaimu kohta.

Kas eesti muusika ja interpreedid pole suurel rahvusvahelisel muusikaareenil läbilöömiseks liiga tagasihoidlikud ja rahuliku loomuga? Või on meie muusikas ja musitseerimises midagi eriomast? Mis võiks olla eestlastele võti pääsuks rahvusvahelisele areenile?

Tõeline anne tõuseb alati tippu. Muusika on alati olnud suurepärase vahend ehitamiseks sildu rahvaste vahele, kuna ta ulatub teisele poole keelt ja sõnu. Inimestel võib olla eesti muusika suhtes eelarvamus, kuid neid hämmastab pakutava avarus, sügavus ja mitmekesisus.

Mida te ütleksite Londonis toimunud esitluse kohta – kas tehti ka mingeid vigu? Mida võiks järgmisel korral paremini teha? Kuidas te hindate tulemust? Mis võiks olla järgmine samm?

Sarnased esitlused pakuvad suurepäraselt võimalust tutvustada eesti muusikat laiemale kuulajate ringile ning anda inimestele teada, mille või kellega on tegu. Oli väga julgustav, et eesti muusikute ja festivalide esindajatega oli kohtuma tulnud nii palju ja asjast väga huvitatud agente. Ühe päeva jooksul sõlmiti palju sidemeid, nende vilju saame näha järgmistel kuudel. Ma valmistan praegu ette jazzmuusika esitlust, mis töötab tulla väga elav ja kahtlemata äge!

● Viimati mainitud sündmus, eesti jazzis esitlus toimus 11. veebruaril Londoni populaarses Club Inégales'is. Esinesid Kadri Voorand oma trioga, duo Tuule Kann ja Jaak Sooäär, Oleg Pissarenko bänd ning Villu Veski ja Ola Onabule. Seegi osutus ülimalt positiivseks ning õnnestunud ettevõtmiseks, nagu Karen Pitchford ennustas. Klubi oli rahvast täis, kuulajate seas oli nii jazzklubide omanikke, festivalide esindajaid kui ka ajakirjanikke ning melu käis poole ööni.

Mõlemad esitlused kuulusid projekti "Muusika ettevõtluse ja ekspordi arendamine", mida rahastab Ettevõtluse Arendamise SA ning Euroopa Regionaalarengu Fond. Projekti toetavad Eesti Kultuurkapital ja EV Kultuuriministrieriumi programm "Eesti kultuur maailmas". Koostööpartner oli EV Suur- saatkond Londonis.

Virge Joamets

29.03 Teater NO99 kell 20.30

SANDRA SILLAMAA TRAD.ATTACK!

Sandra Sillamaa on võtnud põlise meeste pilli – torupilli – ja näidanud arvukates ansamblites, mida sellega teha saab.

Milline on olnud sinu senine muusikaline tegevus?

Sandra Sillamaa: Olen muusika sees üles kasvanud ja hakkasin pilli mängima seitsmeaastaselt. Olen õpinud Tartu Ülikooli Viljandi kultuuriaakadeemias ja Stockholmi Kuninglikus Muusikaakadeemias. Vahepeal käisin kogemusi saamas ka Belgias, Iirimaa ja Elevandiluurannikul. Hetkel omandan aktiivse muusikuelu kõrval ka magistrikraadi. Tegutsen kolmes bändis: Ro:toro, Paabel ja Sandra Sillamaa Trad. Attack! Viimane on kõige uuem, loodud 2013. aasta novembris. Esinen ka soloartistina. Bändi hakkasin tegema päris varakult, viieteistaastaselt ja olen mänginud veel mitmes koosseisus: Trostan (Eesti-liri), Svjata Vatra (Ukraina-Eesti), Sw(F)est (Rootsi-Eesti), Rütmiialikal jt.

Mida pead oma suurimateks saavutusteks? Millised on lähemad plaanid ja unistused?

Mul on olnud õnn valida, millistes koosseisudes mängin ja millist muusikat teen. Ma ei ole pidanud seda tegema raha pärast. Arvan, et mu suurim saavutus on see, et saan teha muusikat koos nende inimestega, keda ma hindan, nii muusiku-

te kui ka isiksustena. Viimase aja suurim saavutus on kindlasti uue koosseisu loomine. Sandra Sillamaa Trad.Attack! loob uusi võimalusi. Kasutan selles elektroonikat, mis on minu jaoks täiesti uus asi. Mul on väga hea meel, et ansambel on nii sooja vastuvõtu leidnud, meie lood on jõudnud ka raadiote *playlist*'i. Meie üks eesmärke on ühendada elu ja töö. Meile meeldib väga reisida. Oleme otsustanud mängida järgmise kümne aasta jooksul kõikides maailma riikides. Avalöögi anname Tallinn Music Weekil.

Minu soov on ka, et pärimusmuusikat või selle sugemetega muusikat tuntaks laiemalt, sest see on väga hea muusika. Ja üks plaan on tuua torupill laiemale avalikkuse ette. See on väga kihvt pill, peale selle meie oma pill, mida on Eestis paljalt armastatud ja hinnatud. Lugesin ühest August Pulsti tekstist: "Siit lahkus rahvas heatujuliselt, sest oldi kuuldud torupilli ja see on ju põhiasi!" Äkki võiks Eesti Muusikaauhindade aasta artist olla hoopis torupillimängija?

Kuidas hindad Eesti muusikaelu?

Ma arvan, et Eestis on väga rikas muusikaelu. Tehakse palju erinevat ja ka väga head muusikat. Paratamatus on see, et Eesti on väike ja kui tahad ainult muusikuna töötada, peab ka väljapoole vaatama. Olen käinud palju välismaal esinemas ja tuuritanud Inglismaal ning arvan, et see on ainult positiivne, sest meie muusika jõuab nii ka laiemale kuulajaskonnani.

TALLINN MUSIC
WEEK 2014
27.28.29
märts

Rahvusvaheline muusikateooria konverents “Performatiivsus”

MARIS VALK-FALK
pianist ja pedagoog

Monika Mattiesen Küberstuudio
konserdil Endla teatri kühnis.
FOTO GERHARD LOCK

Performatiivsus on teaduses uus mitmetähenduslik mõiste, mis enamikul kasutusjuhtudel täiendab detailsemalt “interdistsiplinaarsuse” mõistet. Performatiivsusega on püütud pisut süstematiseerida nähtuste paljusust ka muusika vallas. Siiski tundub, et VII rahvusvahelist muusikateooria konverentsi 8.–11. jaanuarini Tallinnas ja Pärnus (mis oli sisult jätk alates 1996. aastast Eestis korraldatud Schenkeri analüüsi põhiste rahvusvahelistele konverentsidele kontrapunkti, harmoonia ja vormianalüüsi alal) performatiivsus otseselt ei iseloomustagi.

Konverentsi laiema eesmärgi on kavaraamatus (The Seventh International Conference on Music Theory. Program and Abstracts. Tallinn, Pärnu, Estonia. 8.–11. January, 2014) sõnastanud ameerika teadlane **Frank Samarotto**: see on Schenkerile tuginev käsitlus tonaalse muusika vormistruktuuri kujutamisel. Samarotto oli ühtlasi üks neljast peaettekandega esinejast. Uurimuste allikmaterjalide valiku põhimõtted näitasid selgelt traditsioonilise

muusikateooria eesmärgi Schenkeri hierarhilise struktuuripõhimõtte kaudu lahata muusikateost, et leida häältejuhtimise ürgosa (*Ursatz*), millest saaks teha kaugemale ulatuvaid järeldusi. Analüütiliste allikmaterjalidena tunnustavad tänapäeva muusikateoreetikud konverentsidel harjumuspäraselt ikka enamikus tonaalset muusikat 18.–20. sajandi lõpuni, seekord siis J. S. Bachist, Haydnist, Eberlist ja Beethovenist Tšaikovski ja Schönbergini; Eesti uurijad ka Elleri, Tubina, Erkki-Sven Tüüri ja Eduard Oja

suurvorme ning miniatuure. Konverentsi (pea)ettekannetes näeme üsna keerulisi arenguid väitlustes traditsioonilise sonaadivormi temaatiliste (pea- ja kõrvalhelistike) alluvussuhete üle. Kõne all oleval konverentsil paistis kontseptuaalse segunemisteooria (*blending theory*) käsitlusega silma Kanada Lethbridge’i ülikooli uurimissuund, mis osutas nii vormi funktsioonide kui ka dissonantside segunemisele juba Haydni, Mozarti ja Beethoveni loomingus. See on avar temaatika, mis tänapäeval juhib muusikateoorias samm-sammult uue muusika analüüsini. Noorema põlvkonna Ameerika uurija **Joshua Mailman** New Yorgi Columbia ülikoolist näitab, kuhu peaks suunduma, et analüüsida uut muusikat alates avangardismiajajärgust (*fin de siècle*) meie ajani, tehes seda enese ettekandes Carteri ja Berio näitel. Mitmeastmeline skaaleerimine mikrotasandil (heli), vormiastmetel (kliimaksid) ja viide pingetele (nii muusikahelide tekitatud *intensity* kui ka

vastuvõtuga seotud *tension*) osutavad vajadusele partituurianalüüsi kõrval otsida teistsuguseid vahendeid, millega saaks läheneda akustilisele aтонаalsele nüüdismuusikale või elektrooniliselt tekitatud helidele. Samuti ei saa tema arvates minna mööda muusikatajust ja -tunnetusest empiirilises kognitivistlikus teadustöös.

On märkimisväärne, et konverentsist võttis osa 42 muusikaanalüüsijat suurtest muusikateooria uurimiskeskustest (Ameerika Ühendriikide, Kanada, Brasiilia, Saksamaa, Austria, Belgia, Armeenia, Iisraeli, Norra, Soome ja Leedu kõrgkoolidest). Neli ettekannet oli ka Eesti Muusika- ja Teatriakadeemiast (EMTA): **Mart Humal**, **Gerhard Lock** & **Kerri Kotta**, **Aare Tool** ja **Margus Pärtlas**. Mitmed külalisesinejad on osalenud varasematel Tallinnas toimunud konverentsidel. **Timothy Jacksoni**, **Poundie Bursteini**, **Franck Samarotto**, **Stephen Slottow**, **William Caplini**, **Lauri Suurpää** ja mitmete teiste Schenkeri-analüüsi põhised kirjutised on varem ilmunud professor Mart Humala koostatud artiklikogumikes “A Composition as a Problem” I–VI (1997–2010). Seekordse vägagi mitmetahulise materjalist koosneva muusikateooriakonverentsi oli õnnestunud kavandanud EMTA muusikateooria õppejõud muusikateaduse doktor (PhD) Kerri Kotta, kes on praeguseks ka Eesti Arnold Schönbergi Ühingu (EASchÜ) juhatuse esimees. Et konverentsi temaatika põgus üldsõnaline tutvustamine siin ei suuda kuidagi ammendav olla, saab lugeja suurema huvi korral pisut selgema pildi konverentsiks avaldatud lühiteeside eespool nimetatud kogumikust.

Ajakirjanduses on jutuks tulnud VII rahvusvahelise muusikateoreetilise teaduskonverentsi seotus Pärnu nüüdismuusika päevadega (PNP 2014). Kui konverentsi kaht esimest ettekandepäeva võõrustas Tallinnas EMTA, siis viimased sessioonid toimusid tõepoolest Pärnus. Ehkki üsna kaugeleulatuva traditsiooniga PNP varasemate ürituste hulka on kuulunud teoreetilisi päevi: seal on esitletud uurimusi (muusikateooria alalt järjekindlalt eeskätt Mart Humalalt), aeg-ajalt on toimunud tõhusaid arutelusid modernismi eri stiilide ja valdkondade üle ning nende põhjal

on ilmunud ka artiklikogumikke välisautorite osavõtul (“Tekste modernismist”, 2005, 2008), pole PNP minu arvates seni siiski olnud sedavõrd lähedases suhtes professionaalse teadusmaailmaga, kui oli sel korral.

Joshua Mailmani arvates ennustab tehnoloogiliste muutuste areng multimeediumide tõusu kultuuris ja nende omasemaks saamist inimestele.

Viimaste aastate huvipakkuvaks ideeks tundub EASchÜ tegevuses olevat heli tekitamine enda valmistatud fantaasia-kõlariistadel. Kaarel Kütas oma kõriga.

FOTOD GERHARD LOCK

Lõdvestuseks teaduskonverentsi tihedale ajakavale kuulati Pärnus vaheldusrikkaid nüüdismuusika kontserte ja vaadati tegevuskunsti etendusi. **Malle Maltis** (elektroonika) ja **Kai Kallastu** (sopran) näitasid väga huvitavat uut muusikat kontserdil pealkirjaga “Muusikateater”. Pianist **Diana Liiv** mängis Pärnu raekoja saalis mitmekesise kava, mis sisaldas nii Arvo Pärdi noorpõlveloomingut klaverile 1950. aastate lõpust kui ka hilisemast loomingu-pärinevaid, helilooja lähedastest inspireeritud teoseid (Aliinale/Ariinuškale/Anna-Mariale). Üle hulga aja sai elavas esituses kuulata Pärdi aleatoorilist

lugu “Diagrammid”, mis vahetult loomise järel (siinkirjutanu mälu järgi 1950. aastate lõpul) kiiresti levis käsitsi kirjutatud koopiatena eesti noorte pianistide hulgas, kelle meelest oli see tollal märgilise tähendusega aleatooriline helikeel. Viimaste aastate huvipakkuvaks ideeks tundub EASchÜ tegevuses olevat heli tekitamine enda valmistatud fantaasia-kõlariistadel (mida on tinglikult nimetatud ka muusikainstrumentideks või pillideks). Et kõnealusel korral käsitsesid neid Eesti Kunstiakadeemia tudengid (kellele olid eelnevalt tutvustanud improviseerimisvõtteid helilooja **Tatjana Kozlova-Johannes** ja ansambli U: liige **Tarmo Johannes**), siis ilmestab instrumente ka efektne välimus. Nii-öelda vabaloovuse võime omistamine eranditult kõigile inimestele, kes tahavad muusikaheliseid tekitada ja nautida, viitab koguni kunsti simuleerimise võimalusele professionaalsust taotlemata. Õnnetunde otsimine hipsteri esteetika subkultuuri kaudu (kus kõik muutub kujuteldavaks kunstiks) soodustab minu arvates siiski muusika laialivalguse doktriini (kui seesugust muusikaõpetust saaks ülepea ette kujutada).

Moodsa tegevuskunstiga (mille nii-öelda performatiivseks komponendiks oli heljuvate hallide pilvekestena muusikale sporaadiliselt kaasa mängiv lavasuuts) esines Endla teatri “mustas kastis” veel PNP muusikaliste ürituste üks saagedamaid esituskooresse **Küberstudio**, esitades muu hulgas Eestis aтонаalse muusika kõige püsivama viljeleja, Pärnu helilooja **Andrus Kallastu** teose “Stabat mater” uusi fragmente aastast 2007. Konverentsi kontekstis tähtsustub küsimus multimeediumide analüüsi võimalustest. Joshua Mailmani arvates ennustab tehnoloogiliste muutuste areng multimeediumide tõusu kultuuris ja nende omasemaks saamist inimestele. Kuidas tõlgendada muusika tähendust selles liitkultuuris? Kas audiaalne ja visuaalne modaalsus võimaldavad/teevad võimalikuks dialoogi? Ja lõpuks, kui teaduslikud hakkavad olema tegevuskunsti analüüsimeetodid?

Teades, et muusika on sõltuv, muutuv ja elav “organism”, mida ei saa lõplikult ära seletada, jäi kõnealune mitmekülgne konverents siinkirjutanu arvates siiski kindlaks oma põhieesmärgile – tonaalse muusika struktuuri analüüsile.

Rännak läbi aja ja ruumi

SANDRA KALMANN
muusikateaduse magistrant

Juba kolmandat aastat kannab **Andres Mustoneni** korraldatav, algsest barokkmuusikale keskendunud festivali pealkirja **“MustonenFest”**. Selline nimetus ei sea piire, vaid annab hea võimaluse ette kanda teoseid kaugete aegade ja rahvaste muusikast kuni tänapäevani. Seekordne muusikapalett oli äärmiselt värvikirev, raskuspunkt oli nihutatud itta. Andres Mustonen on maininud, et festivali teravikus oli Lähis-Ida ja holokaust. Kuid mööda ei mindud ka barokkmuusikast. Kui tavapäraselt on kontserdid piirdunud Eesti linnadega, siis seekord suundutakse ka Iisraeli. Andres Mustonen on seda sammu põhjendanud oma suure huviga selle maa filosoofia ja üldise vaimuse vastu.

Sümfooniline avakontsert

Avakontserdil 30. jaanuaril Pärnu kontserdimajas ja järgmisel päeval Estonia kontserdisaalis esinesid **ERSO**, solistid **Mario Brunello** (tšello) ja **Mhairi Lawson** (sopran), dirigeeris Andres Mustonen. Teosed moodustasid kontserdil kaks poolust – 19. ja 20. sajandi repertuaar, mille muusikaline idee oli esmapilgul justkui eriuimeline, kuid kava ühendavaks lüliks võis pidada teoste meloodilisust.

Tšellist Mario Brunello oli üks festivali peaesinejaid. Avakontserdil

Üks festivali suurimaid elamusi oli Suurbritannia vanamuusikaansambli **La Serenissima** kontsert.
FOTO ERSO ARHIIVIST

esitas ta Schumanni Tšellokontserdi a-moll op 129. Selle teosega saavad tšellistid näidata oma tõelist taset. See pole liiga romantiline ja on ühtselt terviklik teos, kuna helilooja ei soovinud osade vahele pause ning kirjutas sinna retsitatiivsed vaheosad. Solist tabas kontserdi olemust hästi, ei liialdanud romantilise värvinguga ja dünaamiliselt oli kõik hästi paigas. Ka mängutehniliselt oli esitaja kontserdist üle. Kolmas osa on eriti virtuosne, selle esitus oli selge ja läbi paistev. Keskmises osas on solisti duett orkestri esimese tšellistiga. Seda fakti teadmata ning lavale vaatamata oleks võinud arvata, et solist mängib orkestri saatel topeltnoote – just nii hästi toimus Mario Brunello ja **Pärt Tarvase** koosmäng.

Romantilist poolust esindas ka Schuberti Sümfoonia nr 8 h-moll, mida tuntakse kaheosalise tsükli tõttu “Löpetamata” sümfooniaks. Üheks esimeseks romantiliseks sümfooniaks nimetatud teost ühendab tundeline väljenduslaad, kus lüürilisus on seotud dramaatilisusega. Esituse seisukohalt tekitas küsimusi I osa tempovalik. *Allegro moderato*, nagu on kirjas partituuris ja millest tavaliselt ikka kinni peetakse, oli muudetud *adagio*’ks. Tundus, et selline aeglane tempo hakkas pidurdama osa vormilist ühtsust ja arendust. Orkester tuli küll dirigendiga kaasa, kuid leidis ka tempoliselt ebaselgeid kohti. Aga kuna Schubert on tuntud suure meloodia-meistrina, siis huvitaval kombel mõjusid nii sissejuhatuse süнге teema tšello-delt-kontrabassidelt kui ka peateema oboelt-klarinetilt aeglasemalt esitatuna palju meeldejäavamalt kui muidu.

Henryk Górecki Sümfoonia nr 3, tund aega kestev “Kurbade laulude sümfoonia” on pühendatud kõigile holokausti ohvritele. Kande roll teoses on soprani soolol, seda esitas Suurbritannia laulja Mhairi Lawson. Teose orkestratsioonis ei ole suuri dünaamilisi kontraste, tähtsaimad on solist ja keelpillid, kes kannavad läbi tiheda faktuuri meloodialiine. I ja III osa on justkui oma kadunud lapsi leinavate vanemate nutulaulud, II osa on aga julma ajaloo tunnustus, 18-aastase tütarlapse poola-keelne, gestaapo seinale kirjutatud pal-

ve. Lawson tunnetas kirjaliku ja muusikalise teksti sügavust ning nende koosmõju. I osa oli tema esituses justkui lei-naood, ent II osas tõi ta oskuslikult välja helged hetked, kui tütarlaps on kirjutanud: “Ei, ema, ära leina...”. III osas oli orkestripartiis kuulda justkui kella tiksumist – elu kulgeb lõpu poole?! Sümfoonia lõpeb siiski rõõmsama ja lootusrikkama meeleoluga. Peab kiitma nii solisti, orkestrit kui ka dirigenti. Tihe faktuur kõlas õhuliselt ja kergelt, pikad liinid olid hästi välja toodud. Meeleolu aitas luua ka pimendatud saal, ekraanilt lava kohal näidati pilte Teise maailmasõja aegse Varssavi geto juuti-dest. Pildivalik kajastas viisuaalselt sümfoonia sisulist arengut, muusika ja pildi koosmõju oli süгav ning teose lõppedes istuti vaikselt. Tundus, et publik oli jäänud mõtisklema elu, usu ja inimväärikuse üle.

Kõrghetked kammermuusikaga

2. veebruaril sai Estonia kontserdisaalis veel kord kuulda **Mario Brunellot**, mängimas nii koos **Hortus Musicusega** kui ka üksi. Kavas oli Alessandro Stradella *Sinfonia* viiulile, tšellole ja *basso continuo*’le ning Johann Sebastian Bachi Süüdid soolotšellole nr 1 d-moll (BWV 1008) ja nr 4 Es-duur (BWV 1010).

Bachi tšellosüüdid on igale tšellistile justkui kohustuslik repertuaar. Pealtnäha lihtsad, peidavad nad endas mitmeid raskusi. Sageli püütakse neid liiga romantiliselt esitada, teine komistuskivi on ansambliaadne kõlamaailm. Mario Brunello esitas neid väga ratsionaalselt, ei liialdanud tunnetega ning suutis välja tuua tuua rikkaliku kõla. On ju Bach neisse süütidesse kirjutatud teadlikult arpedžosid ja topeltnoote, et luua mulje mitmest esinejast. Lisalooks mängis Brunello armeenia rahvaviisi,

mida ta oli esitanud ka avakontserdil ühe lisapalana, ning saali lummas taas see flažoletitehnikaga saavutatud idamaaine kõlamaailm. Kontserdi teises pooles mängiti erinevate maade muusikat, Balkani maadest juudi kultuurini. Valitses kammerlik õhkkond, mida aitas luua muusikute paigutus saali kuulajate keskele.

Üheks suurimaks elamuseks festivalil oli 1. veebruaril raekojas toimunud Suurbritannia vanamuusikaansambli **La Serenissima** kontsert. Ansambel on kokku pandud 1994. aastal, et esitada Vivaldi muusikat. Kava oli äärmiselt põnev. Üheks raskuspunktiks olid sonaadid, teiseks kantaadid, mille keskmes on Elviranimeline naine. On huvitav, et kolmest kantaa-dist üks, “Tremor al braccio” avastati alles 1999. aastal. Aga ka ette kantud “Grazi” sonaadid viiulile ja *basso continuo*’le on omapärase saatusega. Neid ei esitata sageli, sest puudub bassi partii. Sonaadid oli asjatundlikult seadnud ansambli kunstiline juht ja viiulimängija **Adrian Chandler**.

Vivaldi sonaadid andsid kõigile mängijatele võimaluse näidata oma mängutehnilisi oskusi ning need teosed olid õnnestunud koosmängu tõttu eriti nauditavad. Kuid Sonaadi c-moll teises osas sulasid viiul ja tšello justkui üheks, dialoogivormis partiides olid mõlemad võrdsed “vestluspartnerid”. Kantaatides sopranile ja *basso continuo*’le laulis juba avakontserdilt tuttav **Mhairi Lawson**. Barokiajastu kantaati, mis oli justkui aaria varjus, ei tasu alahinnata, kontserdil esitatud teosed olid nõudlikud nii solistile kui ka saatjatele. Juba esimese kantaadi alguses oleva vivaldilikult dramaatilise retsitatiivi ebamugavate hüpetest näitas Lawson, kui hästi ta oma häält valitseb. Helilooja on neis kantaatides muusikasse valanud armastusega kaasnevaid emotsioone, mida laulja peab publikule edasi andma. On märkimisväärne, et Lawson esitab nii nüüdisaegset kui ka barokkmuusikat ühtviisi hästi. Kogu kontsert jättis tervikliku mulje

Pealkiri “Mustonen-Fest” ei sea piire, vaid annab hea võimaluse ette kanda teoseid kaugete aegade ja rahvaste muusikast kuni tänapäevani.

Festivali üks peakülalisi, tsellist Mario Brunello, Hortus Musicus ja Andres Mustonen.
FOTO MIRJE MÄNDLA

ja sobis keskaegse raekoja miljösse. Kui Vivaldi kammermuusikat meie kontserdipaikades veel mängitakse, siis kantaate esitatakse harva. Oli suur rõõm neid kuulda niivõrd asjatundlikus esituses.

Teine festivali kõrghetk oli 4. veebruaril Niguliste kirikus toimunud kontsert John Taveneri muusikast. Helilooja liitus 1970ndatel vene õigeusu kirikuga, uuris põhjalikult selle liturgilisi tekste ning kasutas neid oma loominguks. Laval olid Hortus Musicus, tütarlastekoor Ellerhein, kammerkoor Collegium Musicale ja keelpillikvartett Prezioso, solistidena astusid üles Tõnis Kaumann ja Endrik Üksvärav. Oli hämmastav, kuidas mitu eripärast koosseisu oli kokku pandud ning kuidas nende vahel tekkis energia. Esitusele tulnud teoste pillipartiid ei olnud keeruka harmoonia või mänguvõtete, see-eest kooripartiid nõuavad suuremat pühendumust. Esitatud teoses ei ole kiireid käike, pigem on raskuspunkt erinevate fraaside edasiviimisel ning koori mitmekihilisel polüfoonial. Juba kontserdi alguse kahes hümnis võis jälgida puhast kooslaulmist, hoolimata muusikaliste liinide vastassuunalisest liikumisest või tekki-

nud dissonantsidest. Ka tiheda akordikaga faktuur oli esitatud läbipaistvalt. Tahan kiita mõlemat koori ja nende dirigente, kes olid teosed lauljatele südamelähedaseks teinud, sest ainult vokaaltehniliselt korrektselt ei ole Taveneri muusikat õige esitada. Kahjuks ei jõudnud see müstiline helilooja siinses maises maailmas meie festivalile, kuid ta oli toimuvast teadlik.

Eklektiline lõppkontsert

Festivali lõppkontsert oli 8. veebruaril Estonia kontserdisaalis. Kava jättis eklektilise mulje, ettekandele toodi praegust Eesti ja Iisraeli muusikat, aga ka Johann Sebastiani teoseid. Galina Grigorjeva keelpilliorkestriteose “Tsaarinna Jevdokia nunnaks pühitsemise laul” läbivaks jooneks võib pidada laulvaid ja ka kurvameelseid meloodiad, mida justkui segavad süngemad toonid. Kahjuks ei suutnud Klaaspärlimäng

Sinfonietta (dirigent Andres Mustonen) neid kõiki välja tuua. Kohati tundus probleeme olevat ka intonatsiooniga. Omapärase kõlapildiga oli Betty Olivero teos keelpilliorkestriks, violale ja akordionile. Violal soolopillina (Isabel Villaneuva) saab nautida harva. See omapärane helipilt tõi meieni eelegiad leinavatelt naistelt, kes olid kaotanud oma lähedased. Huvitavalt oli teosesse sisse toodud veel üks meedium – leinalaulude salvestused.

Gil Shohat, keda peetakse üheks väljapaistvamaks Iisraeli muusikuks, ei suutnud Johann Sebastiani Klaverikontserti d-moll (BWV 1052) veenvalt esitada. Kui läheb meelest üks hää, nagu juhtus III osas, siis on äärmiselt raske uuesti järjele saada. Ka oma mängutempoga oli solist justkui teises maailmas.

Kontsert lõppes Johann Sebastiani Missaga F-duur (BWV 233). Orkestriga liitus Eesti Filharmoonia Kammerkoor. See tundus kõige küpsema ettevalmistusega teos kogu kontserdil. Kammerkoor oskas Bachile nii omaseid meloodialiiene välja tuua ja frazeering oli paigas. Ka orkestriga tekkis laval hea kontakt. Esiletõstmist väärivad Olev Ainomäe oboe- ja Arvo Leiburi viiulisoolod. Kuid miks oli missa osades “Domine Deus”, “Qui tollis” ja “Quoniam” kasutatud bassi, sop-

rani ja aldi soolode asemel tervet häälerühma? Kas massiivsemat kõla kavatseti saavutada teadlikult? See jääbki dirigendi teada.

Seekordne “MustonenFest” pakkus kuulajale väga mitmekesist repertuaari alates iidsetelt Egiptuse põliskristlastelt koptidelt, vahepeatusena barokkmuusikani kuni tänase muusikani välja.

Seekordne “MustonenFest” pakkus kuulajale väga mitmekesist repertuaari alates iidsetelt Egiptuse põliskristlastelt koptidelt, vahepeatusena barokkmuusikani kuni tänase muusikani välja.

Peab kiitma Andres Mustoneni, kes tõi oma huvitava muusikamaailma meie publikuni. Tähelepanelikult kava lugedes võis saada mõned vihjed järgmisel aastal esitusele tulvatest heliloojatest ja koosseisudest. Jääme ootama uut festivali järgmisel aastal.

28.03 Kultuurikatel "Katelde saal" kell 23.30

FAUN RACKET

Faun Racket on produtsentide paari Andres Lõo ja Talis Paide ühistöö. Pidevas muusikalises seikluses elavate Lõo ja Paide projekti jõujooned põimuvad melodramaatiliste vokaalide ja hoogsa bassimuusika ümber, mis on suures osas valminud Lõo New Yorgi perioodil ning vahetult selle järel Tallinnas. Kui Andres Lõo on tuntud ka kui ansambli Opium Flirt laulja ning Luarvik Luarviku trummar ja asutajaliige, siis Talis Paide viimase aja säravaimad bändid on State of Zoe ning Kosmosepealinn.

Kuidas iseloomustad ennast ja oma gruppi? Kust pärineb ansambli nimi?

Andres Lõo: Meie duot Faun Racket on nimetatud linnafauna hääleks. Mulle tundub, et sel on linnaromantiline alatoon, kuid meie tehnikalistlik meloodraama on samal ajal ka bassimuusika või elektro, midagi tumedat, millele öised tänavalaternad just selle õige sära annavad. Nimi on lihtsalt väljamõeldis. Loodan, et lööb pildi silme ette, midagi ohtlikku või nii...

Millised muusikud/ansamblid on teid inspireerinud? Mis vaimustab väljaspool muusikat?

Tundub, et kuskil siinsamas kohtuvad Little Jimmy Scott ja James Stinson, Grace Jones ja Massive Attacki pompoosus. Võibolla on seal natuke *electronic body* muusi-

kat, koos *balearic* helidega. Nagu vaataks *psycho-noir*-klassikat pühapäevahommikul hunditunnil. Ei saa öelda, et me teeksime nagu mingit filmi atmot, kontserdid on meie arvates isegi olulisemad kui album või stuudioformaad, aga linn ja romantiseeritud elu on meie jaoks küll filmilik ja muljetavaldav.

Millised on lähimad plaanid ja unistused?

Ausalt. Rohkem fänne, rohkem tagasisidet, rohkem elu ja levi, levi ja levi. Unistus – sellel sõnal on ses kontekstis ju negatiivne allkõla – on kevadest uue materjali kallale asuda ja vahepeal Euroopas levitaja leida. Lihtne ja igav unistus, eks ole!

Mida arvate Eesti muusikaelust? Kas Eestis on piisavalt esinemisvõimalusi?

Eesti muusikaelu? Ühelt poolt see pidevalt areneb ja professioniseerub, teisalt pole selle popmaastik veel ülearu unikaalne. Vähemalt selle tuntuimad öied pole teab kui põnevad, kui ma endale välismaalase kõrvad pähe paneks. Kui tööstuslikult kõnelda, siis arvan, et Islandi tasemele jõuaksime umbes viieteist aasta pärast. Klassikalise muusikaga on lood paremad, kuid sealgi on olulisi läbilööjaid suhteliselt vähe. Kus on uus põlvkond Pärte, Tüüre jne?

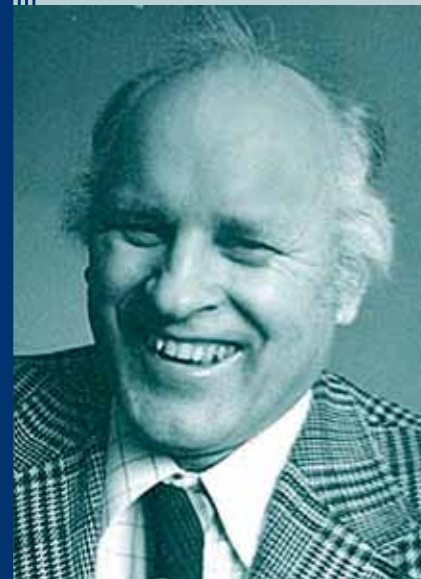
Meiesuguse muusika puhul esinemisvõimalustest väljaspool Eestit jutt alles algab. Eestis on meil täpselt parasjagu esinemisi. Tegelikult peaksime isegi vähem esinema. Keskmiselt kord kuus on isegi palju. Esinemisvõimalused tulevad... ebainimliku enese motiveerimise ja hea õnne kaudu. Mõelge ise, kas teeme nalja või ei...

TALLINN MUSIC
WEEK 2014
27,28,29
märts

otsakool
bändist...nõukivi

Uno Naissoo

nimeline
loomingu- ja
interpretatsiooni
konkurss
2014

Uno Naissoo
loomingu- ja
interpretatsiooni
konkurss
toimub 2014. aastal
juba 30. korda

Võistlustööde esitamise tähtaeg on
7. märts 2014.a

Konkursi finaali toimub 6. aprillil
2014 kell 15.00 Otsa kooli saalis.

Konkursi reeglid asuvad Otsa kooli
koduleheküljel www.otsakool.edu.ee
rubriigis Naissoo konkurss.

90 aastat Eesti Teatri- ja Muusikamuuseumi

TANEL VEEREMAA
ETMMi direktor

Muuseumi kohta on hakatud kasutama kõlavat mõistet – mäluasutus. Kes oskaks öelda, mida kõike peaks üks mäluasutus mäletama? See küsimus võib tunduda esmapilgul lihtsam, kui ta asjasse süüvides tegelikult on.

S el aastal möödub 90 aastat aastast ja päevast, mil registreeriti Peeter Süda Mälestuse Jäädvustamise Ühing. 80 aastat möödub päevast, kui ühing (uue nimega Muusikamuuseumi Ühing) avas ukse praeguses Müürivahe tänav 12 majas, täpsemalt Assauwe tornis. 73 aastat möödub ajast, kui Muusikamuuseum liideti Teatrimuuseumi Ühingu. 2014. aastal

tähistab Eesti Teatri- ja Muusikamuuseum (ETMM) oma 90. tegevusaastat, tegutsedes samas majas, kus kahekümmend aastat tagasi ning ühendades endas endiselt muusikat ja teatrit. Need on mõned olulised seigad, mida muuseumi enda kohta mäletada. Lisaks sellele on ETMMi kogud oma museaalide üldarvult Eesti Rahva Muuseumi järel teisel kohal, seega materjali, mida mäletada, on siin küllaga.

Kindlasti ei ole muuseum aastal 2014 enam sama asutus, mis aastakümneid tagasi. Eelmisel aastal kehtima hakanud uus muuseumiseadus määratleb muuseumi kultuuri- ja haridusasutuseks, lisades uusi valdkondi ja ootusi muuseumis pakutavale (haridusprogrammid, üritustegevus, kaasav näitusekeskkond jne). Samuti on muuseumidele lisandunud töid, mis on seotud tehnika arenguga, nagu kogude sisestamine infosüsteemi MUIS, digiteerimistööd jm. Töötajate arvu poolest väikese muuseumina teeme kõik, et muutuva maailmaga sammu pidada.

Järjest suurenenud ootused muuseumilt kui organisatsioonilt nõuavad aina spetsiifilisemaid muuseumialaseid teadmisi. Eestis on isegi räägitud muuseumitöötaja kutsesest, kes oleks oma valdkonna spetsialist. Kuidas siis toimida? Üks võimalus on koostöö. Võime uhkusega öelda, et meie kogusid kasutavate uurijate poolest oleme muuseumimaastikul esirinnas. Kuna muuseumi üks oluline tegevusvaldkond on vahendamine, siis oleme väga tänulikud, et nende uurijate töö kaudu jõuab palju ETMMi kogude sisust ka laiema avalikkuseni. Kindlasti ootame veel suuremat koostööd nii muusika- kui teatrivaldkonnaga, et muusika- või teatriteadust õppivad/õppinud inimesed leiaksid üles need väärtused, mida meie muuseumikogu sisaldab, et muuseumi kogud saaksid veel põhjalikumalt läbi uuritud ja mälu teaduspõhiselt talletatud.

Muuseumiürituste, haridustöö, näituste, trükiste jm alal teeb ETMM juba pikaajast koostööd mitmete organisatsioonide ja isikutega. Koostöö tulemusena sai meie juubeliaasta väga auväärse alguse – muuseumi ühe asutaja, August Pulsti juubeliks anti välja raamat “Äratismäng uinuvale rahvamuusikale. August Pulsti mälestusi” ja korraldati rahvamuusikute ringreise.

Kuna muuseumi alguseks peame

Eesti Teatri- ja Muusikamuuseum 90

7. märts
Noorte klaveripäev „Kodumaine viis“.
15.30 Üle-eestiline Heino Elleri klaveripalade mängimine.
17.00 Sten Lassmanni kontsert G. Otsa nim. Tallinna Muusikakooli saalis. Sissepääs tasuta.

19. märts
Muusikapäev
16.00 muuseumi sinise laega saalis Sten Lassmanni „Heino Elleri kogutud klaveriteosed“ IV ja V heliplaadi esitluskontsert. Sissepääs tasuta.

20. märts
Teaduspäev
10.00 Juubelikonverents „Muuseum - looja või vahendaja?“. Sissepääs tasuta.

21. märts
Teatripäev
18.00 Juubelilavastus „Laborant Viiding“. Nimiosas Alo Kõrve. Lavastaja Heidi Sarapuu, kunstnik Karmo Mende. Piletid 10€/8€ saadaval eelmüügist muuseumis. Etendused toimuvad ka: 23.03, 24.03, 25.03.

23. märts
Tasuta päev
10.00 - 17.00 muuseum avatud külastajatele tasuta. Tegevused ja töötoad kogu perele!
13.00 muuseumi sinise laega saalis mehaanilise muusika kontsert. Sissepääs tasuta.

26. märts
15.00 Teemaõhtu dramaturgide ja kirjandusala juhatajatega. Sissepääs 4€/2€.

Müürivahe 12, Tallinn +372 6 44 64 07 info@tmm.ee www.tmm.ee

Peeter Süda Mälestuse Jäädvustamise Ühingu asutamist 22. märtsil 1924. aastal, siis on juubelisündmuste rõhk asetatud just märtsikuuksse. Kuu alguses toimub koostöös G. Otsa nimelise Tallinna Muusikakooliga noorte klaveripäev “Kodumaine viis”, mis on pühendatud Heino Elleri 127. sünniaastapäevale. 10. ja 11. märtsil ootame lapsi haridusprogrammi “Muuseum algab Südamest!”, sest muuseumi juubel on just õige aeg tutvustada, mida iga päev Eesti Teatri- ja Muusikamuuseumis tehakse. Järgnevad kolm päeva on pühendatud haridusprogrammile “Osas asi ise”, mis tutvustab meie maja uut teatriekspositsiooni.

Muusikapäeval, 19. märtsil toimub Sten Lassmanni neljanda ja viienda Heino Elleri kogutud klaveriteoste plaadi esitluskontsert, mis on kõigile huvilistele tasuta. Tasuta on ka 20. märtsil teaduspäeval toimuv muuseumi 90 aasta juubeli konverents “Muuseum – looja või vahendaja?”. Konverentsi eesmärk on analüüsida viimaste aastate prioriteete muuseumi tegevuses ning koondada mõtteid ja ettepanekuid tuleviku jaoks. Ettekannetega esinevad nii muuseumi enda inimesed kui ka muuseumile olulised partnerid muusika- ja teatriorganisatsioonidest. Kõigile tavakülalistajatele on sel päeval sissepääs sooduspiletiga.

Teatripäeval, 21. märtsil tuuakse välja uus lavastus “Laborant Viiding”. 1960. aastate lõpul töötas muuseumis fotolaborandina öhtukeskkoolis käiv ja luuletajana esimesi samme astuv Juhan Viiding. Noor ja boheemlike elukommetega särav seltskonnahing sattus konservatiivsesse nõukogude muuseumi, kust leidis küll kiiresti mõttekaaslast, aga ka taunivat mõistmatust. Meenutustest selgub, et tegu oli lühikese, kuid selle võrra erakordseima perioodiga muuseumi ajaloos, mida kunagine kolleeg Marika Rink iseloomustab sõnadega “päikseline ja rõõmus aeg”. Etendused toimuvad muuseumis veel mitmel öhtul.

Juubelisündmuste juures pöörab ETMM tähelepanu sellele, mida mäletada, ja loob loodetavasti ka uut, mida mäletatakse, et olla ajaga kaasas käiv mäluasutus.

Eesti kunstnike Norrasse Geilo kesklinna loodud hiiglaslik skulptuuriala “Helide mets” jääb sinna eeldatavasti lume sulamiseni aprillis.

Jäine muusika Põhjamaises öös

MADLI-LIIS PARTS

Kes on kunagi oma silmaga näinud jääst pillide voolimist ja proovinud neid häälestada, teab, et töö nõuab filigraanset täpsust. Isegi huuli jääst eraldava vildist kaitse lõikamine vajab näpuosavust, õige paksusega vildi valik kogemust. Jää tundma õppimine on nagu Alice'i avastusretk imedemaale, mida saab kogeda vaid siis, kui inimesel on liisaks professionaalsele pealehakkamisele ka lapsemeelset unistajat.

Juba üheksandat aastat kogunesid jaanuari keskel muusikud ja kunstnikud üle maailma Norra suusakuurorti Geilosse, et osaleda norra löökpillimängija **Terje Isungseti** algatatud jäämuusika festivalil. Mägijärvest toodud jääkamakad muutusid vilunud kunstnike käe all fantaasiapillideks, millest päris instrumentidele sarnanesid enim vaid marimba, harf ja tšello. Kontserdiõhtud sisustasid harfimängija **Sidsel Walstad**, trompetist-vokalist **Arve Henriksen**, tšellist **Svante Henryson**, Trio Mediaevalist tuntud lauljatar **Anna**

Maria Friman, lauljatarid **Katarina Henryson** ja **Lena Nymark** jt.

Kuigi Isungset, Henriksen, Nymark ja Henryson tulevad improsuunalt ning Friman klassikalise ja vanamuusika kontekstist, mõjus nende koosulus maa-giliselt. Frimanil on ingellikult selge puhhas vokaal, tema rahvalauluesitused andsid löök- ja puhkpillimängijatele suurepärase võimaluse kududa nende ümber otsekui öhkõrnu mustreid.

Tšellist Svante Henryson jagas publikuga intensiivset hardrockilikku energiat, Arve Henriksen aga võlus festivali teemainstrumentidest, peaaegu inimkõrgusest puhkpillist topelt-talatutist müstilisi, laeva signaale meenutavaid sügavaid huikeid.

Kolmel öhtul oli kavas nii norra rahvaviisidel põhinevaid improvisatsioone, spetsiaalselt festivali orkestrile kirjutatud teos, vabaimprovisatsioon kui ka popmuusika töötlusi. Oli nii huumorit kui ka leidlikke virtuosseid teemalahendusi. Tulemus ei sõltunud üksnes pillimängija tehnilisest osavusest, vaid

oskusest kuulata ja sulanduda, reageerida olukorrale ja jätkata lava-kaaslase mõtet. Stabiilselt 20-kraadises pakases kestsid kontserdid maksimumaalselt pool tundi. Kui lumearreenil põdranahkade sees istunud kuulajad vast külma väga ei tajunud, siis paljaste sõrmedega harfi või tšellot mängida oli paras katsumus. Jäämuusika festivali visiitkaardina toimivad aastate jooksul salvestatud seitse albumit, neist enamiku tiraaž on tänaseks läbi müüdnud.

Esmakordselt osalesid festivalil eestlased – skulptorid **Elo Liiv**, **Leena Kuutma** ja **Mari Hiimäe**, kelle ülesandeks oli kujundada festivaliplats. Meie kunstnikud nautisid olukorda. “Muusika jääst pillidel võib kõlada pinnavirvendusliku lõbustusena, kuid selle asemel sündis kvaliteetmuusika, mis sobitus ideaalselt põhjamaisesse miljösse. Loomingulisel plaanis ei suunanud ega kärpinud meie tiibu keegi. Üksteise töö tunnustamine ja toetamine oli päevade loomulik osa. Oli võimalik minna protsessiga kaasa ja olla oma otsustes aus.” Nii võttis saadud kogemuse kokku Geilos lumeskulptuure ja jääpille meisterdanud Leena Kuutma.

Norrakatele omaselt on festival kogukondlik ehk muusikaliste mõttekaaslaste kohtumispaik, kuhu osalejaid kutsutakse lähtuvalt sellest, milline sünergia võiks koos toimetamisel tekkida. Nii kunstilise kui korraldustiimi paneb kokku festivali kunstiline juht Isungset, kes on kõigi osalejatega ka varem kokku puutunud. See pole koht, kuhu mäenedžerid saavad grupe pakkuda. Siin ei sünni “tehinguid”. Isegi toetav tiim alates produtsentidest kuni autojuhtideni on rahvusvaheline ja valitud eelneva koostöökogemuse põhjal. Eestlased jäid norrakatele silma 2011. aastal Euroopa kultuuripealinna programmi kuulunud “Klaasimaailma” projektiga, mil Isungset ja Henriksen töötasid Eesti klaasikunstnikega.

Nagu viimasel ajal nišifestivalidel üle maailma tavaks kujunemas, toimub ka Geilo jäämuusika festival vabatahtlikkuse põhimõttel. Tänavuse festivali jääpillimeistrid tulid USAst ja Suurbritanniast, lava visuaaltehni-

lise lahenduse mõtles välja ja viis abilistega ellu portugallane, meediasuheteid korraldas britt. Ehkki enamik meeskonnast ei rääkinud norra keelt, sujus festivali korraldus tõrgeteta. See on tõestus teistest aktiivselt levivast trendist – sündmuste edukaks korraldamiseks pole oluline, et meeskond oleks kohalik. Kui tiim koosneb rahvusvahelise töökogemusega professionaalidest, saab hakkama ka ingliskeelse asjaajamisega.

Festivali kunstnikud ja muusikud ehitavad instrumente alati koos – ühel on kogemus jää tehnilistest võimalustest, teised teavad, mida peab tegema, et viimistletud jäätaiesest kauris toon kätte saada. Pilliplatsile saabutakse varahommikul ja tööpäeva lõpetab südaöö paiku vajadus puhata. Suuremate instrumentide valmistamisele läheb kolm-neli päeva, millest näiteks marimba ja harfi puhul kulub suurem osa ajast häälestusele.

Mis saab pillidest edasi? Enamik jääb spetsiaalsesse külmikusse ja neid kasutatakse tulevikuski. Terje Isungset annab jäämuusika kontserte üle maailma, samuti Norra koolides. Külmikusse rändas ka Mari Hiimäe tehtud jääpärlil triangl, mille skulptor festivali viimasel kontserdil Isungsetile kinkis. Meie kunstnike loodud hiiglaslik skulptuuriala “Helide mets” jääb linna kaunistama eeldatavasti lume sulamiseni aprillis.

Arve Henriksen ja festivali teemainstrument topelt-talatuti.

FOTOD MADLI-LIIS PARTS

TALLINN MUSIC
WEEK 2014

**27.03 Nokia Kontserdimaja
Aatrium kell 20.30**

JOHAN RANDVERE

Võrust pärit noorel pianistil Johan Randverel on seljataga ja käsil põhjalikud õpingud nii Eestis kui ka väljaspool Eestit. Tema omapära aga ulatub kindlasti tagasi kodukohta, sinna, kus on tema juured.

Milline on olnud sinu senine muusikaline tegevus?

Johan Randvere: Olen mänginud erinevates kontserdisaalides Eestis ja välismaal ning esinenud solistina muuhulgas Läti Rahvusliku SO, ERSO, Valgevene Raadio SO ning Tallinna Kammerorkestriga. Samuti olen osalenud mitmetel vabariiklikel ja rahvusvahelistel konkurssidel (I koht noorte pianistide konkursil “Klaviermuusik” Leedus, II koht EPTA noorte pianistide konkursil Belgias ning *grand prix* Città di Pedara konkursil Itaalias).

Mida pead oma suurimateks saavutusteks? Millised on lähemad plaanid?

Saavutuseks on nüüdisajal juba lihtsalt muusikuna olemine, igapäevane interpreedi väljakutsele vastamine. Lähiajal seisavad ees mitmed soolokontserdid Itaalias, 3. aprillil astun üles EMTA orkestri solistina, mängin Griegi klaverikontserti. Unistuseks on, et kontserttegevus tulevikus pidevalt tiheneks ning et saaksin tegutseda professionaalse interpreedina.

Kuidas hindad Eesti muusikaelu? Kas otsid ka võimalusi väljaspool Eestit?

Eesti muusikaelu on väga tihe ja mitmekülgne, on kontserte kõige erinevamatele maitsetele. Professionaalse pianisti jaoks jääb Eesti paraku siiski liiga väikeseks, nii et tuleb otsida võimalusi välismaal. Seda püüan ka muidugi teha.

Kalev Kuljus ja Ensemble Blumina

Ensemble Blumina, kus mängib ka Eesti tippoboemängija **Kalev Kuljus**, on välja andnud plaadi, kus kõlavad André Previni, Francis Poulenci ja Jean Françaix' triod oboele, fagotile ja klaverile. Lisaks Kalev

Kuljusele kuuluvad sellesse koosseisu pianist **Elisaveta Blumina** ja fagotimängija **Mathias Baier**. Kalev Kuljus töötab praegu Hamburgi Põhja-Saksa Raadio sümfooniaorkestri soolooboemängijana, Mathias Baier on Berliini Staatsoperi soolofagott. Koostöö sai alguse 2008. aastal NDR kammerkontsertide sarjas, kus musitseerivad orkestri muusikud ja ka külalissolistid. Ansambli tegevusaastatel on mängitud palju selle koosseisu kuldrepertuaari, Poulenci, Françaix' ja teiste prantsuse heliloojate loomingut ning barokkmuusikat. Blumina esitab sageli ka uudset ja ebatavalist repertuaari, nagu Schulhoffi, Kageli, Tansmani ja Mieczyslaw Weinbergi teoseid. 2009. aastal kirjutas austraalia helilooja George Dreyfus triole teose "Lichtungen" pühendusega neile.

Lähikuudel on ansambli tulemas kontserdid Hamburgi Musikhalle, Rostocki Kammermuusikasaalis ning 2015. aastal ka Peterburi Konservatooriumi saalis.

Kalev Kuljus vastas seoses ansambli ja plaadiga ka mõnele küsimusele.

Mis laadi muusikat Blumina esitab? Ansambli kooslus on ju küllaltki ebatavaline.

Kalev Kuljus: Blumina repertuaar ulatub barokist nüüdismuusikani. Esitame ka teoseid, mis originaalis on mõeldud koosseisule viiul-tšello-klavessiin. Heliloojate nimekiri saab sel juhul üsna pikk: Händel, Vivaldi, Bach, Telemann jt.

Te väidate et kooslus on ebatavaline, kuid prantsuse muusikas on puupuhkpillid alati au sees olnud ning ka teoseid on piisavalt. Sel ajajärgul, kui tegutsesid sellised heliloojad, nagu Saint-Saëns, Poulenc, Jolivet jne, domineerisid prantsuse puupillivirtuosid üle terve maailma puupillikoolkondade.

Kuidas tuli teil idee plaadiks?

Idee plaadiks tuli tänu meie edukatele kontsertidele peamiselt Saksamaal, aga ka Šveitsis. Kuna André Previni teost on vaid ühel korral plaadistatud, siis otsustasime ka selle plaadile salvestada.

Millised on tulevikuplaanid ja mida soovite edaspidi kuulajatele pakkuda?

Tulevikus on meil plaanis tellida uusi teoseid ning samuti vahel kaasata oma ansamblesse teisi pille (flööt, saksofon, kontrabass jt). Samuti soovime teha koostööd lauljatega ning nüüdseks ongi tellitud teos häälele ja meie ansamblile!

Ia Rimmel

FOTO SIGRID SITNIKOV

TALLINN MUSIC WEEK 2014
27,28,29 märts

28.03 Teater NO99 kell 22.30

WILHELM

Ansambel Wilhelm (Anett Kulbin, Kaisa Lillepuu, Lauri Kadalipp, Paul Neitsov, Jorven Viilik, Kristjan Mängel) on noortest Tartu muusikutest koosnev kollektiiv, kes on kokku tulnud eesmärgiga muusikast ning muusika loomisest rõõmu tunda ja tuua kuulajateni enda kirjutatud loomingut. Muusikastiilik on neil kujunenud jazzisugemetega indie-pop.

Kuidas iseloomustate ennast ja oma gruppi? Kust pärineb ansambli nimi?

Anett Kulbin: Wilhelm on erilise ja mõneti maagilise helikeelega koosseis. Eialgu me oma muusika kirjutamist stiililiselt ei piiritlenud, kuid pärast aastast tegutsemisega on erinevate muusikaliste mõjutuste kaudu kujunenud žanriliseks määratluseks alternatiiv-indie-pop, kerge jazzimõjudega. Kui hakkasime bändile nime otsima, tekkis mõte meid mõneti tervikuna personaliseerida. Nimi, mis moodustaks bändist ja meie muusikast terviku – isiku. Kuna nimi Wilhelm on mulle alati väga sümpatiseerinud, uurisin selle nime tähenduse kohta ning sain teada, et see sümboliseerib persooni, kes on hakkaja, eesmärkide saavutaja, uute mõtete ning ideede algataja. See sobis meile väga hästi. erinevate

Millised muusikud on teid inspireerinud? Missugune muusika teid innustab?

Bändi kuuel liikmel on ääretult erinevad muusikaeelistused. Sellest hoolimata on tihti uskumatu, kui ühtemoodi me muusikat luues mõtleme. Muusika justkui viiks meid kõiki ühele lainele, et saaksime koos toimida ja üksteist täiendada. Muusika kirjutamisel inspireerivad kõiki kindlasti väga erinevad impulsid ja nende kontrastid. Kelle ajendiks on rõõm, kelle ajendiks valu.

Kuidas hindate Eesti muusikaelu? Kas Eestis on piisavalt esinemisvõimalusi?

Eesti muusikaelu hoitakse igati tegusana, aga ma arvan, et ühe bändi jaoks jääb Eesti ühel hetkel tahes-tahtmata liiga väikeseks. Siit on hea alustada ja siia on veel parem naasta, aga tahaksime kindlasti ka Eestist väljapoole jõuda.

Äratismängulised Mooste viinavabrikus.
FOTO LIINA VAINUMETSA

Äratismäng uinuvale rahvamuusikale

Terve jaanuarikuu teise poole vältas külamuusikute ringreis koos raamatu “Äratismäng uinuvale rahvamuusikale” esitlusega, mis pühendati vanavara koguja, Eesti muuseumide asutaja, rahvamuusika varase plaadistaja ning kunstniku **August Pulsti 125. sünniaastapäevale**.

23. jaanuaril oli väga külm õhtu, aga Mooste viinavabriku ümber oli kogunenud hulk autosid ja majas sees valitses soe õhkkond, saal oli igas vanuses publikut täitsa täis. Kontserdias esinesid pisikesel vaipadega kaunistatud laval kamina ees **Krista** ja **Raivo Sildoja** viiulil, Raivo ka parmupillil, laulis nende noorem poeg **Mihkel**; **Risto Lehist** näitas arhailiste puhkpillide mängu; **Lauri Õunapuu** lasi kõlada oma vägeval häälel, kandlel ja moldpillil; **Õie Sarv** rääkis ja laulis seto lugusid; **Ants**

Taul tutvustas nii sõna kui teoga torupilli- ja lõõtsalugusid. Tähelepanu pöörati ka lähema piirkonna rahvamuusikutele: lasteaia folklooriansambli **Käokirjas** mängisid, laulsid ja naersid vanaemad koos lastelastega; **Urmas Kalla** pani rahva endaga kohalikus võnnu keeles kaasa laulma, lõõtsa mängis **Henrik Hinrikus**, lõõtsadel ja suurtel kannedel mängisid **Heino Tartes** ja **Harri Lindmets**, viimane tegi vigureid ja ei võtnud laval ühtki pilli õigetpidi kätte. Kus aga sai, seal laulis publik kaasa, valitses rõõmus ja elev meeolu.

Õhtu juhatas sisse muusikamuuseumi muusikaosakonna juhataja Risto Lehist, kes jagas esmalt muljeid pooleli olevast ringreisist: “Oleme reisirikohanud väga mõnusat publikut ja lähedaid kohalikke pillimehi. Sündmused on olnud tõesti Pulsti vaimus: pärast kontserte on olnud simmanid, mille kohta

Pulst ise ütles “tants vanade mänguriistade saatel!”

Seejärel tutvustati värsket trükist, Krista Sildoja koostatud “**August Pulsti mälestusi. Äratismäng uinuvale rahvamuusikale**” (kirjastus SE&JS, väljaandja ETMM, kujundaja Andres Tali, 2014). Risto Lehist: “Idee sündis Krista Sildojal kaheksateist aastat tagasi – mõni pole siin nii vanagi... See raamat on oma sisu poolest väga mahukas. Ei osanud arvata, et see nii “tüse tükk tuleb”, kui kasutada Pulsti sõnu. Aga märksõnadeks teile, et seal on eestlane sees! Need pillimehed, kes kunagi Pulstiga koos ringi käisid, need on läbilõige eesti inimesest! Ja need lood, mida Pulst jutustab, see ongi see, mis eestlane on! Seal on väga muhedas, Pulstile omases kõnepruugis jutustatud eesti muusikute lugu sada aastat tagasi.”

Krista Sildoja: “Raamat on minu kiindumuse tulemus, kiindumus August Pulsti, kes sündis 14. jaanuaril 125 aastat tagasi. Sündis siia ilma ilmselgelt selleks, et koguda vanavara, jutte, pillilugusid, laule ja esemeid. Pulstil oli eriline anne koputada inimeste uksele ja meelitada kõikse ilusamad esemed endaga kaasa, öeldes, et need lähevad eesti rahva ajalukku, Eesti Rahva Muuseumi. Pulst kogus 20. sajandi alguses kokku külades tegutsevad rahvapillimehed ja -laulikud ning rändas nendega mööda Eestit. Ta tegi 18 ringreisi, meie oma üheksa kontserdiga oleme poisikesed selle kõrval. Ta käis Eestimaa risti ja põiki läbi ja sai ringreiside ajal külamuusikutega väga lähedaseks. Ja ta pani kõik oma juhtumised ja mälestused väga humoorikalt kirja. Teie ees on 39 eesti mehe ja naise portree 20. sajandi algusest.”

August Pulsti üheks teeneks oli korraldada 1930ndate aastate teisel poolel rahvamuusika plaadistamist, need on kõige kvaliteetsemad helijäljed toonast rahvamuusikast. Mälestusteraamatuga käib seepärast kaasas CD-plaat, samuti on võimalik QR-koodide abil nutitelefoni kuulata originaalsalvestusi, mis talle Eesti Rahvaluule Arhiivis.

Liina Vainumetsa
Klassikaraadio toimetaja

Üks aasta koore, Saaremaa meeskoor SÜM, dirigeerib Ester Soe.
FOTO VAHUR LOHMUS

Kooriühingu aastaauhinnad

25. jaanuaril jagas Eesti Kooriühing üheteistkümnendat korda oma aastaauhindu.

Aasta koori tiitli pälvivad kammerkoor **Head Ööd, Vend** (dirigendid **Külli Kiivet, Pärt Uusberg**) ja **Saaremaa meeskoor SÜM** (dirigendid **Mari Ausmees, Ester Soe**). **Head Ööd, Vend** sai ka aasta kooriplaadi auhinna albumi **“Õhtul”** eest. Aasta dirigendiks sai **Heli Jürgenson**, aasta dirigent-muusikaõpetajaks **Janne Fridolin** ning aasta orkestridirigendiks **Sirly Illak-Oluvere**. Aasta noor dirigent on **Maarja Helstein**, aasta puhkpilliorkester **Georg Otsa** nimelise **Tallinna Muusikakooli puhkpilliorkester**, aasta koorihelilooja **Mart Siimer** ning aasta tegu raamat **“Kogemuste kuld. Vestlusi koorijuhtidega”**. Aasta korraldajaks pärjati **Kaie Tanner** ja **Sander Tamm** ning aasta toetajaks **Suure-Jaani vald**. Koostööauhinna sai **KasTan Meedia** ja üksmeeleauhinna **Vana-Vigala Tehnika- ja Teeninduskool**.

Eesti Muusikaauhinnad 2014

30. jaanuaril toimus Eesti Fonogrammitootjate Ühingu eestvedamisel järjekordne Eesti Muusikaauhindade galakontsert, mille eesmärk on väärtustada ja populariseerida kodumaist muusikat ning tunnustada muusikuid. Auhindadele võistles üle 150 albumi. Pidulikku õhtut Nokia kontserdimajas juhtisid **Birgit Öigemeel** ja **Jalmar Vabarna**, esinesid **Winy Puhh, Lenna, Facelift**

Deer, HU?, Grete Paia ja räppar **Metsakutsu**. Ameerikast oli kohale sõitnud ka superstaar **Kerli**.

Kaalukaima auhinna, aasta albumi tiitli sai **Lenna “Teine”**. Aasta ansambliks tunnustati **Körsikud**, aasta naisartistiks **Birgit Öigemeel** ning aasta meesartistiks **Leslie da Bass**. Oma sõnavõtudes tänas enamik artiste oma pere- ja ansambliliikmeid, sõpru ja toetajaid. Aasta meesartist **Leslie da Bass** muheles auhinda vastu võttes, et ei oska ju laul-

Aasta parima albumi eest tiitli võitnud Lenna esinemas kontserdil.
FOTO IA REMMEL

dagi, ja avaldas arvamust, et auhinna pidanuks saada teine nominent **Ivo Linna**.

Teised laureaadid: aasta debüütalbum: **Facelift Deer, “Facelift Deer”**; aasta klassikaalbum: **“Vivit! Max Regeri ja Rudolf Tobiase koorimuusika”**, **Eesti Filharmonia Kammerkoor**, dirigent **Daniel Reuss**; aasta jazzalbum: **Hedvig Hanson, “Esmahetked”**; aasta etno/folkalbum: **Zetod “Lätsi kõrtsu”**; aasta elektroonikaalbum: **Leslie da Bass, “Times New Roman”**; aasta alternatiiv/indie-album: **Kali Briis, “Say Whaat?”**; aasta metal-album **Talbot: “Scaled”**; aasta rockalbum: **Facelift Deer, “Facelift Deer”**; aasta popalbum: **HU? “Bermuda”**; aasta muusikavideo: **Iiris “Tigerhead”** (režissöör **Kaimar Kukk**); aasta parim laul: **Winy Puhh, “Meieaunimees üks Korsakov läks eile Lähti”** (**Silver Lepaste, Indrek Vaheoja**); aasta hip-hop/räp/r'n'b-album: **Põhja-Tallinn, “Maailm meid saadab”**; aasta rahvalik album: **Körsikud, “Sinu südames”**; aasta albumikujundus: **Pastacas & Tenniscoats “Yaki-Läki”** (**Ramo Teder, Kristjan Mändmaa, Mihkel Ronk**). Panus Eesti muusikasse: **Anne Veski**.

Saue muusikakool uutes ruumides

20. jaanuaril avati Saue Muusikakooli uued ruumid. Nüüdisaegse sisustuse ja õppetehnikaga muusikakool paikneb Saue gümnaasiumi edelatiiva pikenduses. Soklikorruusel on avar fuajee-garde-roob, väike kammersaal (55 ruutmeetrit) ja lindistusruum, esimesel korruusel on klassiruumid, õpetajate tuba ja direktori kabinet, teisel korruusel klassiruumid.

Ruumid on helikindlad, topeltustega ja asümmeetrilised, et tagada parem helisummutus. Muusikakoolile soetati ka tänapäevane tehnika ja uus tiibklaver. Klaveri hanke konkursi võitis Petrofi klaverivabrik Tšehhis. Kooli jaoks parimat klaverit käisid tehases välja valimas Saue muusikakooli direktor **Kristiina Liivik** ja klaveriõpetaja **Elina Seegel**. Nende sõnul osutus valituks kõige ühtlasema klaviatuuriga mängutundlik instrument, mis allub sõrmele pingutus-

6. detsembril andis Euroopa Parlamendi saadik Tunne Kelam paavst Franciscusele Vatikanis üle DVD Rudolf Tobiase "Joonase lähetamisega".

teta ja lausa kutsub musitseerima. 2013. aasta sügisel 18. õppeaastat alustanud Saue muusikakool on asutatud 1996. aastal ja tegutses siiani pärast koolitundide lõppemist gümnaasiumi ruumides. Saue muusikakoolis on kuus osakonda: klaveri-, keelpilli-, akordioni- ja kandleosakond, kitarriosakond, rütmimuusikaosakond, teooriaosakond ning puhkpilli- ja löökpilliosakond. Koolis õpib põhierialadel sadakond last, tegutseb null- ja ettevalmistusklass. Lisaks tegutsevad muusikakooli juures puhkpilliorkester, laulustuudio ja poisteoor, mis on Eestis suurim: neljas eri tasemega kooris laulab 170 poissi ja noormeest.

Linnahall ooperi- ja balletiteatriks?

30. jaanuaril käis Rahvusooper Estonia juhtkond eesotsas peadirektor **Aivar Mäe** ja kunstilise juhi **Vello Pähnaga** tutvumas Tallinna Linnahalliga, et arutada hoone kohandamist ooperimajaks. "Linnahall on kontserdipaigaks ja vabaajakeskuseks projekteeritud võimsa visiooniga ehitised ja selle asukoht on suurepärane," ütles Aivar Mäe. Kahju muidugi, et nõukogudeaegse ehituskvaliteedi tõttu on hoone praeguseks halvas seisukorras, kuid ma ei näe midagi võimatut selle käikuvõtmises ooperi- ja balletiteatrina. Selleks on vaja ainult riigi ja linna ühist huvi. Loodan,

et uue hoone vajalikkuses ei kahtle keegi." Ooperi- ja balletiteatri rajamist arutati jaanuari lõpul ka linnapea Edgar Savisaarega.

Rahvusooperi kolimist Linnahalli pidas Aivar Mäe heaks mõtteks juba 2011. aastal, kui tõeses ETV saates "Terevisioon", et Estonia kaotab igal aastal huvitavaid projekte, kuna tal puudub sobiv maja. Estonia ja välismaiste ooperimajade lavade vahe on kohati kahekordne. Rahvusooperi kolimine Linnahalli oleks seega vägagi hea idee, kuid seisab siiani rahapuuduse taga.

(ERR)

Suri helilooja Udo Kasemets

19. jaanuaril suri 95-aastaselt helilooja ja Eesti Heliloojate Liidu auliige **Udo Kasemets** (1919–2014), üks radikaalsemaid isemõtlejaid oma aja heliloomingus. Eesti Heliloojate Liit jääb Kase-

metsa mäletama kui mitmekülgselt muusikategelast, uue otsingule pühendunud viljakat heliloojat ja kirjameest.

Kasemets õppis 1940–1944 Tallinna konservatooriumis kompositsiooni Heino Elleri ja dirigeerimist Olav Rootsi juures. Teise maailmasõja ajal lahkus Kasemets Eestist, algul Saksamaale, kus jätkas muusikaõpinguid, ning 1951. aastal Kanadasse, kus oli õppejõud ja muusikakriitik väljaannetes Toronto Daily Star, The Musical Quarterly, Canadian Music Journal, Music of the Avant Garde ja Artscanada.

Udo Kasemetsa heliloomingus on alates 1960. aastatest olnud olulisel kohal multimeedia, elektroonilised ja elektroakustilised oopused, milles leidub mõjutusi idamaise filosoofiast ja esteetikast. 2006. aastal Eestit külastades ütles Kasemets intervjuus Klassikaraadiole: "Kuulaja on see, kes tegelikult otustab, mis muusika on. Sellel erilisel minutil, sellel momendil, kui muusika tekib, kui keegi on elustanud mingisugust kõla. Ja need kõlad võivad olla iga-sugused."

Suri pärimusmuusik Aleksander Sünter

26. jaanuaril lahkus 42-aastasena **Aleksander Sünter** ehk Sünteri Sass, regirockiansambli Oort juhtfiguur ja Viljandi kultuuriakadeemia õppejõud. Saaremaalt pärit Sünteri Sass oli sisukas ja pühendunud muusik, lisaks ansambli Oort oli tal ka oma pereansambel, kellega koos tuli välja ka plaat "Alguse valguses". **Ando Kivibergeri** sõnul oli Sünteri kirk arhailise regilaulu ja rockmuusika ühendamise vastu sihikindel ja jõuline ning ta usub, et tänu Sünteri panusele said vanad regilaulud kõitvaks tuhandetele noortele.

Jäägu soojasüdamelist Sünteri Sassi meenutama tema sõnad ajalehes Sakala: "Me pingutame mõnikord üle. Tahame ennast hästi tunda ja mõtleme pingsalt, mida selleks teha. Ehk on mõnikord õigem üldse mitte midagi teha? Muusika pakub seda võimalust: tuled ja istud, tunned end hästi. Ka kurbus tuleb läbi elada, siis ei ole ta pidevalt piilumas. Kõigil on häid mälestusi, aegu, mil võinuks hüüda: oh kaunis hetk, sa viibi

veel! Need võiks kirja panna. Kirja võiks panna ka kõik need paigad või inimesed, kellega me ennast hästi tunneme. Sageli keelame endal head vastu võtmast, kui elusündmuste jadas on väga kurb mälestus. Me ei julge sellest tagasi minna ja lükkame kõik varasemad positiivsed mälestused endast eemale. Häid asju meeles pidades ja mälus taas luues on aga palju parem olla.”

Tallinnas avati uus jazzklubi

20. jaanuaril avati Tallinnas Tatari tänav 4 regulaarselt toimiv jazzklubi Philly Joe's. Avakontserdil astusid üles muusikaakadeemia jazzitudengid, veel on klubis juba esinenud Raul Sööt Deeper Sound ja esimene väliskülaline, Lázara Cachao López Kuubalt. 27. jaanuaril sai klubi endale ka uhiuue Estonia klaveri.

Philly Joe'si tegijad loodavad, et jazzklubi pakub muusikutele ja kuulajatele maitsekaid hetki nii muusika kui ka seltskonna mõttes. Rohkem infot klubi fännilehel www.facebook.com/phillyjoes.

Verdi ooperid kinos Artis

Veebruarist alates hakkas kino Artis tutvustama Verdi loomingut sarjaga “**Tutto Verdi**” (kogu Verdi). Kuni 9. novembrini jõuavad kinoekraanile kõik Giuseppe Verdi ooperid. Selle ettevõt-

mise taga on muusikahuviline Itaalia suursaadik Eestis **Marco Clemente**. “Verdi kogu ooperiloomingu esitamine kronoloogilises järjekorras on erakordne sündmus, mida väljaspool Itaaliat ei ole varem tehtud. Pealegi ei ole suuremat osa neist ooperitest olnud kunagi võimalik Eestis vaadata,” märkis härra **Marco Clemente** ürituse avamisel.

Kõigi etenduste kohta valmib ka eestikeelne tutvustus. Ooperilinastused on publikule tasuta. Kino kassast saab pääsmeid osta korraga kahe kuu linastustele. Kinos näidatavad lavastused on salvestatud aastatel 2005 kuni 2012 enamasti Parma Teatro Regios, mis on Verdi kodukandi ooperimajana alati esitanud suurmeistri loomingut, ka tema vähem tuntud teoseid.

Tormise teose plagieerimise kahtlus

Ameerika krimisarja “Top of the Lake” algustiitrite muusika meenutab **Veljo Tormise** töötlust rahvalaulust “Kust tunnen kodu” nii palju, et välistatud pole ka kohtutee. Eesti Autorite Ühingu salvestamise osakonna juhataja **Mario Kivistik** ütles Öhtulehele, et objektiivse hinnangu juhtunule saab anda ainult kohus. Protseduuri muudab keerukamaks ka tõik, et loo aluseks on rahvalooming. Kui Veljo Tormis peaks otsustama asjale ametlikku käiku anda, läheks kaasus arutamisele Austraalias, kust on pärit plagiaadis süüdistatav helilooja **Mark Bradshaw**. Bradshaw väitel pole tema teose sarnasus Veljo Tormise omaga tahtlik: ta polevat eestlast meelega kopeerinud, vaid kasutanud alusmaterjalina lihtsalt sama rahvalaulu.

(ERR)

Tubina päev Tartus

4. aprillil tuleb Vanemuise teatri väikeses majas taas lavale Eduard Tubina ooper “Reigi õpetaja”. **Rahvusvaheline Eduard Tubina Ühingu** korraldab sel puhul Elleri-nimelises Tartu Muusikakoolis ka konverentsi “Tubina päev”. Konverentsi kavas on kontsert Tubina kammermuusikast, Tubina “Kogutud

teosed III” esitus, Tubina Ühingu poolt dirigent Peeter Lilje mälestuseks 2013. aastal ilmunud DVD esitus ning Tubina Teise ja Viienda sümfoonia ettekande vaatamine. Koha peal on võimalik osta ka soodushinnaga Tubina noote ja heliplaate.

Vokaalansamblite võistulaulmine “Tuljak”

8. veebruaril toimus Tartu Treffneri gümnaasiumis I vokaalansamblite võistulaulmine “Tuljak”, mis näitas väga kõrget taset ja andis tuule tiibadesse mitmele uuele tulijale. Võistluse kutsus ellu Eesti Segakooride Liit, eesmärgiga ergutada kooride aktiivsemaid lauljaid looma uusi kooslusi ja end seeläbi arendama. Žürii koosseisus **Kadri Voorand**, **Mare Väljataga**, **Thea Paluoja**, **Tõnis Kõrvits** ja **Ants Üleoja** kuulas ära 19 ansamblit, sealhulgas 8 meesansamblit, 5 naiskoosseisu ja 6 segaansamblit.

Žürii liige Thea Paluoja tõi esile, et ehe naturaalne vokaal on alati kõige kaunim ja et võimendus võib vahel üldmuljele hoopiski karuteene teha. Võistluse *grand prix* läks segaansamblile **Maneo**, eripreemia “Suurim üllataja” kuulus **Loobu-Läsna külakoori meeskvartetile**, Aususe eripreemia sai **Eesti Kaitseväe orkestri meesansambel** Tõnis Mäe laulu “Elutants” eest. Naisansamblite esikoht läks kollektiivile **Naized**, meesansamblitest oli võidukas **EMMA** ja segaansamblitest **Maneo**.

Keskastme klaveriõpilaste vabariiklik konkurss

24.–25. jaanuarini toimus Tartus H. Elleri nimelises Muusikakoolis vabariiklik keskastme kolme kooli pianistide konkurss, kus osalesid mängijad Tallinna Muusikakeskkoolist, Otsa-nimelisest MKst ja Elleri-nimelisest MKst. Konkursil osalejate arv on viimastel aastatel tuntavalt kasvanud. Sel korral osales kokku 44 õpilast, 18 õpilast Otsa-nimelisest MKst, 16 TMKKst, 9 Elleri-nimelisest MKst ja üks Tallinna VHK Muusikakoolist. Žürii koosseisus **Lembit Orgse**, **Siim Poll**, **Piret Habak** ja **Tanel Joamets** andis välja laureaadi-tiitleid ja diplomandipreemiaid. Võist-

Adam Mikolaj Gordziewski esinemas lõppvoorus.
FOTO ILJA SMIRNOV

luse kõrgeima, laureaadi tiitli koos eripreemiaga said noorimas rühmas **Ilona Dudnik** (Otsa MK, õp Ü. Sisa, I. Rimmel) ja **Sven Sander Šestakov** (Tartu MK, õp K. Leivategija), vanemates rühmades **Piret Mikalai** (TMKK, õp I. Floss) ja **Arno Gabriel Humal** (Tartu MK, õp P. Taniloo, L. Väinmaa), **Maria Mikulitš** (TMKK, õp M. Raide), **Hindre Pärn** (Otsa MK, õp Ü. Sisa), **Lea Valiulina** (Otsa MK, õp Ü. Sisa, R. Taal), **Mariin Gill** (TMKK, õp M. Roots, L. Väinmaa) ja **Rasmus Andreas Raide** (TMKK, õp M. Raide).

X Chopini konkurs

2.–8. veebruarini peeti Narvas X rahvusvahelist Chopini-nimelist konkurssi. Tänavune võistlus tõi Narva 61 noort pianisti 14 riigist, kaugemad külalised tulid Hiinast ja USAst. 9. veebruaril toimus Estonia kontserdisaalis galakontsert, kus konkursi laureaadid soleerisid Narva Linnaorkestri ees.

Kuigi konkursil kuulis palju väljapaistvaid Chopini esitusi, ütles Poola Vabariigi suursaadik Eestis **Grzegorz Marek Poznański**, et Chopini muusikas on palju sellist, mida mõistab ainult poolakas. Seda näib toetavat ka konkursi seekordne lõpptulemus: *grand prix* läks poola pianistile **Adam Mikolaj Gordziewskile**. *Grand prix'* rahaline väärtus oli 5000 eurot, mille pani välja

konkursi peasponsor Miroslaw Pieńkowsky. Tema sõnul on selle konkursi üks eesmärk õpetada noori inimesi ka kaotust taluma ja esimeste ebaõnnestumiste puhul mitte käega lööma – kord tulevad ka võidud.

Konkursi žüriisse kuulusid **Anna Maria Stańczyk** (Poola), **Lauri Väinmaa** (Eesti), **Teppo Koivisto** (Soome), **Julia Tiškina** (Venemaa) ja **Julijus Andrejevas** (Leedu). Võistlus toimus traditsiooniliselt kolmes vanuserühmas. Osalejad jagati vanuse järgi kolme rühma, kusjuures preemiatele ja kõige vanemate seas lõppvooru ühtegi eestlast ei jõudnudki, esindatud olid hoopis Läti, Valgevene, Venemaa, Türgi ja Poola. Chopini konkurs on õngi saavutanud nii laia rahvusvahelise haarde ja kõrge taseme, et eestlastel on raske konkurentsipüsida. Rohkem infot konkursi kodulehel: chopin.narva.ee.

25 aastat ajaloolisest kontserdist Carnegie Hallis

Seoses Eesti Filharmoonia Kammerkoori, Tallinna Kammerorkestri ja Tõnu Kaljuste mai lõpul New Yorgi Carnegie Hallis toimuva kontserdiga on korduvalt ajakirjanduses juttu olnud sellest, et see on esimene kord kui Eesti muusikud selles kuulsas saalis täispika kontserdiga üles astuvad. Sündmus on kahtlemata tähelepanuväärne, kuid su-

gugi pole räägitud sellest, et tegelikult on ajalugu juba tehtud.

24. märtsil möödub 25 aastat sellest, kui **Eesti Rahvusmeeskoor** (toona veel Riiklik Akadeemiline Meeskoor) andis Carnegie Hallis kahe poolega kontserdi. Kavas olid ka Kikta, Poulenci, Schuberti ja Wagneri teosed, kuid kolmveerand programmist täitis eesti muusika: Villem Kapp, Saar, Lepik, Tubin, Türrpu, Kunileid, Vettik, Aav, Ernesaks ja Tormis. Dirigeerisid **Kuno Areng**, **Arvo Volmer** ja **Olev Oja**. Ametlikule kavale järgnes neli lisalugu, **Ernesaksa** “Mu isamaa on minu arm” kõlas autori enda juhatusel. Ajaleht New York Times avaldas 26. märtsil Bernard Hollandi sisuka kontserdiarvustuse, kus kiideti RAMi madalaid “vene” basse, slaavipärast tenorikõla ja puhast falsetti, samuti kontserdi kava, eriti Tarmo Lepiku teost “Mere väravas” ja Ernesaksa laulu “Veart kellad”. Huvitaval kombel ei leidnud kriitik palju kiiduväärset Veljo Tormise teostest “Laulja” ja “Muistse mere laulud”, mis teenivad RAMi väliskontsertidel alati kiiduvaldusi.

Meenutab RAMi laulja **Endel Valkenklaui**: “Oli erakordselt niru tormiilm, aga 1800 müüdüd piletit tähendas peaaegu täissaali. See oli RAMi esimese Ameerika turnee viimane, kahe-teistkümmes kontsert. Olime juba kolm nädalat linnast linna kolistanud, suurematest saalidest mäletan Cincinnati, Indianapolist, Torontot, Baltimore'i, Chicago Orchestra Halli ja Washingtoni Kennedy Centerit. Louisville'is pälvis RAM rohkeid ovatsioone Ameerika Koorijuhtide Assotsiatsiooni konverentsil.

Staažikate Olev Oja ja Kuno Arengu kõrval dirigeeris ka tollal kahekümne kuue aastane Arvo Volmer, orelit mängis Urmas Taniloo, klaverit Tarmo Eespere. Oli uhke tunne muusikute Mekas laulda, laval USA lipu kõrval ka suur Eesti lipp. Alles kuu aega tagasi olime selle Pika Hermannitorni laulnud... Pärast kontserti tuli laulumehi tervitama ja koori kiitma ka Neeme Järvi, keda lauljad polnud juba kümme aastat kodumaal näinud.”

Joosep Sang

TALLINN MUSIC
WEEK 2014
27.28.29
märts

28.03 Teater NO99 kell 22.00

KIRKE KARJA & Pae kollektiiv

Noor pianist ja helilooja Kirke Karja on eesti jazzi uus tulija, kelle erinevaid ansambleid ja tuumakat omaloomingut on märgatud ja tunnustatud.

Milline on olnud sinu senine muusikaline tegevus?

Kirke Karja: Olen muusikaüliõpilane. Oma bakalaureusekraadi tegin klassikalise klaveri erialal, ent nüüd õpin magistrantuuris jazzmuusikat. Lisaks klassikalisele ja jazzmuusikale olen tegelnud vabaimprovisatsiooniga. Viimastel aastatel olen rõhku pannud komponeerimisele.

Mida pead oma suurimateks saavutusteks? Millised on lähemad plaanid?

Suurimaks saavutuseks pean seda, et suutsin aasta tagasi, pärast pikki kahtlusi ja siseheitlusi langetada otsuse teha edaspidises elus a i n u l t seda, mis mind kõige rohkem paelub: pühenduda jazzmuusika mängimisele ja kirjutamisele. Lähema tuleviku plaanid on veidi lahtised. Tahaksin natuke Eestist välja kiigata ja mõnda aega mujal õppida, aga eks näis, kuidas ja millal see aset leiab.

Kuidas hindad Eesti muusikaelu? Kas otsid ka võimalusi väljaspool Eestit?

Eestis on piisavalt palju esinemisvõimalusi, aga ma isiklikult ei taha liiga palju laval olla. Kontserdis peab säilima elevust tekitav ootus, see ei tohi muutuda harjumuspäraseks rutiiniks. Eks see sõltu muidugi konkreetsest esinejast, mõnel pole tiheda kontserdieluga probleeme, aga mina vist vajan taastumiseks natuke aega.

Väljaspool Eestit olen mingil määral esinemi otsinud, nüüd kevadel ongi plaanis mõningad väikesed kontserdireisid.

Ooper kahes vaatuses

REIGI ÕPETAJA

helilooja **EDUARD TUBIN**
muusikajuht ja dirigent **PAUL MÄGI**
dirigent **TAAVI KULL**
lavastaja **ROMAN BASKIN**
kunstnik **IIR HERMELIIN**
koreograaf **JANEK SAVOLAINEN**
kostüümikunstnik **KRISTEL MAAMÄGI**
valguskunstnik **MARGUS VAIGUR** Endla

osades **JASSI ZAHHAROV** ^{RO} Estonia,
MATI TURI, **KARMEN PUIS**,
PIRJO PÜVI, **VALENTINA KREMEN**,
MERLE SILMATO ^{Soome RO}, **REIGO TAMM**,
JAAN WILLEM SIBUL, **SIMO BREEDÉ jt**

ESIETENDUS 4. aprillil 2014

Vanemuise väikeses majas

AINULT 3 ETENDUST!
4.04 / 11.04 / 25.04

vanemuine.ee

Hooaja peasponsor

Ametlik autopartner

Aasta toetaja

Wagner. Der Fliegende Holländer. Dietsch. Le vaisseau fantôme. Solistid, Eesti Filharmonia Kammerkoor, Les Musiciens du Louvre Grenoble, Marc Minkowski.

Naïve

Uskumatu, kui palju on maailmas loodud imelist muusikat, millest me midagi ei tea!

Sellele plaadile on Marc Minkowski juhatusel ja Eesti Filharmonia Kammerkoori osalusel (koormeister Heli Jürgenson) Versailles'i teatris salvestatud kaks ooperit, mis loodud samale libretole, esimene 1841. ja teine 1842. aastal. Dietschi "Le vaisseau fantôme'i" ("Kummituste laev") saamisloost annab väga põhjaliku ülevaate plaadi annotatsioon. Wagneri ooperi lükkas Pariisi Ooperi direktor tagasi, selle asemel jõudis peagi lavale teatri koormeistri ja dirigendi ooper meresõitjast Troil'st, kellel pole ei sadamat ega hauda. Marc Minkowski idee on geniaalne – huviline saab kuulata kõrvuti kahte absoluutselt erinevat muusikalist käsitlust. Kohtumine helilooja Pierre-Louis Dietschiga ei ole äärmiselt põnev mitte ainult melomaanile, vaid ka lauljatele.

Nauditav on nii Minkowski interpretatsioon, hästi valitud solistid kui ka meie koor. "Lendavas Hollandlases" on solistideks Jevgeni Nikitin, Ingela Brimberg, Erik Cutler, Mika Kares ja Bernard Richter (viimased kolm ka Dietschi ooperis) ning "Kummituste laevas" Russel Braun, Sally Matthews ja Ugo Rabec. EFK ridu on täiendatud (buklett sisaldab kõigi koori ja orkestri liikmete nimesid), nii saavutati vajalik kõlaline maht ja kompaktsus, eriti Wagneri särtsakates koorinumbrates. Esimese vaatuse ket-

ravate tütarlaste "Summ' und brumm'" on lendlev, vaimustavalt kõlavad nii teise vaatuse madruste eccoses, madruste ja tütarlaste dialoog kui ka hollandlaste "Johohoe!". "Kummituste laeva" Troil' (bariton, kes peab valdama lummatavat kantileeni ja omama sooja häält), Minna (lüürilis-dramaatiline sopran) ja Magnuse (tenor, kellel peab olema teise oktava *dis*) partiidest peaksid saama tublimate lauljate suur proovikivi. Kuulda on Meyerbeeri, Berlioz, Rossini ja Verdi helikeele lähedust, kuid muusikaline dramaturgia ja harmoonia on samas omanäoline. Kooristseenid on rohkem tegevust kinnitavad, kommenteerivad. Lummavalt kõlab munkade koor, mis justkui kinnitab eelmise stseni imelist duetti "Par les vents promenées". Number annab tunnistust sellest, kuivõrd värvirohke on EFK palett. Tegemist on äärmiselt rikastava ja avastamisrõõme täis salvestusega.

TIJU LEVALD
laulja ja pedagoog

Liivamandala. Meelis Vind.

Paw Marks Music

On ikka vahe küll, kas *new age*'i teeb keegi "kolmetalvemees" või Meelis Vind. Nagu on vahe lihtsalt loril ja Kivirähi või Viidingu loril. Lorient on Meelis Vindi plaat muidugi nii kaugel kui üldse olla saab. Võimalus, et see plaat müüja asjatundmatuse tõttu laiatarbe-*new age*'i riiulile satub, on pelgalt teoreetiline. Klarinetist kasutab siin väga laia maailmamuusikalikku raa-mistikku, abilisteks Liis Viira harfil, Arno Kalbus tabladel ja muudel "löödavatel" pillidel ning Citra Krista Joonas flöödil nimega *bansuri*. Jõudu annab juurde läbivalt sissekomponeeritud keelpillikvartett. Maailmamuusikalikkust ohjab klassikaliste treeningute tugev haare, mis lubab mõjuvalt vahendada pea-

misi rännakuid – hingemaastike omi. Kosmopoliitsusele vaatamata (etno, ka klassikaline muusika) tekitab kuulates meeldiv, tuttav tunne, korraga soe ja jahe... Kodune soojus ja külm pea. Mis või kus võiks niimoodi olla? Selline muusika poleks saanud sündida ükskõik millises maailma punktis. On tunda, et rännumees ja tema kaaslased on pärit kusagilt siitsamast, ühest spetsiifilisest kultuuriruumist.

Muusikalise aja rahulisele voolamisele vaatamata on kõik suurepärase mõöduga läbi komponeeritud. Parajalt jaotatud pingetega, hästi toimivate arengutega ja siinseal ka ootamatute pööretega. Sarnaselt koos Raivo Tafenauga salvestatud duoplaadile demonstree-rib Meelis Vind taas, et oskab lugusid jutustada. Ja ka puänteerida. Paralleelselt kuulamisega tasub kindlasti jälgida lugude pealkirju ja tausta ning samas võtmes kaasa mõelda.

"Liivamandala" äratav mõt-teid, mis juhvavad aktiivsest kuulami-sest eemale, kuni muusika püüab tähelepanu taas kinni – oot, siin oli midagi põnevat, näiteks hästi töö-tav kujund. Sündmus ise, mille kõrv registreeris, on siis juba möödas, aga emotsioon tuleb sellest hooli-mata. Võibolla ka teadmisest, et vii-bid heas seltskonnas.

SANDER UDIKAS
muusik

Respectus. René Eespere.

ERP

René Eespere on koondanud auto-rialbumile aastatel 1991–2013 loo-dud kaksikümne kaks teost soolokitarrile ja/või kitarriansambli-le, esitajateks kaksteist solisti ning Tallinna Kammerorkester Paul Mägi juhatusel. Juba duubelalbumi pea-kiiri viitab tagasivaatele, samuti eesperelikult avaras mõttes austu-sele, tunnustusele ja hoolivusele elu, inimeste ja muusika kui elamise

viisi vastu. Interpreetid on nagu helilooja sõpruskond, kuhu kuuluvad nii Eesti, Argentiina, Itaalia kui ka Kreeka muusikuid. Enim salvestusi on plaadil jäädvustanud kitarristid Tiit Peterson, Heiki Mätlik ja Esteban Colucci, viiuldaja Harry Traks-mann ja flötist Neeme Punder. Heliplaat oli 2014. aasta Eesti Muu-sikaauhinna nominent aasta klassi-kaalbumi kategoorias.

Eespere muusika puudutab, va-hel hellalt ja rõõmsalt, teinekord va-lusalt. Igal juhul kujundab see tasa-kaalu elamise ja olemise vahel, mi-da tema puhul tähistab lõputuna näiv kusagilt tulemise ja kuhugi mi-nemise rada. Eespere muusikas puuduvad lõplikud tõed, üldse mil-legi lõplikkus või lõpetatus. Ka (ta-vapärase) lõppakordi asemel jäävad teoste viimased helid justkui aeg-ruumi "rippuma", edasi hõljuma, ol-les valmis pisitõuke ajel taas jätkma. See on vabaduse tunne – vaba-dus olla, tulla ja minna. Vaid pala "Ante diem" lõpus leidis n-õ klas-sikalise akordi, õnneks mažoorse. On tõepoolest rõõm loota, et nii elu kui ka muusikas pole lõppki lõplik; kuulajana on väga meeldiv olla osaline selles avatud muusikali-ses kulgemises. Kahekümne kahe aasta jooksul loodud kaksikümne kaks helitööd on justkui terviklik lii-kumine kulminatsiooni poole, mis vallandub albumil lõpetava kitarr-i-kontserdi olemuslikes küsimustes: keda ja millist raskust õigupoolest kannavad krutsifiksi kolm naela?

Eespere helikeelt iseloomusta-vad lühikesed karakterseid motiivid, mis "astuvad" muusikasse, sei-satuvad ja arutlevad, sest iga mõte vajab ju ruumi ja aega. Maailmavalu võib kuulutada mahlerlikult, *forte fortissimo*'ga (mida ma kõrgelt hin-dan), aga ka eesperelikult, hapra viiuli, flöödi, vibrafoni või kitarriheli-na *piano pianissimo*'ga. Eespere muusikat iseloomustavad kuulajat kõnetava muusikalise motiivi va-rieeriv kordus, eripärased "seisatu-sed", mitmekihiliselt lisanduda või-vad kaashääled ning eriline oskus leida üha uusi, üllatuslikke kõlalisi ja kujunduslikke võtteid. "Respectus" on üks selliseid plaate, mis toob kuulaja mõtte- ja tundemaailma ra-hu ja korra ning loob (suure) maail-maga üksolemise tunde. Respekt!

ENE PILLIROOG
muusikateadlane

The Tri Sessions, Vol 1. Fog.

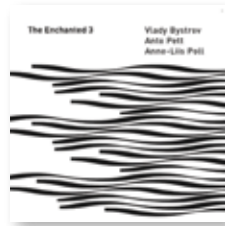
Fog
Ansambel Fog, kuhu kuulub ka juba üle kümne aasta tagasi Eestis endale kodu sisse seadnud Brian Melvin, koosneb San Francisco taustaga muusikutest. Nende plaad on nii mõneski mõttes austusavaldus kultusansamblile The Grateful Dead, mis oli 1970. aastatel üks peamisi USA läänerranniku psühheedeelse rocki vaimuse kandjaid, kuid mille mõju ulatus kaugemalegi. Neid on tagantjärele peetud Ameerika biitliteks ja ka Melvini bändikaaslaste seas on muusikuid, kes on Grateful Deadi järellainetuses osalenud. Mina pole kunagi seda stiili muusika fänn olnud, mind pole vaimustanud Grateful Dead ega ka näiteks samal ajal Suurbritannias tegutsenud, teatud mõttes sellesarnast õhustikku loonud Cream.

Fogi liikmed on öelnud, et jazz on sellel plaadil justkui skelett, mille ümber on tuntud lugude tõlgendustega liha kasvatatud. Tulemus jääb kaunis lahjaks. Melvini suurepärased võimed, mille tunnustajaks oleme olnud, ei tõuse steriilses stuudioproduktioonis eriti esile. Ehk sobib "Tri Sessions" pigem meeleolumuusikaks, enamaks pole tegijatel mahti olnud. Mis iganes žanrit plaadi lood algse versioonis ka ei esindaks, plaadil on nad üle valatud tugeva bluegrass'i, kantri ja americana kastmega, nii et algsetest maitseomadustest on üsna vähe alles. See on juhtunud isegi Peter Gabrieli looga "Blood of Eden", mis pärineb hoopis teisest kontekstist ja ajastust.

Pilt, mis silme ette tekkis, on justkui stseen Antonioni linatsest "Zabriskie Point", kus peategelane Daria kihutab autoga läbi kõrbe ja jääb raadiot kruttides kantrimuusikat kuulama. Sellist kõrberomantikast võib otsida ka kvarteti Fog plaadilt. Kokkuvõtteks

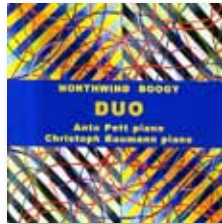
– "Tri Sessions" pole kaugeltki samal tasemel nagu Brian Melvini varasemad projektid, näiteks Beatlejazz.

IVO HEINLOO jazzikriitik

The Enchanted 3. Vlady Bystrov, Anto Pett, Anne-Liis Poll.

Leo Records

Northwind Boogy. Anto Pett, Christoph Baumann.

Leo Records

Seoses Anto Petiga on põhjust rääkida kahest mõne aja eest ilmunud albumist. Üks neist on kontserosalvestus kauaaegse lavapartneri Anne-Liis Polliga, kus meie kõrgklassist vabaimprovisaatorite vääriliseks kaaslasteks on Peterburi konservatooriumi haridusega, kakskümmend aastat Saksamaal tegutsenud saksofonist-klarnetist Vlady Bystrov. Anne-Liis Poll on siin selgelt front(wo)man. Inimhääli tüürib juba iseenesest esiplaanile, saati siis Polli jõuliselt klaari ja säravate karakteritega esituses. Narratiiv on lihtsalt sedavõrd tugev. Tunderõhud on sageli melodramaatilised, seebiooperlikud. Polli kehastumistes tuleb ligi ürgnaiselik tundemaailm, vajadusel ka groteskses võtmes. Selles teatris kohtame nii laadanaisi, ahastavaid itkejaid kui ka kolmekümnendate vaimus frivoolset, praktiliselt roppu flirtimist. Aga ka selitatuid tundeid, sageli saksa ekspressio-

nismi vormikeeles, esitatud nauditava jahedusega. Palju on loodus- ja muid keskkonnahäälendeid. Vene puhkpillimängija pakub neid värve, mida temalt just oodatakse. Arhitektiks, kes konstrueerib eenduvatele häälele vajaliku ümbruse, neid esile tõstes või vajadusel vastandades, on Anto Pett. Klaveri mänguloogika seda ka eeldab, kuid on raske kujutleda selle rolli meisterlikumat täitmist. Pett tabub hästi, kui idee kipub ammendumaks, ja hakkab seda jõuliselt lammutama, et saaks midagi uut sündida. Seal, kus muusikaline dramaturgia sekkumist ei nõua, jääb ta justkui nähtamatuks, kuigi mängib sageli väga palju. Peti mäng kõlab... ülimalt objektiivselt.

Ma ei tea, kas sellist isetust on võimalik õppida, jäljendada. Ilmselt mitte. Puhas loomupära, mida jääb üle vaid imetleda, õnnelik lisaomadus ande ja töökuse kõrval. Ega mitme aastakümnega arendatud stiilikujundeid ole lihtne jäljendada. Kunst on eelkõige virtuoossus (Peeter Laurits). Har-

jutus- ning esitustegevust mõtestades ja tehnikaid harjutades saab muusika tiivad.

"Northwind Boogy" kuulub kindlalt viimase aja eesti muusika parimate plaatide hulka. Au jagame pooleks Šveitsiga, sest muusika lõi Anto Pett kahasse sealse jazz- ja vabaimprovisatsiooni meisterpianisti Christoph Baumanniga. Album on nagu kindlakäeline teejuht klaveri avarasse värvimaailma. Ma ei mõtle selle all klaveri prepreerimist, mida mõlemal plaadil parasjagu kasutatakse. Pianistid mängivad tundeskaala kogu ulatuses, barbaarsest müdistamisest õhulise melanhooliani. Kahe meistri plaad on jõuline, meeleolud selged ja väljapeetud, üleminekud reljeefsed. Kordagi ei pääse võimule üheplaaniilisus. Must ja valge moodustavad küll pooltoone, aga teineteist tühistamata, halliks sulandumata. Muutlikkuse ühe aspektina tuuakse albumi lõpuosas julgelt sisse püsivamat tonaalsust.

SANDER UDIKAS

4.-9.03 2014

4.03 Elleri saal kell 18
Avakontsert - Elleri kooli õpilased

5.03 Elleri saal kell 17
Juhan Avvik ja tema seosed Elleri koolkonnaga
lektor Marili Tomingas

6.03 Tartu paekojas saal kell 18
Peegeldused akordionil - Külli Kudu õpilased

7.03 Elleri saal kell 15
Elleri päev
Näituse Elleri koolkonna noodirariteede
Alo Põldmäe kogust avamine
Heino Eller ja Tartu - lektor Alo Põldmäe

Elleri saal kell 15.30
Kodumaine viis - klaveriosakonna õpilased

8.03 Tartu Linnamuuseum kell 15
Kitarrihelinalad - Peep Petersoni õpilased

9.03 Elleri kooli väike saal kell 15
Üle-eestiline noorte loomingupäev

ELLERI
 NÜÜDISMUUSIKA
 PÄEVAD

Maria Faust

Uue sarja teise episoodi külaline on väga eriline muusik – saksofonist Maria Faust, keda on viimasel ajal esitatud nii Taani kui ka Eesti muusikaauhindadele. Taanis kandideeris ta aasta jazzihelilooja kategoorias. Eesti Muusikaauhindade tseremoonial oli ta kolme parima seas aasta jazzialbumi ning koos kunstnik Kiwaga ka parima plaadikujunduse kategoorias. Maria Faust annab märtsi lõpul “Tallinn Music Weekil” soolokontserdi, aprillis esitleb ta “Jazzkaarel” uut eesti rahvamuusikast inspireeritud projekti. Muusikavalikusse mahtus seekord nii Taani nüüdisjazzi, jazziklassikat kui ka vabaimprovisatsiooni.

IVO HEINLOO
jazzikriitik

Wayne Shorter, “Orbits”. (Plaadilt “Without a Net”, 2013)

Enne pala avalikustamist: Sopran-

saksofon, üks mu “lemmikumaid” pille. Praegu sopransaksofoni eriti ei kasutata. Kui kuuleb, siis ainult ameeriklasi. Pärast Coltrane’i pole palju midagi muutunud. Pean silmas sellist gruuvipõhist, maskuliinset, tehnilist “arapanemist”. See on ilmselt Wayne Shorter.

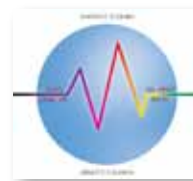
Pärast: Polnudki väga raske tema peale tulla, sest ainult vanem generatsioon mängib sopransaksofoni. Mul on mingi vimm soprani vastu, pigem eelistan siis juba klarnetit. Mulle ei sobi ka sopran-

saksofoni käehoid. Gruuvi peale praegu enam muusikat ei tehta, kommunikatsioon on teistsugune. Ilmselt ka seepärast, et jazz on praegu minimalistlikum kui Wayne Shorteri ajal, vähemalt minu arvates.

Ivo Heinloo: Wayne Shorter pälvis selle loo eest parima jazzisoolo Grammy. Tegemist on küll värske muusikaga, aga kõlab ikka nagu “klassikaline” Wayne Shorter?

Sellega on nagu pildinäitusega – kunstnikul on ikka sama käekiri, ta ei muuda oma isiksust. Selleks, et järsud muutused ilmneksid, peab olema mingi mentaalne probleem, mingi haigus. Ja mis puutub Grammydesse, siis ma ei kujuta päris täpselt ette, mille alusel neid jagatakse, aga kõik need auhinnad tulevad

tihti mingi järelkajana, kahekümne viie aastase nihkega.

Ornette Coleman, “Turnaround”.

(Plaadilt “Sound Grammar”, 2006)

Enne: Seda ma tean küll. Ilmselt mingi Ornette’i asi.

Bluusipõhine, üks ansambli liikmetest hoiab bluuksi rütmi, ülejäänud mängivad selle ümber. Huvitav kuulata.

Pärast: Ornette on praegu ju veel elus, polegi kuulanud, mida ta viimasel ajal on teinud. USA koolkonna spetsiifika tõuseb kohe esile – Ornette kehastab seda, mida tähendab *free jazz* ameerikalikus mõttes. Eurooplased toetuvad rohkem klassikalisele muusikale.

I. H.: Kui palju Ornette sind on mõjutanud?

Ikka on, tema fraseerimine, pausid, hingamine... Kuid on terve hulk sama kooli mehi, kes käivad pidevalt Euroopas mängimas, sarnase käekirjaga, kõik kaheksakümnele lähenevad onud. Ausalt öeldes ma kuulan viimasel ajal pigem kõiki muid instrumente, mitte saksofoni.

Oliver Nelson, “Stolen Moments”.

(“The Blues and the Abstract Truth”, 1961)

Enne: Mingus?

Kusjuures ma olen

sega lugu ise mänginud. Oliver Nelson! Ma olen Nelsoni arranžeringuid kõvasti lapanud. Mis loo pealkiri on?

Pärast: Mulle öudselts meeldivad kõik Oliver Nelsoni albumid, mitte ainult see. Kui siin juba saksofonistide testiks läks... Oleksin võinud kodus oma lemmikalbumid üle vaadata, aga pidin ikka tulema mütsiga lööma. (*Naerab.*) Mis puutub arranžeringutesse, siis Nelson on ikkagi õpikunäide. Orkestratsiooni mõttes saaks talle ehk kõrvale panna Minguse, Gil Evansi...

Giuseppe Logan, “Dance of Satan”.

(Plaadilt “The Giuseppe Logan Quartet”, 1965)

Enne: Anthony Braxton? Kõlab nagu

roopill, suhteliselt *careless*.

Pärast: See lugu tundub tuttav. Ma ei oleks Logani peale tulnud, aga mingit

hullumeelsust võib selle pala põhjal järel-
dada küll. (*Logan kadus 1970. aastatel
nagu viits vette ja ilmus uuesti välja alles
paarkümmend aastat hiljem, olles vahe-
peal viibinud ravil erinevates vaimuhaig-
lates* - I. H.) Muusikute seas on alati palju
veidrikke, lisaks nohikutele ning kalku-
leerivatele ja pigem kontorisse sobivatele
tüüpidele. Tihti on raske aru saada, kas
inimene on geniaalne või on tal rotid
pööningul. Geniaalsuse ja hullumeelsuse
piir... Mõnikord tundub asi geniaalne
lihtsalt seepärast, et sa ei saa sellest nu-
pust nikastunud inimesest aru. Võib ka
nii olla, et kui pole kriitikut, kes toetab,
siis tembeldataksegi sind lihtsalt hullu-
meelseks.

**Steps Ahead,
“Ooops”.** (Plaadilt
“Modern Times”,
1984)

Enne: Ütlen kohe, et
ma pole *fusion*'is eri-
ti tugev, ei tunne

hästi Weather Reporti, Yellowjacketsit ja
teisi selliseid bände. Kui see ei ole Weat-
her Report, siis ilmselt tuleb see ikkagi
sellest samast Zawinuli liinist. Kaheksa-
kümmendad? Mulle meenub kohe Mezzo-
forte.

Pärast: Naljakas, et kui *fusion* kaheksa-
kümmendatel tuli, siis kõik laval muutus.
Ilmusid mingid higised kirevate maika-
dega mehed koos meelelute trummi-
komplektidega. Metallhuulikud andsid
tenorsaksofoni toonile erilise teravuse.
Kaheksakümmendatel oli valdav mažoor
– popis, jazzis, igal pool. Ei tea, mis nüüd
juhtunud on. Brecker Brothersi asjad olid
koolis kohustuslikud, et sõrmed soojaks
mängida. Minu õpetaja Marc Bernstein
ongi Michael Breckeri koopia, mängib
samamoodi.

**John Coltrane,
“Song of the
Underground
Railroad”.** (Plaadilt
“Africa/Brass”, 1961)

Enne: Ma võin
puusse panna, aga
see vist on ikkagi Coltrane. Pakuks, et va-
rasem Coltrane. Ma olen kõige rohkem
kuulanud tema kvartetiasju, “My Favou-
rite Things” jne. Ka tema elu lõpul salves-
tatud tundidepikkuseid improvisatsioone.

Pärast: Coltrane'i soolod on ikka väga
äratuntavad. Muidugi teda jälgendatakse
jätkuvalt ka palju. Tal on olemas see

obvious talent. Ma ütleks, et tänapäeval
kõlab tenorsaksofon pigem Coltrane'i,
mitte Breckeri moodi. Kindlasti ei leidu
ühtegi tenorsaksofonisti, kes ütleks, et
Coltrane pole teda üheski mõttes mõjuta-
nud. Tol ajal oli see, mida Coltrane tegi,
harmooniliselt ülikeerukas. Koolipingis
tehakse siiani neidsamu harjutusi, õpitak-
se etüüde ja maailm avardub. Mul ei
avardunud... (*Naerab*.) Loomulikult ma
töötasin kõigi nende asjade kallal, aga...
Arenegule tuleb see muidugi kasuks.

**Jesper Zeuthen,
“Plus”.** (Plaadilt
“Plus”, 2012)

Enne: (*Kohe*.) See
on Jesper Zeuthen.
Ma tunnen teda läbi
ja lõhki. Väga hea

sõber. Muusik, kellega koos olime nomi-
neeritud Taani jazziauhinnale.

Pärast: Jesper on ikka väga isikupärase
helikeelega. Ta mängib saksofoni nii, na-
gu vana naine laulab. Jesper on sellest
koolkonnast, mis vaimustub igasugusest
džunglimuusikast, see afrotraditsioon on
neis ringkondades siiaamaani elus.

Marilyn Mazur tuleb muuseas samast
koolkonnast, ta kasutab ka palju linnu-
hääli. Jesperi kõik albumid kõlavad täp-
selt ühtemoodi, aga kõik on jube head.
Tean, et ta on suur tähenärija, teeb ka-
heksatunniseid proove, mängib igapähe-
nende osa ette. Ta elas kunagi Chris-
tianias. Väga huvitava elukäiguga inime-
ne, alguses tõeline “meri-põlvini”-jazz-
muusik, keda hiljem elu on taltsutanud.
Taani kontekstis üksikõndija.

**Koppel-Ulrik-
Balke-Danielsson-
Riel, “Nothing But
Ice”** (Plaadilt “The
Adventures of a
Polar Expedition”,
2010)

Enne: Esimene reaktsioon – Jan Gar-
barek. Nad võiks vabalt ka eestlased olla.
Kaks sopranit? Mul ei ole aimugi, peale
selle, et tegu on põhjamaise *sound*'iga.

Pärast: Ma oleks võinud tegelikult Kop-
peli pakkuda, sest Benjamin Koppel on
ainus, kes meil Taanis niimoodi mängib.
Koppel tuleb suurest muusikute suguvõ-
sast, ta on Taanis Bachi staatuses. Üks-
puha, milline Koppel oled, nimi on juba
isenesest kvaliteedimärk. Mis aastal see
on salvestatud? Kõlab, nagu oleks 2000.
Igap. Kohutavalt igav. Koppel teeb alati

väga turvalist muusikat. Kogu aeg ootad
mingit üllatusmomenti, aga edasi läheb
kõik täpselt nii, nagu on ette määratud.
Liiga ilus ja mugav. Midagi jõulisemat
paluks!

**Peter Brötzmann,
“Witch Hazel in
the Dark
Afternoon”**

(Plaadilt “Last
Home”, 1990)

Enne: See on märksa

parem! Mulle tuli kohe meelde üks paral-
leel. Kui Derek Bailey tegi koostööd
Jaapani punk-metal-bändiga Ruins, oli *fee-
ling* umbes sama. See kõlab nagu müüri
John Zorni projekt. Midagi sellist kuulaks
ma reede õhtul enne magamajäämist.

Pärast: Brötzmannil on nii kohutavalt
palju plaate, et on raske end kursis hoida.
Igal kuul tuleb midagi välja, ta on praegu
tõeliselt kuum. Arvatakse, et Brötzmann
on agressiivne, teeb müra, aga tegelikult
on ta hästi meloodiline. On üllatav, kui
valjusti ta võib mängida. Samas Brötz-
mann ei väsitata, tal on ikka kontraste, mit-
te ainult kaikaga virutamist.

**Jacob Anderskov,
“Spring in B”.**

(Plaadilt “Strings,
Percussion & Piano”,
2013)

Enne: Lõpuks ka üks
lugu, kus ei ole sak-
sofoni. Ma ei oska tõesti öelda, millega

võiks tegu olla. Aga see on väga ilus.

Pärast: Sa valisid sellelt plaadilt kõige
leebema loo. Anderskov kuulub kategoo-
riasse “nohikmatemaatik”, lisaks kõigele
on ta väga lahe inimene. Ta on minust
vanem, jagab mingeid matemaatilisi koo-
de ja tasandeid, mida keegi teine ei näe.
Mulle tõesti meeldib see *rubato-feeling* ja
erinevad tempod.

I. H.: Anderskov nimetati Taanis aasta
jazziheliloojaks. Mida Taani jazz'i hetke-
seisu kohta ütled?

Minu arvates on Taani väga soodne
koht jazz'i jaoks. Kes toovad praegu uusi
tuuli? Anderskov kahtlemata. Mulle
meeldib, et järjest rohkem keskendutakse
instrumentaalmuusikale. Vahepeal tun-
dus, et lauljannade paraad ei lõpegi, üks
hullem kui teine. Taani on keeruline
koht, jazzipublik on hästi vana ja elab
osaliselt USA traditsioonis. Norra ja
Rootsi hoiavad oma muusikat rohkem,
Taanis on enam segunemist.

EESTI
MUUSIKA- JA TEATRIAKADEEMIA

Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia kontserdid **märtsis**

1. märts kell 18.00

EMTA kammersaal
"Tõrudest tammedeni" IX
Tallinna Muusikakeskkooli ja EMTA
klaveriosakondade suur galakontsert

1. märts kell 19.00

Jõhvi kontserdimaja
EMTA sümfoniaorkester, ERSO
Solist Marko Martin (klaver)
Dirigent Neeme Järvi
Kavas Chabrier, Saint-Saëns, Glier

12. märts kell 18.00

EMTA orelisaal
Alberto Bocini (kontrabass)
Lea Leiten (klaver)

15. märts kell 22.00

NO99 Jazziklubi
EMTA Jazzosakond 10!
EMTA bigbänd, dirigent Nick
Smart (Londoni Kuninglik
Muusikaakadeemia)

22. märts kell 17.00

EMTA kammersaal
Plaadiesitluskontsert
Olga Tambre (klaver)
Lev Paronjan (tšello)

23. märts kell 18.00

Tallinna Metodisti kirik
"Virtuoosne barokk"
Marju Riisikamp (orel/klaver)

29. märts kell 15.00

Tallinna Linnamuuseum
(Vene tänav 17)
"EMTA Trubaduurid
Linnamuuseumis"
Klavessinistid Kristiina Are,
Polina Miina, Leo Dubovski,
Tiina Tomingas jt

EESTI INTERPREETIDE LIIT KUTSUB:

11.aprill kell 19
Ajaloomuuseumi
Suur Gildi hoone (Pikk 17)

24. aprill kell 19
Mustpeade maja (Pikk 26)

JULIA AGEYEVA HESS
(klavessiin)

Kavas:

J.P. Sweelinck, F. Couperin, J. G. Pratsch, J.P. Rameau, J.N.P. Royer

KONTSERT TOIMUB KOOSTÖÖS KLAVESIINFESTIVALIGA

KÄDY PLAAS (sopran)
MARJE LOHUARU (klaver)

Kavas:

S.Barber, D.Argento, A.Copland, B.Britten, L.Bernstein

KONSERT TOIMUB KOOSTÖÖS TALLINNA FILHARMOONIAGA

WWW.INTERPREET.EE

Piletid saadaval Piletilevis, Statoili teenindusjaamades ja tund enne algust kohapeal. (8€ / 4€)

Info: +372 5019 524

